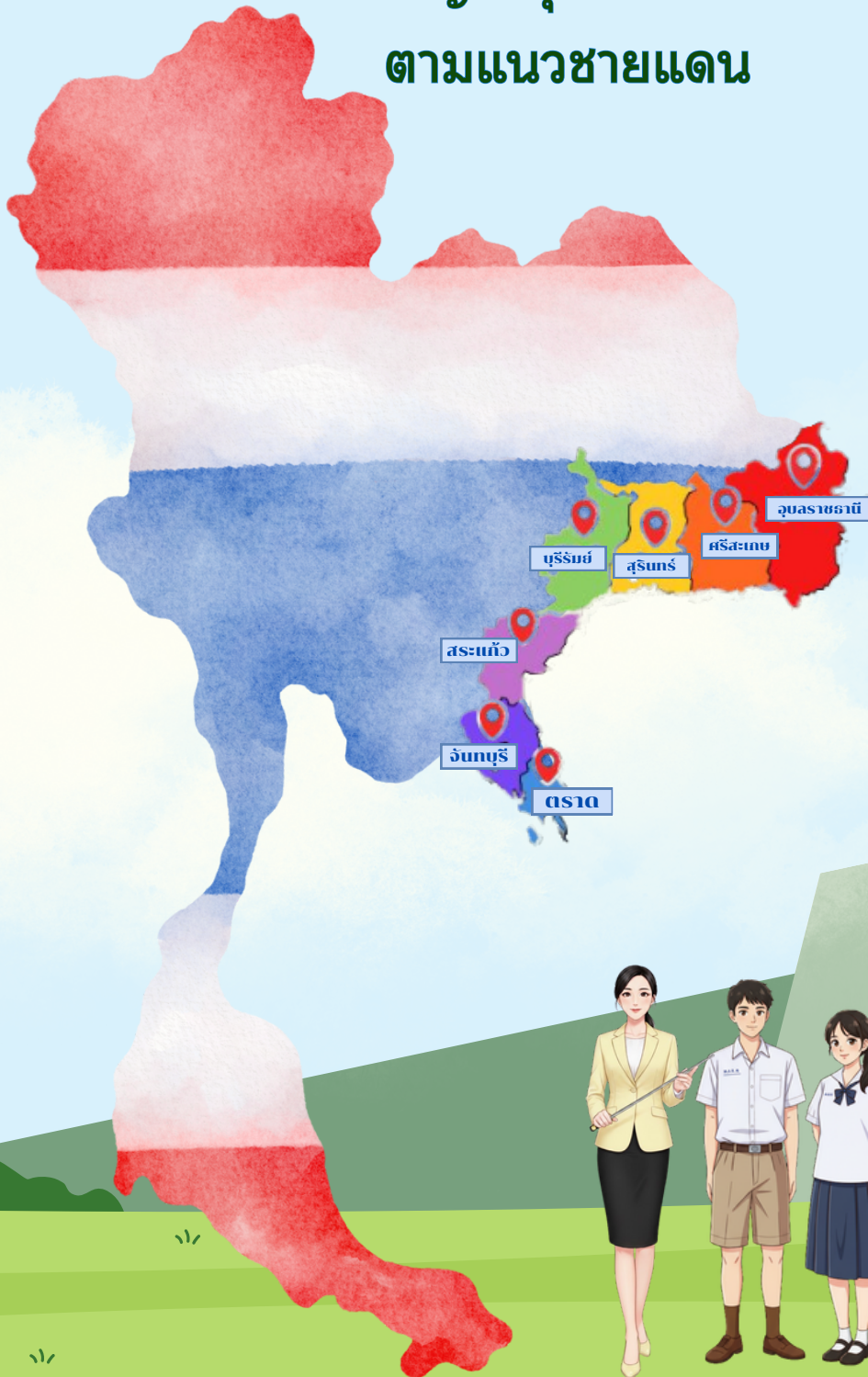

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบ ตามแนวชายแดน

กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คำนำ

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบ ตามแนวชายแดน ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาในพื้นที่เสี่ยงจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดนสามารถใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม รับมือ และฟื้นฟูสภาพนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานการณ์ที่ไม่สงบ อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คู่มือนี้ประกอบด้วย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ ความรู้เรื่องความมั่นคง การบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคงและพื้นที่ความขัดแย้งในระดับสากล การจัดกิจกรรมในโรงเรียนตามมาตรการสำคัญ ได้แก่ มาตรการก่อนเกิดเหตุ (๔ จ) มาตรการขณะเกิดเหตุ (๕ พ) และมาตรการหลังเกิดเหตุ (๓ ร) ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการความเสี่ยงและส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางเล่มนี้จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณคณะทำงานทุกท่านที่ได้ร่วมกันจัดทำจนสำเร็จลุล่วง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กันยายน ๒๕๖๘

สารบัญ

บทที่ ๑	ความเป็นมาและหลักการ	๔
๑.	ความเป็นมา	๔
๒.	วัตถุประสงค์	๕
๓.	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
๔.	ขอบข่ายเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย	๕
บทที่ ๒	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๖
๑.	ความมั่นคงตามแนวชายแดน	๖
๒.	การจัดการบริหารชายแดนด้านความมั่นคงและพื้นที่ความขัดแย้งในระดับสากล	๗
	- การบริหารจัดการของยูนิเซฟ	๗
	- การบริหารจัดการของสภาประชาชาตสากล	๘
	- การบริหารจัดการแผนการเผชิญเหตุในต่างประเทศ	๘
	- แผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน ของ สพฐ.	๙
บทที่ ๓	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน	๑๑
๑.	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	๑๑
๒.	ตัวอย่างการออกแบบกิจกรรมของโรงเรียน	๑๒
	- ก่อนเกิดเหตุ	๑๒
	- ระหว่างเกิดเหตุ	๑๓
	- หลังเกิดเหตุ	๑๓
บทที่ ๔	การส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม และรายงานผล	๑๕
๑.	การส่งเสริม สนับสนุน	๑๕
	- ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๕
	- ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๑๖
ภาคผนวก		
	ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ ๗ จังหวัดชายแดนไทย - กัมพูชา	๑๙

บทที่ ๑

๑. ความเป็นมา

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) ข้อ ๑ ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ในกรอบแนวทางข้อ ๓ การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล ซึ่งพื้นที่ชายแดนถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงและความเจริญของประเทศมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญของพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่เพียงด้านใดด้านหนึ่ง หากแต่ครอบคลุมหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านโดยตรง โดยในยุคปัจจุบันพัฒนาการของระบบการเมือง สังคม และเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อน บทบาทของพื้นที่ชายแดนยิ่งทวีความสำคัญและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในมิติด้านความมั่นคง ซึ่งพื้นที่ชายแดนเปรียบเสมือนด่านแรกในการป้องกันและรับมือกับภัยคุกคามที่อาจกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการลักลอบขนยาเสพติด การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบนำเข้าสินค้าหนีภาษี ความขัดแย้งเรื่องเขตแดน ตลอดจนการแพร่ระบาดของโรคติดต่อต่าง ๆ ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารจัดการความมั่นคงบริเวณชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นความท้าทายสำคัญของทุกประเทศในการดำรงไว้ซึ่งอธิปไตย ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐในภาพรวม

เหตุการณ์ปะทะกันระหว่างกำลังทหารของไทยและกัมพูชา บริเวณพื้นที่ชายแดนใกล้ช่องบก จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งเป็นผลมาจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับแนวเขตแดน ทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างกล่าวหาว่า ผลักความผิดและความรับผิดชอบให้อีกฝ่ายหนึ่ง เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีรายงานว่าทหารกัมพูชาเสียชีวิต ๑ นาย ทำให้สถานการณ์ความตึงเครียดขยายวงกว้างไปยังพื้นที่ชายแดนอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้สถานการณ์บานปลาย กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีหนังสือสั่งการด่วนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน ๗ จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด ให้เพิ่มความเข้มงวดในการเฝ้าระวังสถานการณ์ รักษาความสงบเรียบร้อย และดำเนินมาตรการด้านความมั่นคงอย่างรอบคอบ เน้นย้ำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงทุกภาคส่วน อาทิ กองกำลังชายแดน หน่วยงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ และหน่วยข่าวกรอง เพื่อดำเนินการเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ป้องกันการยั่วยุหรือการสร้างสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งเพิ่มเติม รวมถึงดูแลความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่แนวชายแดนอย่างทั่วถึง เหตุการณ์ครั้งนี้ไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของพื้นที่ชายแดนในด้านความมั่นคงเท่านั้น หากยังตอกย้ำถึงความจำเป็นในการมีระบบบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนแบบบูรณาการ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ภัยความไม่สงบที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในหลายมิติ ทั้งด้านความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีอยู่จำนวนมากบริเวณแนวตะเข็บชายแดนดังกล่าว ซึ่งการประชุมประสานภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘ ที่ผ่านมา

ได้มีการขับเคลื่อน เรื่อง ความปลอดภัยในโรงเรียนชายแดนอย่าง โดยให้บรรจุ “การเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน” ไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำ “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน” เพื่อเป็นคู่มือให้สถานศึกษานำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อวางแผนรับมือและฟื้นฟูสภาพจิตใจและความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังจากเหตุการณ์ โดยเฉพาะสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนที่มีความเสี่ยงสูง ๗ จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษามีแนวทางการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ เสริมสร้างความมั่นคงทางการศึกษาควบคู่ไปกับการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักเรียนและผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ในพื้นที่ชายแดนให้มีแนวทางและมาตรการในการรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบอย่างชัดเจน

๒.๒ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต ในสถานการณ์ความไม่สงบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒.๓ เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญ สามารถปฏิบัติตน ตามสัญลักษณ์และการแจ้งเตือน เมื่อเกิดสถานการณ์ความไม่สงบ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

๓. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๓.๑ โรงเรียนมีสถานที่ปลอดภัยให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ช่วยลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน

๓.๒ โรงเรียนมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติ มีมาตรการความปลอดภัยที่ชัดเจน

๓.๓ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน

๔. ขอบข่ายเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย

ขอบข่ายเนื้อหา

แนวทางแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน ประกอบไปด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรการการปฏิบัติงาน ๓ ช่วงเวลาได้แก่ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ในแต่ละช่วงเหตุการณ์มีแนวปฏิบัติตามมาตรการแผนเผชิญเหตุ ๓ ระยะ คือ มาตรการก่อนเกิดเหตุ (๔ จ) มาตรการขณะเกิดเหตุ (๕ พ) มาตรการหลังเกิดเหตุ (๓ ร)

กลุ่มเป้าหมาย

สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน ๗ จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด

บทที่ ๒

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. ความมั่นคงตามแนวชายแดน

พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยในอดีตพื้นที่ชายแดนมีความสำคัญหลักในมิติด้านความมั่นคง ในฐานะเป็นพื้นที่แรกในการป้องกันภัยคุกคาม รวมทั้งมิติด้านเศรษฐกิจในฐานะที่พื้นที่ชายแดนเป็นแหล่งการผลิตและการค้าสินค้าหายากมีราคา ซึ่งสร้างความมั่งคั่งให้กับรัฐ ในปัจจุบัน เนื่องจากพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้แก่ ระบบการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ทำให้ความสำคัญของพื้นที่ชายแดนในปัจจุบันมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจากเดิมเป็นพื้นที่แหล่งสินค้า พื้นที่ชายแดนยังคงฐานะเป็นด่านแรกในการรับมือและป้องกันปัญหาต่างๆ เข้าสู่พื้นที่ชั้นในเหมือนเช่นในอดีตแต่สภาพปัญหาในปัจจุบันมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง การลักลอบนำเข้าสินค้าหนีภาษี ปัญหาเขตแดนรวมไปถึงปัญหาโรคระบาด ประเด็นดังกล่าว นับเป็นข้อท้าทายสำคัญของทุกประเทศที่จะต้องบริหารจัดการความมั่นคงบริเวณชายแดนควบคู่ไปกับการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจ

สภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดทำรายงานสรุปความมั่นคงชายแดนในอีก ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ว่าประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนติดกับ หลายประเทศในภูมิภาครวมระยะทางกว่า ๕,๖๗๑ กิโลเมตร ให้สถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้าน ส่ง ผลกระทบต่อไทยทั้ง ทางตรง และทางอ้อม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงได้จัดทำแผน ปฏิบัติการด้าน การบริหารจัดการ ชายแดน ด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับ แนวโน้ม และ ปัญหาความมั่นคงในระยะ ๕ ปีข้างหน้า แนวโน้มสำคัญที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ สถานการณ์ ความไม่สงบ ทางการเมือง ภายในประเทศ เพื่อนบ้าน ซึ่งมี แนวโน้มยืดเยื้อและรุนแรงอาจนำไปสู่ การอพยพของประชาชน เข้ามาในประเทศไทย รวมถึงปัญหา อาชญากรรมข้ามชาติ ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน เศรษฐกิจในประเทศ รอบบ้าน ที่อ่อนแอ ลงจากวิกฤตโควิด-๑๙ และผลกระทบจาก สงครามรัสเซีย-ยูเครน ทำให้ประเทศเพื่อนบ้าน ต้อง พึ่งพา เงินทุนต่างชาติ ในรูปแบบสัมปทาน และโครงการโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งอาจกลายเป็นช่องโหว่ต่อ ความมั่นคงระดับภูมิภาค อีกทั้ง การขยายอิทธิพล ของชาติมหาอำนาจ ในภูมิภาคก็เป็นอีกปัจจัย ที่ส่งผลต่อ เสถียรภาพของไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในส่วนของปัญหายาเสพติด ประเทศไทยต้อง เผชิญกับ ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม เช่น ความไม่ชัดเจน ของเส้นเขตแดน การลักลอบทำประมง ในน่านน้ำ และภัยคุกคาม สมัยใหม่ เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และอาชญากรรมไซเบอร์ที่แพร่ระบาดในพื้นที่ชายแดน นอกจากนี้ ทุนระเบิดที่ยังตกค้างในบางพื้นที่ ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการแพร่ ระบาดของโรค อุบัติใหม่ ตามแนวชายแดน ก็เป็นความเสี่ยงสำคัญที่ไทยต้องรับมือ อย่างมีประสิทธิภาพจาก สถานการณ์ ดังกล่าว สภาความมั่นคงแห่งชาติจึงกำหนด กรอบแนวคิดของแผน ให้มุ่งเน้นการรักษาสมดุลระหว่างความมั่นคง และการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยให้ ความสำคัญ กับการดำเนินงาน ทั้งในเชิงพื้นที่ (Area-based) และรายประเด็น (Issue-based) พร้อมส่งเสริมความร่วมมือแบบบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานรัฐ และเอกชนอย่างไร้รอยต่อ ทั้งนี้ เพื่อให้พื้นที่ชายแดนของไทยมีความมั่นคง ปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมต่อการพัฒนา ทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของมนุษย์อย่างยั่งยืน

จากเหตุผลดังกล่าวสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) จึงได้จัดทำแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๕) โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อเป็นกรอบแนวทาง ให้แก่ทุกส่วนราชการในการบริหารจัดการความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน อนึ่ง ด้วยสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับแนวทางฉบับเดิมครบห้วงวาระที่ได้กำหนดไว้ สมช. จึงได้ดำเนินการทบทวนแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคงฉบับเดิมและปรับรูปแบบให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และนโยบายระดับชาติที่เกี่ยวข้อง จนนำมาสู่การจัดทำ แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้แก่ทุกส่วนราชการในการบริหารจัดการความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน

๒. การจัดการบริหารชายแดนด้านความมั่นคงและพื้นที่ความขัดแย้งในระดับสากล

สำหรับการจัดการบริหารชายแดนด้านความมั่นคงและพื้นที่ความขัดแย้งที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลมี ๒ องค์การระดับโลกที่ดำเนินการคือ ยูนิเซฟ (UNICEF) และสภากาชาดสากล (ICRC / IFRC)

๒.๑ การบริหารจัดการของยูนิเซฟ (UNICEF) สำหรับโรงเรียนในพื้นที่ความขัดแย้งชายแดน

ยูนิเซฟได้ร่วมกับ เครือข่ายพันธมิตร (GADRRRES) กำหนดกรอบงาน “Comprehensive School Safety Framework (CSSF) ๒๐๒๒-๒๐๓๐” เพื่อยกระดับ ความปลอดภัยและสร้างความต่อเนื่องทางการศึกษา ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บริเวณแนวชายแดน หรือพื้นที่เสี่ยงต่อความไม่สงบ โดยมีกรอบการทำงาน ดังนี้

๒.๑.๑ ระบบและนโยบายเพื่อความปลอดภัย

๒.๑.๒ สถานที่เรียนปลอดภัย

๒.๑.๓ การบริหารสถานศึกษาและความต่อเนื่อง

๒.๑.๔ การศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงและสร้างความยืดหยุ่น

สำหรับแนวทางการนำกรอบงานดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ยูนิเซฟและ เครือข่ายพันธมิตร ได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

- จัดระบบเตือนภัยหลายช่องทาง (Multi-channel Early Warning) เช่น ไซเรน แอปมือถือ ข้อความเสียง
- ยกระดับโครงสร้างอาคาร: ห้องหลบภัยใต้ดิน ประตุนิรภัย กระจกกันกระสุนตามความเสี่ยง
- ฝึกซ้อมอพยพพร้อมกับชุมชนและเจ้าหน้าที่อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง (Inter-agency Drill)
- สร้าง “คณะกรรมการนักเรียนเพื่อความปลอดภัย” ส่งเสริมเด็กมีส่วนร่วมตรวจตราพื้นที่เสี่ยง
- จัดบริการดูแลจิตสังคม (Psychosocial Support) ทันทีหลังเหตุการณ์ โดยประสานนักจิตวิทยา
- จัดทำระบบเรียนรู้ต่อเนื่องทางออนไลน์/วิทยุ หากต้องปิดโรงเรียนชั่วคราว

๒.๒ การบริหารจัดการของสภาการศึกษาสากล (ICRC / IFRC) พื้นที่ขัดแย้ง

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) และสหพันธ์สภากาชาด และสภาเสี้ยววงเดือนแดง ระหว่างประเทศ (IFRC) ซึ่งมุ่งคุ้มครอง นักเรียนและบุคลากรการศึกษา ในพื้นที่ขัดแย้ง พร้อมรักษา ความต่อเนื่องทางการเรียนรู้ มีแนวทางดังนี้

๒.๒.๑ แนวทางปกป้องและอำนวยความสะดวกให้เด็กได้เข้าถึงการศึกษาอย่างปลอดภัย

๒.๒.๒ “ช่องทางเข้าถึงอย่างปลอดภัย” สำหรับสภาการศึกษา เพื่อทำงานในพื้นที่เสี่ยง

๒.๒.๓ เน้นความต่อเนื่องทางการศึกษาและการลดความเสี่ยงพิบัติในโรงเรียน

๒.๒.๔ หลักการปกป้องโรงเรียนจากการใช้ประโยชน์ทางทหาร

สำหรับแนวทางการนำกรอบงานดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สภาการศึกษาสากลกำหนดไว้ ดังนี้

- จัดตั้ง ‘ทีมอาสาชาตเยาวชน’ ในโรงเรียน ผูกหลักสูตรปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิต
- เตรียมชุดปฐมพยาบาลฉุกเฉินสำหรับห้องเรียนทุกห้องและจุดอพยพหลัก
- ใช้สัญลักษณ์กาชาด กำกับพื้นที่หลบภัยเพื่อเพิ่มการยอมรับ ตามหลักมนุษยธรรม
- พัฒนาสื่อการสอน IHL สำหรับเด็ก (เคารพกฎหมายสงคราม, ปกป้องนักเรียน/ครู, ห้ามโจมตีโรงเรียน)

- ประสานกับหน่วยกู้ชีพกาชาดท้องถิ่นในการซ้อมอพยพและฝึกซ้อมร่วมกันอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

- จัดบริการดูแลจิตสังคม (PSS) ภายหลังเหตุรุนแรง ร่วมกับอาสาชาตด้านสุขภาพจิต

ในประเทศที่มีสถานการณ์ความไม่สงบหรือการสู้รบบริเวณชายแดนโดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีโรงเรียนหรือ ชุมชนอยู่ใกล้แนวสู้รบ รัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ มักใช้ แผนการรับมือ ที่รอบด้าน ซึ่งมีแนวทางหลัก ๆ ดังนี้:

๒.๓ การบริหารจัดการแผนการเผชิญเหตุในต่างประเทศ

ประเทศที่มีสถานการณ์ความไม่สงบหรือการสู้รบบริเวณชายแดนโดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีโรงเรียนหรือ ชุมชนอยู่ใกล้แนวสู้รบ รัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ มักใช้ แผนการรับมือ ที่รอบด้าน ดังตัวอย่างประเทศต่อไปนี้

๒.๓.๑ ประเทศอิสราเอล มีระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) เช่น สัญญาณไซเรน “Red Alert” ที่เตือนให้ ประชาชน และ นักเรียนเข้า shelter หรือห้องนิรภัยภายในไม่กี่วินาที โรงเรียนมีห้อง หลบภัยใต้ดิน หรือโครงสร้างป้องกันระเบิด (bomb-proof) มีการฝึกซ้อมอพยพเป็นประจำ (ทุกเดือน) ครูและ บุคลากรทุกคนผ่านการอบรม “การดูแลจิตใจนักเรียนหลังเหตุรุนแรง” (psychosocial support)

๒.๓.๒ ประเทศเกาหลีใต้ (บริเวณชายแดนเกาหลีเหนือ) มีแผนอพยพเฉพาะสำหรับโรงเรียนในเขตใกล้ DMZ (Demilitarized Zone) นักเรียน และครูมี “คู่มือแผนหลบภัยรายบุคคล” และต้องฝึกซ้อมพร้อมกระเป๋าฉุกเฉิน (go-bag) ระบบเตือนภัยฉุกเฉิน ทางโทรศัพท์มือถือ (cell broadcast alerts) มีการซ้อมกับทหาร/ตำรวจตามโครงการ Civil Defense Drill

๒.๓.๓ ประเทศยูเครน ตั้งแต่ปี ๒๐๒๒ เป็นต้นมา มีโรงเรียนหลายแห่งเปลี่ยนเป็น “ศูนย์เรียนรู้แบบออนไลน์” และใช้ระบบสื่อสารผ่านแอปเช่น Telegram ในเขตปลอดภัย: โรงเรียนจะสร้าง shelters (ห้องใต้ดิน) หรือย้ายไปเรียนรวม ที่อาคาร ราชการมีจิตแพทย์เด็กและครูแนะแนวดูแลความเครียดและ PTSD ของนักเรียนมี “หน่วยครูพิเศษ” ที่สอนผ่านวิทยุ/ออนไลน์ในพื้นที่สงคราม

๒.๓.๔ ประเทศฟิลิปปินส์ (กรณีมินดาเนา) ใช้ระบบ “โรงเรียนเคลื่อนที่” หรือ Mobile School ในพื้นที่ห่างไกลบูรณาการการสอน เรื่อง สันติภาพและการอยู่ร่วมกันในความหลากหลาย (Peace Education) รวมมือกับกาชาด ในการฝึกซ้อม อพยพ การดูแลบาดเจ็บ และสุขภาพในค่ายผู้ลี้ภัย

๓. แผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบ ตามแนวชายแดน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบ ตามแนวชายแดน โดยแบ่งเป็น ๓ มาตรฐานการและแนวปฏิบัติ ๑๒ ข้อย่อยดังนี้

มาตรการที่ ๑ ก่อนเกิดเหตุ (๔ จ) ประกอบไปด้วย

๑. จัดจำพื้นที่

- สำรวจพื้นที่ภายในโรงเรียน
- ทำแผนผังจุดเสี่ยงภายในบริเวณโรงเรียน
- กำหนดจุดปลอดภัย (จุดรวมพล)
- กำหนดเส้นทางการอพยพ

๒. จัดเตรียมสิ่งจำเป็น

- จัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการป้องกันภัย
- จัดเตรียมยา เวชภัณฑ์ และของใช้จำเป็นให้พร้อม
- กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓. จับมือประสานงาน

- ติดต่อและประสานกับหน่วยงานฝ่ายปกครองในพื้นที่
- ติดต่อและประสานกับทหาร ตำรวจ
- ติดต่อและประสานกับหน่วยงานสาธารณสุข

๔. จำลองสถานการณ์

- ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุจนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องทันที ในสถานการณ์จริง อย่างสม่ำเสมอ
- อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

มาตรการที่ ๒ ขณะเกิดเหตุ (๕ พ) ประกอบด้วย

๑. พาออก

- ส่งสัญญาณเตือนภัยให้นักเรียนทราบ
- ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที
- อพยพนักเรียนไปยังพื้นที่ปลอดภัย

๒. พิสูจน์ยอด

- การตรวจนับจำนวนนักเรียน
- การตรวจสอบจำนวนนักเรียนจากบัญชีรายชื่อ ป้องกันการสูญหาย

๓. พยุงชีวิต

- ตรวจนับ นักเรียน ครู บุคลากร เทียบกับบัญชีรายชื่อเพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีผู้สูญหาย

๔. พักคอย

- การช่วยเหลือนักเรียนหากเหตุไม่รุนแรง ให้นักเรียนพักหลบในหลุมหลบภัย หรือสถานที่ปลอดภัยในโรงเรียน

๕. พ้นภัย

การอพยพนักเรียนออกจากพื้นที่เกิดเหตุ ให้ประสานหน่วยงานนำอพยพไปยังศูนย์อพยพที่เตรียมไว้

มาตรการที่ ๓ หลังเกิดเหตุ (๓ ร) ประกอบด้วย

๑. รอฟัง

- รอฟังประกาศหรือคำสั่งจากผู้บัญชาการเหตุการณ์
- ประสานผู้ปกครองมารับนักเรียน ตามระบบอย่างปลอดภัย เป็นระเบียบ

๒. รวมข้อมูล

- สำรวจพื้นที่หลังเกิดเหตุ
- ประเมินความเสียหายของอาคาร ทรัพย์สิน สภาพแวดล้อม
- รายงานข้อมูลไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓. เร่งดูแลกายใจ

- ตรวจสอบและเฝ้าระวัง สุขภาพกายและใจของนักเรียน ครู และบุคลากร
- ให้คำปรึกษา เยียวยาโดยนักจิตวิทยา หรือประสานทีมช่วยเหลือด้านจิตใจ

บทที่ ๓

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบ
ตามแนวชายแดน

ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และทันต่อเวลา มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. วิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรม จากแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน
๒. วางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา เช่น ด้านสถานที่ ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร
๓. กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดนสู่การปฏิบัติ
๔. ปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่สถานศึกษากำหนด
๕. ประเมินผลและปรับปรุงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดนของสถานศึกษา

ทั้งนี้ โรงเรียนสามารถปรับกิจกรรมได้ตามบริบทของสถานศึกษา

ตัวอย่างการออกแบบกิจกรรมของโรงเรียน (ภาพกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริง ปฏิบัติได้)

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดนสู่การปฏิบัติได้ ดังนี้

๑. การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดเหตุ

๑.๑ การวางแผนและจัดทำแผนเผชิญเหตุ

- จัดทำ “แผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบ” ของสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกสถานการณ์ เช่น เสี่ยงปืน การชุมนุม หรือการเคลื่อนกำลังของทหาร

- แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในหมู่ครู บุคลากร และนักเรียน

๑.๒ การฝึกซ้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน

- ดำเนินการฝึกซ้อมอพยพประจำปีอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง ทั้งในกรณีกลางวันและกลางคืน

- จัดซ้อมจำลองสถานการณ์เฉพาะด้าน เช่น การหลบภัย การสื่อสารฉุกเฉิน หรือการอพยพไปยังจุดปลอดภัย

๑.๓ การสื่อสารและเตือนภัย

- ติดตั้งระบบแจ้งเตือน (เช่น โซเรน โทรโซ่ง วิทยุสื่อสาร) และซักซ้อมการใช้ให้เป็นที่ใช้เข้าใจ

- จัดตั้งกลุ่มสื่อสารฉุกเฉินผ่าน Line หรือโทรศัพท์ ระหว่างผู้บริหาร ครู และหน่วยงานท้องถิ่น

๑.๔ การจัดเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์ความปลอดภัย

- กำหนด “จุดปลอดภัย” (Safe Zone) ภายในโรงเรียน เช่น ห้องเรียนชั้นล่างที่ไม่มีหน้าต่าง หรืออาคารมั่นคง

- จัดเตรียมอุปกรณ์ฉุกเฉิน เช่น ชุดปฐมพยาบาล ไฟฉาย วิทยุแบตเตอรี่สำรอง ถังยั้งชีพ

๑.๕ การสร้างความรู้และทักษะให้กับนักเรียน

- บูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับภัยความไม่สงบเข้าในกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้พลเมืองดี การใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์

- จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ เช่น นิทรรศการ เวิร์กช็อป และบทเรียนจำลองสถานการณ์

๑.๖ ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานด้านความมั่นคง

- ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ และหน่วยแพทย์ในพื้นที่

- เชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาบรรยายหรืออบรมแก่ครูและนักเรียน

๑.๗ การดูแลด้านจิตใจ

- วางระบบให้มีครูแนะแนวหรือครูที่ผ่านการอบรมด้านการให้คำปรึกษาดูแลนักเรียนในสถานการณ์ตึงเครียด

- จัดมุมพื้นที่จิตใจหรือ “Safe Space” สำหรับนักเรียนที่มีความเครียดหรือวิตกกังวล

๒. การปฏิบัติระหว่างเกิดเหตุ

๒.๑ แจ้งเตือนทันที

- เมื่อมีสัญญาณหรือรายงานเหตุการณ์ความไม่สงบ (เช่น เสียงปืน การชุมนุม หรือการเคลื่อนกำลังทหารใกล้โรงเรียน) ให้ผู้บริหารโรงเรียนประกาศแจ้งเตือนทันทีผ่าน ไซเรน เสียงตามสาย โทรโข่ง ระบบวิทยุสื่อสาร ช่องทางสื่อสารฉุกเฉิน เช่น Line กลุ่มโรงเรียน – ครู – ผู้ปกครอง

๒.๒ ให้ทุกคนอยู่ในที่ปลอดภัย (Shelter in Place)

- สั่งให้นักเรียนและครู หยุดกิจกรรมทุกชนิด และเคลื่อนย้ายไปยัง พื้นที่ปลอดภัย ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เช่น ห้องเรียนชั้นล่างไม่มีหน้าต่าง ห้องเก็บของมั่นคง จุดรวมพลในร่ม หลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ประตู หน้าต่าง หรือบริเวณเปิดโล่ง

๒.๓ ห้ามเคลื่อนย้ายหรือออกนอกอาคารโดยไม่จำเป็น

- สั่ง ปิดประตูหรือล็อกห้องเรียนชั่วคราว
- ห้ามออกนอกบริเวณโรงเรียน จนกว่าจะได้รับสัญญาณยืนยันความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่

๒.๔ สื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- แจ้งสถานการณ์ให้ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่, ฝ่ายปกครองอำเภอ, ตำรวจ/ทหารในพื้นที่ ทราบทันที
- หากมีเหตุร้ายแรง เช่น มีเสียงปืนใกล้โรงเรียน หรือมีบุคคลไม่พึงประสงค์พยายามเข้ามา ให้รีบแจ้ง

๑๕๑ และหน่วยเฉพาะกิจในพื้นที่

๒.๕ ดูแลนักเรียนและผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ

- จัดครู/เจ้าหน้าที่ดูแลนักเรียนในแต่ละกลุ่ม/ห้อง ให้เกิดความสงบและควบคุมสถานการณ์ได้
- หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ให้ปฐมพยาบาลเบื้องต้น และประสานหน่วยแพทย์/กู้ชีพทันที

๒.๖ ป้องกันการตื่นตระหนก

- ครูควร พูดด้วยน้ำเสียงสงบ ชัดเจน ไม่เร่งรีบ เพื่อให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย
- หลีกเลี่ยงการแพร่ข่าวลือหรือข้อมูลที่ยังไม่ยืนยัน โดยเฉพาะผ่านโซเชียลมีเดีย

๒.๗ บันทึกเหตุการณ์

- จัดบันทึกลำดับเหตุการณ์โดยละเอียด เช่น เวลาเกิดเหตุ ลักษณะเหตุการณ์ จำนวนผู้เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการรายงานหลังเหตุการณ์สงบ

๓. แนวปฏิบัติ “หลังเกิดเหตุ” จากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน

๓.๑ ประเมินสถานการณ์และตรวจสอบความปลอดภัย

- ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับเจ้าหน้าที่ความมั่นคงในพื้นที่ตรวจสอบว่าเหตุการณ์ยุติลงแล้วและไม่มีภัยคุกคามหลงเหลือ

- ตรวจสอบความเสียหายของอาคาร สาธารณูปโภค หรืออุปกรณ์การเรียน เพื่อป้องกันอันตรายเพิ่มเติม

๓.๒ รายงานเหตุการณ์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- จัดทำ รายงานสรุปเหตุการณ์ ส่งถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ เช่น ที่ว่าการอำเภอ กองร้อยทหาร ตำรวจ
- แบนภาพถ่าย ความเสียหาย รายชื่อนักเรียน/บุคลากรที่ได้รับผลกระทบ

๓.๓ พื้นฟูสภาพจิตใจ (Psychosocial Support)

- จัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจนักเรียน เช่น การพูดคุยกลุ่ม, ศิลปะบำบัด, กิจกรรมระบายความรู้สึก
- ครูควรคัดกรองผู้ที่มีภาวะเครียดสูง เพื่อส่งต่อรับคำปรึกษาอย่างเหมาะสม หากจำเป็น ให้ประสานนักจิตวิทยา หรือหน่วย “MHPSS” (Mental Health and Psychosocial Support) จากกระทรวงสาธารณสุข

๓.๔ พื้นฟูสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนให้กลับสู่ภาวะปกติ

- เร่งฟื้นฟูอาคารเรียน อุปกรณ์ และพื้นที่เรียนที่ได้รับผลกระทบ
- ปรับตารางเรียนให้เหมาะสมในกรณีที่ต้องหยุดเรียนชั่วคราว
- ครูควรปรับเนื้อหาการเรียนในระยะสั้น เน้นกิจกรรมเชิงบวกเพื่อลดความเครียด

๓.๕ สื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน

- แจ้งข่าวสารแก่ผู้ปกครองอย่างเป็นทางการ เพื่อสร้างความเข้าใจ และความเชื่อมั่น
- จัดประชุมผู้ปกครองหรือส่งหนังสือแจ้งแนวทางดำเนินการหลังเหตุการณ์
- ประสานผู้นำชุมชน อปท. และหน่วยงานใกล้เคียงให้มีส่วนร่วมในการดูแลโรงเรียนต่อเนื่อง

๓.๖ ทบทวนแผนเผชิญเหตุ

- ประชุมทีมบริหารโรงเรียนและครู เพื่อทบทวนขั้นตอนที่ดำเนินการในเหตุการณ์ที่ผ่านมา
- ปรับปรุงแผนเผชิญเหตุ ให้เหมาะสมกับบริบทจริงและบทเรียนที่ได้รับ
- หากจำเป็น ควรจัดอบรมหรือฝึกซ้อมเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความพร้อมในการเผชิญเหตุในอนาคต

บทที่ ๔

การส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม และรายงานผล

การดำเนินงานตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน จะเกิดประสิทธิภาพและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน และบุคลากรทางการศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ต้องมีการส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม และรายงานผล อย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน มีเครื่องมือในการติดตาม และประเมินผล ที่มีคุณภาพและครอบคลุม จำแนกตามระยะเหตุการณ์ และตามบริบทของพื้นที่

ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

๑. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการระดับชาติ

๑.๑ กำหนดคณะกรรมการเฉพาะกิจรับผิดชอบด้าน “การส่งเสริม สนับสนุน ความมั่นคง ในสถานศึกษาพื้นที่ชายแดน”

๑.๒ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานความมั่นคง เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ความมั่นคงแห่งชาติ

๒. จัดทำนโยบายและแนวทางปฏิบัติ (Policy & SOP)

๒.๑ พัฒนาคู่มือแผนเผชิญเหตุและแผนฟื้นฟูทางจิตใจเฉพาะสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ชายแดน

๒.๒ จัดทำแนวทาง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเมื่อเกิดภาวะวิกฤติ (เช่น รูปแบบ การเรียนแบบยืดหยุ่น หรือ Online/Emergency Mode)

๓. จัดสรรงบประมาณเฉพาะกิจ

๓.๑ สนับสนุนงบประมาณให้เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความมั่นคง ความปลอดภัย และสร้างความรู้ความเข้าใจ

๔. พัฒนาศักยภาพบุคลากร

๔.๑ จัดอบรมผู้บริหารและครูในพื้นที่เสี่ยงเรื่องการจัดการภาวะวิกฤติ ความมั่นคง และการฟื้นฟูทางจิตใจ

๔.๒ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างจังหวัดเสี่ยงสูง

๕. ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

๕.๑ พัฒนาเกณฑ์ชี้วัดความพร้อมด้านความมั่นคงในสถานศึกษา

๕.๒ จัดระบบรายงานสถานการณ์ความไม่สงบรายเดือน

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความเสี่ยง

- ๑.๑ จำแนกโรงเรียนตามระดับความเสี่ยง (สูง/ปานกลาง/ต่ำ)
- ๑.๒ จัดทำแผนภูมิภัยคุกคาม (Risk Mapping) รายโรงเรียน

๒. จัดตั้งศูนย์ประสานงานความมั่นคงในสถานศึกษา

- ๒.๑ แต่งตั้ง “ทีมเผชิญเหตุและฟื้นฟูจิตใจระดับเขตพื้นที่”
- ๒.๒ บูรณาการร่วมกับฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง ทหาร ตำรวจ สาธารณสุข โรงพยาบาล และ อสม.ในพื้นที่

๓. สนับสนุนการพัฒนาแผนเผชิญเหตุรายโรงเรียน

- ๓.๑ จัดทำแผนเผชิญเหตุเฉพาะสถานการณ์ เช่น การซ้อมอพยพ การแจ้งเตือนภัย
- ๓.๒ สนับสนุนการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น การจำลองสถานการณ์เสมือนจริง (Simulation)

๔. จัดอบรมและเวิร์กช็อปเชิงปฏิบัติการ

- ๔.๑ อบรมผู้บริหารและครูเรื่อง “การสื่อสารในภาวะวิกฤติ” และ “การฟื้นฟูจิตใจเด็กหลังภัยเหตุรุนแรง”
- ๔.๒ ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุร่วมระหว่างครู-นักเรียน-ชุมชน ตามบริบทสถานการณ์ต่าง ๆ

๕. ประสานและจัดหาทรัพยากรสนับสนุน

- ๕.๑ จัดหาเครื่องมือสื่อสารฉุกเฉิน (เช่น วิทยุสื่อสาร, โทรศัพท์สำรอง)
- ๕.๒ สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (เช่น ชุดปฐมพยาบาล, อุปกรณ์ซ้อมแผน)

๖. นิเทศ ติดตาม และประเมินผล

- ๖.๑ นิเทศเชิงรุกกับโรงเรียนในพื้นที่เสี่ยงสูงตามสถานการณ์ของพื้นที่
- ๖.๒ ประเมินผลแผนเผชิญเหตุ วิเคราะห์เพื่อวางแผนระยะต่อไป และรายงานต่อ สพฐ.
- ๖.๓ จัดระบบรายงานสถานการณ์ความไม่สงบเป็นระยะ ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เช่น รายงานแบบ Online ผ่าน Platform โดยทันต่อเหตุการณ์

แผนเผชิญเหตุจากภัยความไม่สงบตามแนวชายแดน

๑. ระยะเตรียมความพร้อมก่อนเกิดเหตุการณ์

๑. การจัดการบุคลากรเพื่อรับภัยชายแดน จัดให้มีคณะทำงานเพื่อเตรียมพร้อม ดังนี้
 - ๑.๑ ทีมแจ้งเตือนภัย มีหน้าที่ รับทราบติดตาม ตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูลข่าวสารการเกิดภัย และดำเนินการแจ้งเตือนภัยตามระบบที่กำหนด
 - ๑.๒ ทีมนำทางหนีภัย มีหน้าที่ สำรวจนักเรียน ณ จุดนัดพบ นำนักเรียนหนีภัย ตามเส้นทางที่กำหนด ส่งถึงจุดปลอดภัย
 - ๑.๓ ทีมช่วยชีวิต มีหน้าที่ ช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบภัย นำส่งรักษาพยาบาล
 - ๑.๔ ทีมรักษาพยาบาล มีหน้าที่ รักษาพยาบาลเบื้องต้น วินิจฉัยส่งต่อ
 - ๑.๕ ทีมติดต่อสื่อสาร มีหน้าที่รับและแจ้งข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน
 - ๑.๖ ทีมประสานศูนย์พักพิง มีหน้าที่ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน ด้านปัจจัยที่จำเป็นต่อการยังชีพเบื้องต้น ปลอดภัยกำลังใจแก่นักเรียนที่อยู่ในศูนย์พักพิง

๒. การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างศักยภาพการป้องกันภัยของนักเรียน

๑.๑ พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักเกี่ยวกับภัยชายแดนเพิ่มทักษะการจัดทำแผนการเรียนรู้การบูรณาการ

๑.๒ จัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหา “ภัยชายแดน” เข้าไปในรายวิชาทุกสาระการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ เน้นสาระการสอนเกี่ยวกับการเกิดภัยและวิธีปฏิบัติตนให้ปลอดภัย การจัดสื่อการเรียนการสอน การฝึกให้นักเรียนทำแผนที่เสี่ยงภัย (Hazard Map) จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน สถานศึกษาสามารถบูรณาการเรื่องภัยชายแดนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

๑.๓ การช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เช่น เด็กพิการเด็กอนุบาล โดยสำรวจเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ จัดอาสาสมัครช่วยเหลือเป็นรายบุคคล กำหนดนักเรียนให้การดูแลช่วยเหลือในลักษณะ “พี่ช่วยน้อง” หรือ “เพื่อนช่วยเพื่อน” กำหนด ห้องเรียนเด็กเล็กในจุดที่ปลอดภัยสูงสุด และพัฒนาศักยภาพการช่วยเหลือตนเอง

๑.๔ กำหนดแนวปฏิบัติของครู นักเรียน และบุคลากรในยามเกิดภัยดังนี้

๑.๔.๑ กรณีเกิดภัยพิบัติขณะที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ การกำหนดจุดนัดพบในยามเกิดภัย เส้นทางหนีภัยในแต่ละชั้นของอาคาร เส้นทางหนีภัยสู่จุดนัดพบ การสื่อสารกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียนในยามเกิดภัย การจัดส่งนักเรียนกลับบ้านให้ปลอดภัย

๑.๔.๒ กรณีภัยพิบัติเกิดขึ้นขณะนักเรียนเดินทางไป-กลับ ระหว่างบ้านกับโรงเรียน สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับแผนที่เสี่ยงภัยในชุมชน เพื่อให้ทราบเส้นทางระหว่างบ้านถึงโรงเรียน มีจุดใดที่เป็นอันตรายระหว่างเกิดภัย จุดใดที่เป็นจุดปลอดภัยที่นักเรียน

๑.๔.๓ สามารถเข้าไปหลบหนีภัยได้ ให้ความรู้แก่คนขึ้นรถ-เรือ ที่รับ-ส่งนักเรียนถึงวิธีปฏิบัติให้ปลอดภัย

๑.๔.๔ กรณีภัยพิบัติเกิดขึ้นในวันหยุดเรียน สิ่งที่ต้องปฏิบัติ ได้แก่การให้นักเรียนแจ้งรายงานสิ่งที่ประสบต่อโรงเรียนทันทีที่สามารถทำได้ การจัดครู บุคลากร ออกติดตามข่าวคราวของนักเรียน

๑.๕ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรของโรงเรียนให้พร้อมเผชิญภัย

๑.๕.๑ ศึกษาวิเคราะห์ความพร้อม และศักยภาพในการเผชิญภัยของบุคลากร รวมทั้งความพร้อมในการปฏิบัติงานรับมือกับภัยพิบัติของคณะทำงานจุดต่าง ๆ

๑.๕.๒ จัดทำแผนฝึกอบรม

๑.๕.๓ ประเมินผลและปรับปรุง

๑.๖ การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในยามฉุกเฉิน (Emergency Kit)

๑.๖.๑ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในยามฉุกเฉิน เช่น ยาสามัญประจำบ้าน น้ำ อาหาร สำเร็จรูป เครื่องมือปฐมพยาบาล วิทยุสื่อสาร ไฟฉาย และวิทยุที่ใช้ถ่านไฟฉาย ฯลฯ ในยามฉุกเฉิน

๑.๖.๓ กำหนดสถานที่การจัดเก็บ และแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ให้สามารถหยิบใช้ได้

๑.๖.๓ จัดทำทะเบียนอุปกรณ์ฉุกเฉิน จำแนกเป็นหมวดหมู่ ควบคุม ดูแลตรวจสอบและมอบหมายผู้รับผิดชอบ

๑.๖.๔ จัดทำฐานข้อมูลด้านพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารในท้องถิ่น เช่น ข้อมูลผู้ปกครองที่มีรถ มีเครื่องมือสื่อสาร ที่สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ในยามฉุกเฉิน

๑.๖.๕ การฝึกซ้อมหนีภัย

- ๑) กำหนดแผน/ปฏิทินการฝึกซ้อมอย่างชัดเจน
- ๒) ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อทบทวน ชักซ้อมบทบาทหน้าที่ในการฝึกซ้อม
- ๓) ซ้อมการหนีภัยตามสถานการณ์จำลอง
- ๔) สรุปผลการฝึกซ้อมแต่ละครั้ง แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนาปรับปรุง/พัฒนาระบบการหนีภัย

๑.๗ การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในยามฉุกเฉิน (Emergency Kit)

๑.๗.๑ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในยามฉุกเฉิน เช่น ยาสามัญประจำบ้าน น้ำ อาหาร สำเร็จรูป เครื่องมือปฐมพยาบาล วิทยุสื่อสาร ไฟฉาย และวิทยุที่ใช้ถ่านไฟฉาย ฯลฯ

๑.๗.๒ กำหนดสถานที่การจัดเก็บ และแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ให้สามารถหยิบใช้ได้
ในยามฉุกเฉิน

๑.๗.๓ จัดทำทะเบียนอุปกรณ์ฉุกเฉิน จำแนกเป็นหมวดหมู่ ควบคุม ดูแลตรวจสอบและมอบหมายผู้รับผิดชอบ

๑.๗.๔ จัดทำฐานข้อมูลด้านพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารในท้องถิ่น เช่น ข้อมูลผู้ปกครอง ที่มีรถ มีเครื่องมือสื่อสาร ที่สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ในยาม

๑.๘ การจัดหาสถานที่ที่จะเปิดการเรียนการสอนชั่วคราวหลังเกิดภัย

๑.๘.๑ สำรวจอาคาร สิ่งก่อสร้าง สถานที่ที่มีความปลอดภัยสามารถจัดการเรียนการสอนชั่วคราวได้จัดทำข้อมูลด้านสถานที่ โดยระบุรายละเอียดสำคัญ จุดเด่น จุดด้อยในการใช้การใช้งาน

๑.๘.๒ ประชุมผู้เกี่ยวข้อง เจ้าของอาคารสถานที่ / ผู้นำชุมชน ร่วมกันกำหนดสถานที่ที่จะใช้เปิดการเรียนการสอนชั่วคราว เรียงลำดับตามความเหมาะสมจากมากไปหาน้อย

ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้
๗ จังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

จังหวัดอุบลราชธานี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้หัวข้อกิจกรรม: "เรียนรู้ อยู่รอด ฟันฟู หลังสงคราม"

ระดับชั้นเรียน : ทุกระดับชั้น

หน่วยการเรียนรู้ : ศิลปะเพื่อการสื่อสารและการแสดงออกทางความคิด

เรื่อง : นิทานภาพ “จากสงคราม...สู่สันติภาพ”

ระยะเวลา : ภาคเรียนที่ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑ วัน/ตามสถานการณ์ ความจำเป็น

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ผ่านการสร้างนิทานภาพเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ ถ่ายทอดเรื่องราวของสงครามและสันติภาพผ่านงานศิลปะ สื่อความหมายด้านจริยธรรม ความรัก ความหวัง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนสะท้อนความรู้สึกร่วมและประสบการณ์จากเหตุการณ์สงคราม
๒. เพื่อฝึกทักษะการอยู่ร่วมกัน การฟื้นฟูจิตใจ และสร้างความหวัง
๓. เพื่อวางแผนทางการใช้ชีวิตและการสื่อสารอย่างสันติ

สื่อ/อุปกรณ์

- ตัวอย่างนิทานภาพหรือหนังสือภาพที่เกี่ยวกับสงครามและสันติภาพ
- กระดาษวาดเขียน / สมุดสเก็ตซ์ / กระดาษทำโครงเรื่อง
- สีไม้ สีเมจิก สีเทียน หรือสีอื่นๆ
- คลิปวิดีโอสั้นหรือข่าวภาพเกี่ยวกับสงครามและการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี
- ป้ายหัวข้อ “จากสงคราม...สู่สันติภาพ” เพื่อสร้างบรรยากาศในห้องเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ (๑๐ นาที)

- ครูสนทนาเปิดประเด็น “สงครามคืออะไร?” และ “สันติภาพคืออะไร?”
- แสดงภาพหรือคลิปวิดีโอสั้นที่สะท้อนทั้งสองแนวคิด
- ตั้งคำถามปลายเปิด เช่น
 - ถ้าเราอยู่ในสงคราม เราจะรู้สึกอย่างไร?
 - เราคิดว่าสันติภาพควรมีหน้าตาเป็นแบบไหน?

ขั้นสอน (๔๐ นาที)

- กิจกรรมที่ ๑ : ครูอธิบายแนวคิดของ “นิทานภาพ” และตัวอย่างนิทานภาพ
- กิจกรรมที่ ๒ : นักเรียนวางแผนโครงเรื่องหรือนิทานภาพ (ประมาณ ๔-๖ ช่องภาพ) โดยให้มีจุดเริ่มต้นจากความขัดแย้ง/สงคราม และจบด้วยการเรียนรู้และเกิดสันติภาพ
- กิจกรรมที่ ๓ : นักเรียนวาดและระบายสีในช่องแต่ละช่อง พร้อมเขียนคำบรรยายใต้ภาพให้สื่อความหมาย

ขั้นสรุป (๑๐ นาที)

- นักเรียนแลกเปลี่ยนผลงานเป็นกลุ่มเล็ก
- ครูเลือกนักเรียนบางคนให้นำเสนอผลงานหน้าชั้น
- ครูและเพื่อนร่วมชั้นสะท้อนความคิดเห็น
- สรุปแนวคิดร่วมกัน “ศิลปะกับสันติภาพสัมพันธ์กันอย่างไร?”

การวัดและประเมินผล

วิธีการ : การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน การสะท้อนความคิด

เครื่องมือ : แบบสังเกต แบบประเมินผลงาน คำถามปลายเปิด หรือ ใบงานสั้น

เกณฑ์การประเมิน : ความร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ การเข้าใจประเด็น “สงคราม vs สันติภาพ”

การบูรณาการ

- สังคมศึกษา: ศีลธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกัน
- ภาษาไทย: การเขียนเรื่องย่อ หรือบรรยายได้ภาพ
- พลศึกษา/ สุขศึกษา: การควบคุมอารมณ์และสันติวิธีในความขัดแย้ง

ข้อพึงระวัง

๑. หลีกเลี่ยงเนื้อหารุนแรงเกินวัย

- ควรคัดเลือกภาพหรือคลิปที่แสดง “สงคราม” ในลักษณะที่สื่อถึงความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

ไม่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนจิตใจเด็ก

๒. ระวังไม่ให้เนื้อหาลำเอียงทางการเมืองหรือศาสนา

- หลีกเลี่ยงการยกตัวอย่างสงครามหรือความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม เชื้อชาติ หรือศาสนาโดยตรง
- มุ่งเน้นให้เด็กเข้าใจ “แนวคิด” ของสันติภาพในระดับสากล

๓. เคารพความคิดเห็นของนักเรียน

- อนุญาตให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดและอารมณ์ได้อย่างอิสระ โดยไม่ตัดสินความถูกต้องผิดในแง่

ศิลปะ

๔. ควรเตรียมการแนะแนวหากนักเรียนเกิดความรู้สึกเศร้าหรือกระทบจิตใจ

- หากมีนักเรียนแสดงความวิตก หรือมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความขัดแย้ง ควรให้คำปรึกษาหรือ

แจ้งครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา

๕. กำกับการใช้สีและสื่ออย่างปลอดภัย

- ตรวจสอบว่าอุปกรณ์เช่น สี ปากกา หรือกรรไกร มีความปลอดภัยต่อเด็ก โดยเฉพาะในระดับประถม

๖. ระวังไม่ให้เกิดการเปรียบเทียบผลงานส่งผลต่อความมั่นใจของนักเรียน

- เน้นความคิดสร้างสรรค์และเจตนาของผลงาน มากกว่าความสวยงามทางเทคนิค

ตัวอย่างแผนเผชิญเหตุจากสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา
ของโรงเรียนโดมประดิษฐ์วิทยา
สพม. อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

จังหวัดศรีสะเกษ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มาตรการก่อนเกิดเหตุ

กิจกรรมการเรียนรู้ "เตรียมพร้อม ปลอดภัย เมื่อภัยมา"

ระดับชั้น : ทุกระดับชั้น

ระยะเวลา : ภาคเรียน ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑ วัน /ตามสถานการณ์ ความจำเป็น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ภัยความไม่สงบในพื้นที่ชายแดน
๒. เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงความปลอดภัยและแนวทางการปฏิบัติตนเมื่อเกิดเหตุ
๓. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลและป้องกันตนเอง
๔. เพื่อฝึกทักษะการเอาตัวรอด การสื่อสาร และการตัดสินใจอย่างมีสติ

เนื้อหา

๑. ศึกษาแผนที่ประเทศไทย และแผนที่ชายแดน (กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)
๒. ศึกษาสถานการณ์และภัยที่อาจเกิดขึ้นตามแนวชายแดน (กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)
๓. ศึกษาประวัติศาสตร์ของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (รายวิชาประวัติศาสตร์)
๔. ศึกษาเส้นทางการอพยพไปยังจุดปลอดภัยเมื่อเกิด (กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)
๕. วางแผนและเลือกแนวทางการปฏิบัติตนได้อย่างปลอดภัย (กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา)

กิจกรรม

➤ กิจกรรมที่ ๑ “รู้ภัยใกล้บ้าน” : ทำความเข้าใจสถานการณ์และความเสี่ยง

๑. วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงสถานการณ์ความไม่สงบตามแนวชายแดนในพื้นที่ของตน และเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

๒. กระบวนการ

ขั้นตอนที่ ๑ : การนำเข้าสู่บทเรียนและสำรวจความรู้เดิม (เวลา ๑๐ นาที)

๑) เริ่มต้นด้วยการกล่าวทักทายและสร้างความเป็นกันเอง เรื่อง ใกล้ตัวที่สำคัญกับชีวิต

- อาจใช้คำถามชวนคิด เช่น “ในแต่ละวัน เราได้ยินข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดนบ้างไหม” “รู้สึกอย่างไรกับข่าวเหล่านั้น” หรือ “คิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบที่ชายแดนจะส่งผลกระทบต่อเราและชุมชนของเราได้อย่างไร”

- เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและความกังวลเบื้องต้น

๒) กิจกรรม “เล่าเรื่องจากภาพ”

- นำเสนอภาพข่าว หรือภาพสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับความไม่สงบตามแนวชายแดน (ที่เหมาะสมและไม่สร้างความตื่นตระหนกจนเกินไป) อาจเป็นภาพจากเหตุการณ์ในอดีต หรือภาพที่แสดงถึงผลกระทบ

- ให้นักเรียนแต่ละคนหรือกลุ่มย่อยช่วยกันบรรยายสิ่งที่เห็นในภาพ และความรู้สึกที่เกิดขึ้น
- เชื่อมโยงภาพเหล่านั้นกับบริบทของชุมชนตนเอง เช่น “ภาพนี้ทำให้เรานึกถึงอะไรในพื้นที่ของเราบ้างไหม?”

ขั้นตอนที่ ๒ : การเรียนรู้และทำความเข้าใจสถานการณ์ (เวลา ๔๐ นาที)

๑) เชิญผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานความมั่นคง (ทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน ฝ่ายปกครอง) หรือผู้รู้ในพื้นที่มาให้ข้อมูล

หัวข้อ :

- สถานการณ์ปัจจุบัน : สรุปภาพรวมสถานการณ์ความไม่สงบตามแนวชายแดนในภาพรวม และเจาะลึกสถานการณ์ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือในพื้นที่ที่ชุมชนตั้งอยู่

- รูปแบบภัยคุกคาม : อธิบายรูปแบบความไม่สงบที่อาจเกิดขึ้น เช่น การปะทะ การลักลอบเข้าเมือง การขนของผิดกฎหมาย หรือเหตุการณ์ไม่สงบอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน

- ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น : อธิบายถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อชีวิต ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจของชุมชน

- แนวทางการปฏิบัติตนเบื้องต้น : ให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการรับมือหากเกิดสถานการณ์ เช่น การรับฟังข่าวสารจากแหล่งที่เชื่อถือได้ การสังเกตสิ่งผิดปกติ

๒) ให้นักเรียนได้สอบถามข้อสงสัยจากผู้เชี่ยวชาญอย่างอิสระ

๓) นำเสนอตัวอย่างเหตุการณ์ความไม่สงบที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ใกล้เคียง หรือในพื้นที่อื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน

๔) แบ่งกลุ่มย่อยให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษา และเชื่อมโยงกับชุมชนของตนเอง

ขั้นตอนที่ ๓ : การสรุปและสร้างความตระหนัก (เวลา ๑๐ นาที)

๑) สรุปบทเรียนและประเด็นสำคัญ

๒) กิจกรรม "คำมั่นสัญญาของชุมชน" ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ตั้งใจจะทำ หรือสิ่งที่คิดว่าจะสามารถช่วยชุมชนในการเตรียมพร้อมรับมือภัยได้

๓. สื่ออุปกรณ์ที่ใช้

๑) ภาพข่าว หรือภาพสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับความไม่สงบ

๒) คลิปวิดีโอข่าวสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับความไม่สงบ

๓) กระดาษชาร์ต สีเมจิก

๔. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผล
แบบสำรวจความรู้เบื้องต้น - คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ ชายแดนในพื้นที่	แบบสอบถาม/ แบบสำรวจ (แบบเลือกตอบ เติมคำ ปลายเปิดสั้นๆ)	คะแนนความรู้เฉลี่ย : ประเมิน ระดับความรู้พื้นฐานของผู้เข้าร่วม (เช่น หากคะแนนเฉลี่ยต่ำ แสดงว่า มีช่องว่างด้านความรู้มาก)
การสังเกตการณ์ : - การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และทำกิจกรรมกลุ่ม - การตั้งคำถามและการแสดง ความคิดเห็น - ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	แบบฟอร์มบันทึก การสังเกตการณ์ (มีเกณฑ์คะแนน/ ระดับการมีส่วนร่วม)	ร้อยละของการมีส่วนร่วม จำนวน ผู้เข้าร่วมที่ร่วมแสดงความคิดเห็น หรือทำกิจกรรม
แบบประเมินความพึงพอใจและ ประโยชน์ที่ได้รับ - ความพึงพอใจต่อเนื้อหา วิทยากร รูปแบบกิจกรรม - ประโยชน์ที่ได้รับ - ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง	- แบบประเมิน ความพึงพอใจ (Rating scale คำถามปลายเปิด)	ร้อยละความพึงพอใจ : ตั้งเป้าหมาย เช่น มากกว่า ๘๐% พึงพอใจในระดับดีมาก - ดี

➤ กิจกรรมที่ ๒ “เอาตัวรอดในสถานการณ์ฉุกเฉิน” : ฝึกปฏิบัติและจำลองสถานการณ์

๑. วัดอุปสงค์ : เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเอาชีวิตรอดและช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในสถานการณ์ฉุกเฉิน

๒. กระบวนการ

ขั้นตอนที่ ๑ : การนำเข้าสู่บทเรียนและสำรวจความรู้เดิม (เวลา ๑๐ นาที)

๑) สร้างสถานการณ์จำลอง/คำถามกระตุ้นความคิด

- ตัวอย่างคำถาม : “ถ้าวันหนึ่งมีเสียงปืนดังขึ้นใกล้โรงเรียนของเรา เราควรทำอย่างไรกันดี?” หรือ “เราจะมั่นใจได้อย่างไรว่าเมื่อเกิดเหตุร้าย เราจะปลอดภัยและช่วยเหลือเพื่อนได้?”

- การเล่าเรื่อง/กรณีศึกษา : เล่าเหตุการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับภัยความไม่สงบในพื้นที่ใกล้เคียง (โดยไม่สร้างความตื่นตระหนก แต่เน้นให้เห็นถึงความจำเป็นของการเตรียมพร้อม) เช่น “สมมติว่ามีข่าวลือเรื่องความไม่สงบใกล้เข้ามา เราจะเตรียมตัวอย่างไรบ้าง?”

๒) เปิดวิดีโอ/ภาพประกอบ : แสดงภาพหรือวิดีโอที่สื่อถึงสถานการณ์ฉุกเฉินหรือการเอาตัวรอด (ที่เหมาะสมกับวัย) เช่น การฝึกซ้อมหนีไฟ หรือการจำลองสถานการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างภาพจำ

๓) สร้างบรรยากาศเชิงบวก : แม้จะเป็นเรื่องฉุกเฉิน แต่ควรนำเสนอในลักษณะของการเตรียมพร้อมเพื่อความปลอดภัย ไม่ใช่การสร้างความกลัว เน้นย้ำว่าการเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราและคนที่เรารักปลอดภัยขึ้น

๔) แจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ : บอกให้ผู้เรียนทราบว่าวันนี้เราจะเรียนรู้อะไรบ้าง และสิ่งที่เรียนรู้ไปนั้นจะนำไปใช้อะไรได้บ้าง เช่น “วันนี้เราจะมาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติวิธีการเอาตัวรอดเมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นใกล้ตัวเรา เพื่อให้เราปลอดภัยและช่วยเหลือผู้อื่นได้”

ขั้นตอนที่ ๒ : การเรียนรู้และทำความเข้าใจสถานการณ์ (เวลา ๔๐ นาที)

๑) การให้ความรู้พื้นฐาน (ภาคทฤษฎี)

- ทำความเข้าใจภัยคุกคาม: อธิบายถึงลักษณะของภัยความไม่สงบที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ (เช่น การยิงปะทะ การวางระเบิดขนาดเล็ก การซุ่มโจมตี) พร้อมชี้แจงความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างกระชับและเข้าใจง่าย

- หลัก ๓ ประการ “หนี ซ่อน สู้”

• หนี (Run): อธิบายว่าเมื่อไหร่ควรหนี เส้นทางไหนปลอดภัยที่สุด ควรหนีไปในทิศทางใด ไม่ควรถือสัมภาระใดๆ

• ซ่อน (Hide): อธิบายว่าเมื่อไหร่ควรซ่อน ที่ซ่อนแบบไหนที่ปลอดภัยที่สุด วิธีการซ่อนตัวที่ถูกต้อง (ปิดไฟ, ล็อกประตู, อยู่เงียบๆ)

• สู้ (Fight): อธิบายว่านี่คือทางเลือกสุดท้ายเมื่อไม่มีทางอื่นแล้ว การใช้สิ่งของรอบตัวเป็นอาวุธ การมุ่งเป้าไปที่จุดอ่อนของผู้คุกคาม (เน้นย้ำว่าเป็นกรณีที่ถูกต้องโดยตรงและไม่มีทางเลือกอื่น)

- ช่องทางการขอความช่วยเหลือ : ให้ความรู้เกี่ยวกับหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินที่สำคัญ (เช่น ๑๙๑, ๑๖๖๙) และวิธีการสื่อสารข้อมูลที่สำคัญให้เจ้าหน้าที่ทราบ (เกิดอะไรขึ้น, ที่ไหน, มีใครเกี่ยวข้องบ้าง)

- อุปกรณ์ยังชีพฉุกเฉินเบื้องต้น : ชี้แจงถึงสิ่งของที่ควรมีติดตัวหรือเตรียมไว้ในห้องเรียน/ บ้าน (เช่น ไฟฉาย, นกหวีด, น้ำดื่ม, ชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น)

๒) กิจกรรมภาคปฏิบัติ (Simulation & Drill)

- การสำรวจพื้นที่ปลอดภัย : ให้นักเรียนสำรวจเส้นทางอพยพ จุดรวมพลที่ปลอดภัย และจุดซ่อนตัวภายในโรงเรียน/อาคาร หลุมหลบภัย พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลว่าทำไมสถานที่นั้นจึงปลอดภัย

- ฝึกซ้อมการอพยพหนีภัย (Evacuation Drill):

• จำลองสถานการณ์ (เช่น เสียงสัญญาณเตือนภัย)

• ฝึกการเดินแถวอย่างเป็นระเบียบ ไปยังจุดรวมพลที่กำหนดไว้

• ฝึกการนับยอดนักเรียนและรายงานผล

- ฝึกซ้อมการหลบภัย (Shelter-in-Place Drill):

• จำลองสถานการณ์ (เช่น เสียงประกาศให้หลบภัยในอาคาร หลุมหลบภัย)

• ฝึกการเข้าห้องเรียน หลุมหลบภัย พื้นที่ที่กำหนด

• ฝึกการหาที่กำบังที่มั่นคงภายในห้อง เช่น ใต้โต๊ะ ข้างผนังที่แข็งแรง หลุมหลบภัย

- จำลองสถานการณ์ "หนี ซ่อน สู้" (Role Play/Scenario Based):

• สร้างสถานการณ์จำลองย่อย ๆ ที่สมจริง (แต่ไม่น่ากลัวเกินไป) เช่น “มีคนแปลกหน้าบุกเข้ามาในอาคาร” หรือ “มีเสียงดังคล้ายระเบิดข้างนอก”

• ให้นักเรียนฝึกการตัดสินใจว่าจะ “หนี” “ซ่อน” หรือ “สู้” ในแต่ละสถานการณ์

• อาจมีครูหรือเจ้าหน้าที่คอยแนะนำและประเมินผลการตัดสินใจและการปฏิบัติ

- ฝึกปฐมพยาบาลเบื้องต้น (Basic First Aid):

• สาธิตและให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการห้ามเลือดเบื้องต้น

- สอนวิธีการเข้าเผือกชั่วคราวด้วยอุปกรณ์ที่หาได้ง่าย
- สอนวิธีการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (ถ้าสถานการณ์เอื้ออำนวย)

ขั้นตอนที่ ๓ : การสรุป (เวลา ๑๐ นาที)

๑) สรุปประเด็นสำคัญ : ทบทวนหลัก ๓ ประการ “หนี ซ่อน สู้” และขั้นตอนการเอาตัวรอดที่สำคัญ

๒) คำถามทบทวน : ถามคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน เช่น “เราจะทำอะไรเป็นอย่างแรกเมื่อได้ยินเสียงปืน?”

๓) เปิดโอกาสซักถามเพิ่มเติม : ตอบข้อสงสัยหรือข้อกังวลที่ผู้เรียนอาจยังมีอยู่ เพื่อให้ทุกคนรู้สึกสบายใจและมั่นใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป

๓. สื่ออุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) ภาพข่าว หรือภาพสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับความไม่สงบ
- ๒) คลิปวิดีโอข่าวสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับความไม่สงบ
- ๓) แผนที่ประเทศไทย
- ๔) แผนที่ชายแดน

๔. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผล
คำถาม - ตอบในชั้นเรียน : สังเกตการตอบคำถาม การให้เหตุผล	แบบสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม	ผู้เรียนตอบคำถามหรือแสดงความเข้าใจในประเด็นสำคัญได้อย่างน้อย ๘๐% ของเนื้อหาที่กำหนด
- การสังเกตการฝึกปฏิบัติ : สังเกตความถูกต้องและคล่องแคล่วในการปฏิบัติ - การจำลองสถานการณ์ (Drill/ Role Play): ประเมินการตัดสินใจและการปฏิบัติตนในสถานการณ์เสมือนจริง - การประเมินผลงาน/ ชิ้นงาน: เช่น การจัดกระเป๋าดูแลฉุกเฉินเบื้องต้น	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม/ Checklist การปฏิบัติงาน - แบบประเมินทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น - เกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) สำหรับการจัดสถานการณ์/ ชิ้นงาน	- ผ่าน : ผู้เรียนสามารถปฏิบัติขั้นตอนสำคัญได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในสถานการณ์จำลองอย่างน้อย ๗๕% ของเกณฑ์ที่กำหนด - ไม่ผ่าน : ผู้เรียนปฏิบัติขั้นตอนสำคัญได้น้อยกว่า ๗๕% หรือปฏิบัติผิดขั้นตอนสำคัญที่อาจก่อให้เกิดอันตราย

➤ กิจกรรมที่ ๓ "เครือข่ายพร้อมรับมือ": สร้างความเข้มแข็งของชุมชน

๑. วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมความพร้อม และสร้างเครือข่ายความช่วยเหลือที่เข้มแข็ง

๒. กระบวนการ

- กิจกรรมที่ ๑ การจัดตั้งทีมเฝ้าระวังชุมชน
 - ขั้นตอนที่ ๑ คัดเลือกผู้นำชุมชน ครู ผู้ปกครอง อาสาสมัคร นักเรียนที่มีจิตอาสา
 - ขั้นตอนที่ ๒ ฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชนให้เป็นทีมเฝ้าระวังภัย โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ให้ทีมเฝ้าระวังชุมชนมีหน้าที่สังเกตการณ์ รายงานสถานการณ์ และประสานงานกับหน่วยงานความมั่นคง
 - ขั้นตอนที่ ๓ ลงมือฝึกปฏิบัติจริง
- กิจกรรมที่ ๒ ร่วมกันจัดทำแผนเผชิญเหตุของชุมชน แผนเผชิญเหตุของโรงเรียน
 - ขั้นตอนที่ ๑ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสภานักเรียน ร่วมกันจัดทำแผนเผชิญเหตุที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง โดยระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายในสถานการณ์ฉุกเฉิน
 - ขั้นตอนที่ ๒ นำเสนอแผนเผชิญเหตุต่อทุกคนในชุมชนให้รับทราบเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไข
 - ขั้นตอนที่ ๓ ครูให้ความรู้เกี่ยวกับแผนเผชิญเหตุให้กับนักเรียนทุกคนในโรงเรียนอย่างละเอียด
- กิจกรรมที่ ๓ การฝึกซ้อมแผนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ
 - ขั้นตอนที่ ๑ ผู้บริหาร ครู สภานักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันฝึกซ้อมตามแผนเผชิญเหตุด้วยตัวเอง
 - ขั้นตอนที่ ๒ ผสานกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ มาจัดการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุร่วมกับโรงเรียน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแผนเผชิญเหตุและสร้างความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกัน
 - ขั้นตอนที่ ๓ ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขแผนเผชิญเหตุในส่วนที่ยังบกพร่องให้สมบูรณ์
 - ขั้นตอนที่ ๔ ฝึกปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุซ้ำอีกครั้งเป็นระยะๆ
- กิจกรรมที่ ๔ เพื่อนบ้านช่วยเพื่อนบ้าน
 - ขั้นตอนที่ ๑ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนในโรงเรียน โดยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
 - ขั้นตอนที่ ๒ จัดตั้งธนาคารเสียงฉุกเฉินประจำหมู่บ้าน ประจำโรงเรียน หรือทำกลุ่มไลน์ กลุ่มเฟซบุ๊ก แจ้งข่าวสารฉุกเฉิน

๓. ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- * นักเรียนสามารถระบุพื้นที่เสี่ยงและจุดปลอดภัยได้
- * โรงเรียนมีแผนเผชิญเหตุและกำหนดบทบาทชัดเจนของผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน
- * โรงเรียน และชุมชนมีธนาคารเสียงฉุกเฉินประจำหมู่บ้าน ประจำโรงเรียน
- * โรงเรียน และชุมชนมีกลุ่มไลน์ที่สามารถส่งข่าวสารได้ตลอดเวลา

๔. สื่ออุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) แผนเผชิญเหตุ
- ๒) อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนภัย
- ๓) ธนาคารเสียงฉุกเฉินประจำหมู่บ้าน ประจำโรงเรียน
- ๔) กลุ่มไลน์ เฟส

๕. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัดผล
แบบสำรวจความรู้เบื้องต้น - คำถามเกี่ยวกับทีมเฝ้าระวัง ชุมชน แผนเผชิญเหตุของชุมชน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนใน ชุมชน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ธนาคารเสียงฉุกเฉินประจำ หมู่บ้าน ประจำโรงเรียน หรือทำ กลุ่มไลน์ กลุ่มเฟสบุ๊ก แจ้งข่าวสาร ฉุกเฉิน	แบบสอบถาม/แบบ สำรวจ (แบบเลือกตอบ , เติมคำ, ปลายเปิด สั้นๆ)	คะแนนความรู้เฉลี่ย : ประเมิน ระดับความรู้พื้นฐานของผู้เข้าร่วม (เช่น หากคะแนนเฉลี่ยต่ำ แสดงว่า มีช่องว่างด้านความรู้มาก)
การสังเกตการณ์ : - การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และทำกิจกรรมกลุ่ม - การตั้งคำถามและการแสดง ความคิดเห็น - ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	แบบฟอร์มบันทึกการ สังเกตการณ์ (มีเกณฑ์ คะแนน/ระดับการมี ส่วนร่วม)	ร้อยละของการมีส่วนร่วม จำนวน ผู้เข้าร่วมที่ร่วมแสดงความคิดเห็น หรือทำกิจกรรม
แบบประเมินความพึงพอใจและ ประโยชน์ที่ได้รับ - ความพึงพอใจต่อเนื้อหา, รูปแบบกิจกรรม - ประโยชน์ที่ได้รับ - ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง	- แบบประเมินความ พึงพอใจ (Rating scale, คำถาม ปลายเปิด)	- ร้อยละความพึงพอใจ: ตั้งเป้าหมาย เช่น มากกว่า ๘๐% พึงพอใจในระดับดีมาก-ดี

มาตรการขณะเกิดเหตุ

กิจกรรมการเรียนรู้ "อยู่รอด ปลอดภัย มีสติ เมื่อเกิดสงคราม"

ระดับชั้น : ทุกระดับชั้น

ระยะเวลา : สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑ วัน /ตามสถานการณ์ ความจำเป็น

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม :

- ๑) ให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่ควรทำในสถานการณ์สงคราม
- ๒) ฝึกทักษะเอาตัวรอด การตัดสินใจ การทำงานเป็นทีมและความร่วมมือในภาวะวิกฤต
- ๓) สร้างความตระหนักในการรักษาความสงบในจิตใจและช่วยเหลือผู้อื่น
- ๔) เพื่อปลูกฝังความกล้าหาญ มีสติ และเห็นคุณค่าของชีวิตตนเองและผู้อื่น

เนื้อหา

- ๑) จำลองสถานการณ์
- ๒) ข่าวสารสถานการณ์เหตุการณ์บ้านเมือง
- ๓) ภัยยังชีพ/ยารักษาโรค/ยาสามัญประจำบ้าน
- ๔) ทักษะ : การสื่อสาร การวิเคราะห์ข่าวสาร การกลั่นกรองข้อมูล
- ๕) ข้อความ/นิทาน/การนั่งสมาธิ/บทสวดมนต์

รูปแบบกิจกรรม (สามารถทำเป็น ๑ วัน หรือหลายคาบเรียน)

➤ กิจกรรมที่ ๑ “จำลองสถานการณ์ “เสียงระเบิดมาแล้ว!” ระยะเวลา : ๑ - ๑.๕ ชั่วโมง

๑. สถานการณ์จำลอง: เสียงไซเรน/ระเบิดดังขึ้น (อัดเสียงไว้/คุณครูบรรยาย)
๒. นักเรียนฝึกการ “หมอบ ป้องกันศีรษะ เดินอย่างมีระเบียบไปยังที่หลบภัย”
๓. มีผู้รับบทบาทเป็นผู้บาดเจ็บ/ผู้นำกลุ่ม/ผู้ประสานงาน

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) อธิบายขั้นตอนการเอาตัวรอดเบื้องต้นในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยสงคราม/เสียงระเบิดได้
- ๒) ปฏิบัติการหมอบ ป้องกันศีรษะ และเคลื่อนที่ไปยังที่ปลอดภัยอย่างมีระเบียบ
- ๓) ทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยมีบทบาทแตกต่างกัน (ผู้นำ ผู้บาดเจ็บ ผู้ประสานงาน
- ๔) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสติ ความร่วมมือ และความปลอดภัยในสถานการณ์วิกฤต

๒. กระบวนการ/วิธีการ

- ๑) วอร์มอัพ (๕ นาที) : คุณครูพูดคุยเบื้องต้นเกี่ยวกับ “เหตุฉุกเฉิน” หรือภัยจากสงคราม
- ๒) ฟังสถานการณ์จำลอง (๓ นาที): เปิดเสียงไซเรน/เสียงระเบิด (ใช้เครื่องเสียงหรือครูบรรยายประกอบเสียง)

ประกอบเสียง)

๓) ฝึกปฏิบัติ (๑๕ นาที) : นักเรียนหมอบ ป้องกันศีรษะ ตามคำสั่ง และเดินตามเส้นทางที่กำหนดอย่างมีระเบียบ ไปยัง “จุดหลบภัย” ที่ครูกำหนดไว้

๔) แบ่งบทบาท (๑๐ นาที) : ครูสุ่มเลือกนักเรียนบางคนเป็นผู้บาดเจ็บ ผู้นำกลุ่ม และผู้ประสานงาน

๕) จำลองสถานการณ์จริง (๑๕ นาที) : จำลองใหม่อีกครั้ง โดยแต่ละคนรับบทบาทเต็มรูปแบบ

๖) สรุปกิจกรรมและสะท้อนผล (๑๐ นาที) : นักเรียนสะท้อนว่าได้เรียนรู้อะไร รู้สึกอย่างไรในบทบาท และสิ่งที่ต้องระวังเพิ่มเติม

๓. สื่อ/อุปกรณ์

- ๑) เสียงไซเรน/เสียงระเบิด (ไฟล์เสียงหรือครูบรรยาย)
- ๒) อุปกรณ์ปฐมพยาบาลจำลอง (ผ้าพันแผล, เปลจำลอง ฯลฯ)
- ๓) แผนผังอาคาร/จุดหลบภัยในโรงเรียน
- ๔) ป้ายบอกบทบาท (สำหรับติดเสื้อเด็ก)
- ๕) วิทียูสือสารจำลองหรือมือถือของครู
- ๖) เสื้อกั๊ก/ปลอกแขนแยกบทบาท (ถ้ามี)

๔. การวัดและประเมินผล

- ๑) การสังเกตพฤติกรรม: ประเมินจากการมีวินัย การทำงานเป็นทีม ความระมัดระวัง
- ๒) การสะท้อนผล: ครูให้เด็กสะท้อนความคิดเห็นด้วยวาจาหรือเขียนสั้นๆ
- ๓) แบบประเมินหลังทำกิจกรรม เช่น แบบสอบถาม ๓ ข้อ
- ๔) คุณรู้ขั้นตอนการเอาตัวรอดหรือไม่?
- ๕) คุณทำงานกับเพื่อนได้ดีหรือไม่?
- ๖) คุณสามารถช่วยเพื่อนในยามฉุกเฉินได้หรือไม่?

➤ กิจกรรมที่ ๒ “กระเป๋ายังชีพฉุกเฉินของฉัน” ระยะเวลา : ๑ - ๑.๕ ชั่วโมง

๑. ให้นักเรียนออกแบบรายการสิ่งของที่ควรมีในกระเป๋ฉุกเฉิน
๒. สร้างผลงานเป็นโปสเตอร์หรือรายการพร้อมคำอธิบาย
๓. ตัวอย่างของในกระเป๋า: น้ำ, ขนมแห้ง, ผ้าห่ม, วิตามิน, แบริ่ง, ยา ฯลฯ

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) นักเรียนสามารถระบุรายการสิ่งของจำเป็นในกระเป๋ายังชีพฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง
- ๒) นักเรียนสามารถสร้างผลงานสื่อสารสร้างสรรค์ เช่น โปสเตอร์ หรือรายการสิ่งของพร้อมคำอธิบายได้
- ๓) นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลของการเลือกสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเอาตัวรอดเบื้องต้นได้
- ๔) ส่งเสริมการวางแผน การตัดสินใจ และความคิดสร้างสรรค์ในสถานการณ์จำลองภัยพิบัติ

๒. กระบวนการ/วิธีการ

- ๑) นำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที)
ครูตั้งคำถามกระตุ้น : หากเกิดเหตุฉุกเฉิน เราควรมีอะไรติดตัว?
- ๒) อภิปรายร่วมกัน (๑๐ นาที)
นักเรียนและครูระดมสมองร่วมกันสร้างรายการสิ่งของที่จำเป็น
- ๓) ออกแบบรายการ (๑๕ นาที) : นักเรียนแต่ละคน/กลุ่ม
- ๔) สร้างรายการสิ่งของที่ควรมีในกระเป๋ายังชีพ
- ๕) สร้างผลงาน (๒๐ นาที) : นักเรียนออกแบบโปสเตอร์หรือรายการพร้อมคำอธิบายประกอบ
- ๖) นำเสนอผลงาน (๑๐ นาที) : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอและอธิบายสิ่งของในกระเป๋า
- ๗) สะท้อนผล (๕ นาที) : ครูและเพื่อนๆ ร่วมให้ข้อเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๓. สื่อ/อุปกรณ์

- ๑) กระดาษโปสเตอร์ / กระดาษ A๓
- ๒) สี ปากกา ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด
- ๓) รูปภาพประกอบ หรือสื่อสำหรับตัดแปะ (ถ้ามี)
- ๔) ตัวอย่างภาพกระเป๋ายังชีพ หรือรายการสิ่งของ
- ๕) โปรเจกเตอร์/คอมพิวเตอร์ (ใช้ประกอบการนำเสนอได้)

๔. การวัดและประเมินผล

- ๑) การสังเกตพฤติกรรม: การมีส่วนร่วม ความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือในกลุ่ม
- ๒) ผลงานนักเรียน: ความถูกต้อง ความชัดเจน และความคิดสร้างสรรค์ของโปสเตอร์หรือรายการ

สิ่งของ

- ๓) การนำเสนอ : ความสามารถในการอธิบายเหตุผลในการเลือกสิ่งของ และการใช้ภาษาชัดเจน
- ๔) การสะท้อนผล: การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นหลังจบกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๓ : “ข่าวสารในภาวะสงคราม”

๑. ให้นักเรียนจำลองเป็นผู้ประกาศข่าวสถานการณ์สงคราม
๒. ฝึกพูดอย่างชัดเจน มีสติ ไม่สร้างความตระหนก
๓. อาจใช้ภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ (ถ้าบูรณาการภาษาอังกฤษ)

➤ **กิจกรรมที่ ๓ “ข่าวสารในภาวะสงคราม” ระยะเวลา : ๑ - ๑.๕ ชั่วโมง**

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) นักเรียนสามารถสวมบทบาทเป็นผู้ประกาศข่าวในภาวะสงครามได้อย่างเหมาะสม
- ๒) นักเรียนสามารถฝึกการสื่อสารที่ชัดเจน มีสติ และไม่สร้างความตระหนก
- ๓) พัฒนาทักษะการพูด การจัดลำดับความคิด และความมั่นใจในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ๔) หากบูรณาการภาษาอังกฤษ: นักเรียนสามารถใช้ประโยคง่าย ๆ ในการรายงานข่าวภาษาอังกฤษได้

๒. กระบวนการ/วิธีการ

๑) นำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) : ครูอธิบายความสำคัญของการสื่อสารข่าวในยามสงคราม และความรับผิดชอบของผู้ประกาศข่าว

- ๒) ยกตัวอย่างข่าว (๕ นาที): เปิดตัวอย่างวิดีโอข่าว หรือครูอ่านข่าวจำลองประกอบ
- ๓) เขียนบทข่าว (๑๕ นาที): นักเรียนแต่ละกลุ่มร่างบทประกาศข่าวในภาวะสงคราม
- ๔) ฝึกอ่านข่าว (๑๕ นาที): ฝึกการออกเสียง น้ำเสียง ท่าทาง และการควบคุมอารมณ์
- ๕) นำเสนอ (๒๐ นาที): นักเรียนรายงานข่าวหน้าชั้นในรูปแบบรายการสด
- ๖) สะท้อนผล (๕ นาที): ครูให้ข้อเสนอแนะ พร้อมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น/สิ่งที่ได้เรียนรู้

๓. สื่อ/อุปกรณ์

- ๑) คลิปวิดีโอตัวอย่างผู้ประกาศข่าว (ในสถานการณ์จริงหรือสมมติ)
- ๒) ไมโครโฟน/อุปกรณ์บันทึกเสียง (ถ้ามี)
- ๓) บทข่าวจำลอง หรือหัวข้อข่าวให้เลือก
- ๔) กระดาษสำหรับเขียนบท/อุปกรณ์สำหรับเขียน
- ๕) กล้องถ่ายวิดีโอ/มือถือสำหรับบันทึกกิจกรรม (ถ้าต้องการเก็บผลงาน)

๔. การวัดและประเมินผล

- ๑) การสังเกตพฤติกรรม: ความตั้งใจ มีสติ และการควบคุมอารมณ์ในการพูด
- ๒) ผลงานนักเรียน: ความถูกต้องของเนื้อหา และรูปแบบการสื่อสารที่ไม่สร้างความตระหนก
- ๓) การนำเสนอ: น้ำเสียง การออกเสียง ความมั่นใจ และการสื่อสารต่อผู้ฟัง
- ๔) การสะท้อนผล: ความเข้าใจและความคิดเห็นหลังการสวมบทบาทผู้ประกาศข่าว

➤ กิจกรรมที่ ๔ “อยู่ร่วมกันในห้องลบลภัย” ระยะเวลา : ๑ - ๑.๕ ชั่วโมง

๑. จำลองว่าทุกคนต้องอยู่ร่วมกันในห้องลบลภัย
๒. ตั้งกติกากการอยู่ร่วมกัน เช่น การแบ่งอาหาร การพูดคุยอย่างสุภาพ การช่วยเหลือกัน
๓. ฝึกให้นักเรียนสะท้อนความรู้สึก เช่น กลัว เงา หิว แล้วหาวิธีดูแลกัน

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เข้าใจหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสงบในสถานการณ์จำลอง
- ๒) ตั้งกติกาและร่วมมือกันปฏิบัติตามเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ๓) แสดงออกถึงความรู้สึก เช่น กลัว เงา หิว อย่างเหมาะสม และฝึกวิธีการดูแลซึ่งกันและกัน
- ๔) ส่งเสริมคุณลักษณะน้ำใจ การสื่อสารอย่างสุภาพ และความอดทนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

๒. กระบวนการ/วิธีการ

ลำดับ	ขั้นตอน	รายละเอียด
๑	นำเข้าสู่กิจกรรม (๕ นาที)	ครูอธิบายสถานการณ์ว่า นักเรียนต้องอยู่ร่วมกันในห้องลบลภัยระหว่างเกิดภัยสงคราม
๒	จำลองสถานการณ์ (๕ นาที)	แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก (๕-๗ คน) ให้เข้าไปอยู่ร่วมกันใน “ห้องลบลภัย” (พื้นที่จำลอง)
๓	ตั้งกติกา (๑๐ นาที)	นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันตั้งกติกากการอยู่ร่วมกัน เช่น แบ่งอาหาร ฟังกันและกัน ใช้คำพูดสุภาพ
๔	จำลองการอยู่ร่วมกัน (๑๕ นาที)	ครูจำลองสถานการณ์ เช่น ไม่มีไฟ หิว เสียงภายนอกดัง นักเรียนจัดการอารมณ์และช่วยเหลือกัน
๕	ฝึกสะท้อนความรู้สึก (๑๕ นาที)	นักเรียนพูดถึงความรู้สึก เช่น กลัว เงา หิว แล้วพูดถึงวิธีที่ช่วยให้รู้สึกดีขึ้น
๖	สรุปกิจกรรม (๑๐ นาที)	ครูสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้น พร้อมพูดถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจและเมตตา

๓. สื่อ/อุปกรณ์

- ๑) เสื้อผ้าหมสำหรับจำลองพื้นที่
- ๒) กล่องอาหาร/น้ำ/ขนมจำลอง
- ๓) กระดาษเขียนกติกา/แสดงความรู้สึก
- ๔) เสียงจำลองภายนอก เช่น เสียงระเบิดเบา ๆ หรือไซเรน
- ๕) การ์ดบทบาท (เช่น เด็กที่หิว, เด็กกลัว, เด็กที่ต้องดูแลเพื่อน)

๔. การวัดและประเมินผล

วิธี	รายละเอียด
การสังเกต	ดูพฤติกรรมการช่วยเหลือกัน ความร่วมมือ และการเคารพกติกาที่ตั้งร่วมกัน
การสื่อสาร	ประเมินการใช้ถ้อยคำอย่างสุภาพ การฟัง และการตอบสนองต่อความรู้สึกของเพื่อน
การแสดงออกทางอารมณ์	ประเมินการควบคุมตนเอง การสะท้อนความรู้สึก และการดูแลผู้อื่นในกลุ่ม
การสะท้อนผล	นักเรียนเขียนหรือพูดตอบคำถาม เช่น “คุณรู้สึกอย่างไรในที่หลบภัย?” “สิ่งใดทำให้คุณรู้สึกดี?”

➤ กิจกรรมที่ ๕ “ธรรมะนำใจเมื่อเกิดภัยสงคราม” ระยะเวลา : ๑ - ๑.๕ ชั่วโมง

๑. ให้นักเรียนมีสติ ฝึกการนั่งสมาธิ ลดความกลัว ลดความกังวลใจ

๒. สวดมนต์

๓. ฝึกการเล่าธรรมะ นิทานที่มีคติเตือนใจ

๑. วัตถุประสงค์

๑) ฝึกสติและสมาธิเบื้องต้น เพื่อช่วยลดความกลัวและความวิตกกังวล

๒) สวดมนต์เพื่อเสริมกำลังใจและความสงบภายในจิตใจ

๓) เล่าเรื่องธรรมะหรือนิทานสั้น ๆ ที่มีแง่คิด คติสอนใจ และสามารถสะท้อนข้อคิดจากเรื่องที่ได้ฟังหรือเล่าได้

๔) พัฒนาความเข้าใจในการดูแลจิตใจตนเองและผู้อื่นในสถานการณ์ตึงเครียด

๒. กระบวนการ/วิธีการ

ลำดับ	ขั้นตอน	รายละเอียด
๑	นำเข้าสู่กิจกรรม (๕ นาที)	ครูชวนพูดคุยเรื่อง “เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด เราจะดูแลใจอย่างไร”
๒	สวดมนต์ (๑๐ นาที)	นำสวดมนต์บทสั้น ๆ เช่น บทแผ่เมตตา/ บทอิติปิโส เพื่อสร้างสมาธิและความสงบ
๓	นั่งสมาธิ (๑๐-๑๕ นาที)	นักเรียนฝึกการหายใจเข้าออกอย่างมีสติ นั่งสงบในท่าที่สบาย
๔	เล่านิทานธรรมะ/คติเตือนใจ (๑๕ นาที)	ครูเล่านิทาน หรือให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วเลือกเรื่องมาเล่า เช่น เรื่องความเมตตา ความอดทน
๕	สะท้อนข้อคิด (๑๐ นาที)	นักเรียนพูดหรือเขียนถึงข้อคิดที่ได้รับ เช่น “เรื่องนี้สอนให้เรารู้ว่า...”
๖	สรุปกิจกรรม (๕ นาที)	ครูเน้นย้ำว่าธรรมะและสติสามารถช่วยให้เราผ่านพ้นสถานการณ์ยากลำบากได้อย่างไรบ้าง

๓. สื่อ/อุปกรณ์

๑) หนังสือสวดมนต์ หรือบทสวดแบบพิมพ์แจก

๒) เบาะ/เสื่อสำหรับนั่งสมาธิ

๓) นิทานธรรมะ หรือเรื่องสั้นที่มีคติสอนใจ (ทั้งภาษาไทย/ภาษาอังกฤษถ้าบูรณาการ)

๔) ลำโพง/เสียงดนตรีบรรเลงเบา ๆ สำหรับสร้างบรรยากาศสงบ (ถ้ามี)

๕) กระดาษสำหรับสะท้อนข้อคิด

๔. การวัดและประเมินผล

วิธี	รายละเอียด
การสังเกต	สังเกตความตั้งใจ ความสงบ และความเคารพในขณะทำกิจกรรม
การสื่อสาร	ความสามารถในการเล่าเรื่องและเชื่อมโยงกับหลักธรรมหรือคติเตือนใจ
การสะท้อนความคิด	การสรุปข้อคิดได้ชัดเจน และสามารถนำไปใช้กับตนเองหรือผู้อื่นได้
การแสดงความรู้สึก	นักเรียนแสดงออกถึงความผ่อนคลาย ความสงบใจ หรือรู้วิธีดูแลตนเองยามเครียด

➤ กิจกรรมที่ ๖ “หนี ซ่อน สู้สุดใจเมื่อภัยมา”

ในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น เสียงปืน เสียงระเบิด หรือผู้บุกรุก นักเรียนควรรู้ ๓ หลักการสำคัญ ได้แก่ หนี (Run) ซ่อน (Hide) สู้ (Fight as last resort) รูปแบบกิจกรรม (จำลองสถานการณ์จริงในพื้นที่ปลอดภัย)

๑. เริ่มต้นด้วยบทเรียนย่อสั้น (Mini Lesson)

ครูอธิบายแนวคิด “หนี ซ่อน สู้” ด้วยภาพ/วิดีโอสั้น (ถ้ามี) Run – Hide – Fight คือแนวทางที่ใช้สากลในเหตุการณ์ความไม่สงบ

หลักการ	รายละเอียด
หนี (Run)	รีบออกจากพื้นที่อันตรายโดยเร็วที่สุด
ซ่อน (Hide)	หากหนีไม่ได้ ต้องหาที่ปลอดภัย ซ่อนเงียบ ไม่ใช่เสียง
สู้ (Fight)	หากเผชิญหน้ากับภัยโดยตรง ควรต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอดเมื่อไม่มีทางเลือก

๒. กิจกรรมจำลองสถานการณ์ (Action Simulation Game)

อุปกรณ์ที่ใช้: แผนผังโรงเรียน, สัญลักษณ์ภัย (เช่น เสียงไซเรน/เสียงระเบิดจากลำโพง), กระเป๋าล้างมือ, ผ้าปิดตา, บัตรบทบาท

ขั้นตอน :

๑) แบ่งนักเรียนออกเป็นทีมเล็ก ๆ ๔-๖ คน

๒) ครูหรือเจ้าหน้าที่ให้สัญญาณ “เหตุฉุกเฉิน” (เช่น เสียงดัง)

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องเลือกทางเลือก ๑ ใน ๓ ทันทันที:

(๑) หนีไปยังจุดปลอดภัย

(๒) ซ่อนในที่ที่เหมาะสม

(๓) หรือรับบท “ผู้พิทักษ์” เพื่อดูแลผู้อื่น (จำลองสุ่มเฉพาะกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย) ครูสังเกต

พฤติกรรม และให้คะแนนตามความเหมาะสม

๓. สะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection Time)

๑) หลังจากกิจกรรม ให้แต่ละทีมเล่าความรู้สึก

(๑) คุณเลือกทำอะไร?

(๒) ทำไมถึงตัดสินใจแบบนั้น?

(๓) ถ้าเกิดขึ้นจริง คุณคิดว่าต้องปรับอะไร?

๒) ตัวอย่างคำถามสะท้อน

(๑) ถ้าคุณมีเพื่อนบาดเจ็บ คุณจะ “หนี” หรือ “ช่วย”?

(๒) หากซ่อนอยู่ แล้วศัตรูใกล้เข้ามา คุณจะทำอะไร?

๔. ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

๑) นักเรียนสามารถอพยพตามแผนได้อย่างเป็นระเบียบ

๒) นักเรียนมีน้ำใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๓) นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการเลือกใช้อุปกรณ์รักษาโรคได้

๔) นักเรียนสวดมนต์ได้ มีสติในการตัดสินใจ

๕. การวัดและประเมินผล

ใช้แบบฝึก / เช็กลิสต์การปฏิบัติ / ประเมินครูผู้ควบคุม/สะท้อนผล/แบบสังเกต

มาตรการหลังเกิดเหตุ

กิจกรรมการเรียนรู้ “เรียนรู้ อยู่รอด พ้นฟู หลังสงคราม”

ระดับชั้นเรียน : ทุกระดับชั้น

หน่วยการเรียนรู้ : ศิลปะเพื่อการสื่อสารและการแสดงออกทางความคิด

เรื่อง : นิทานภาพ “จากสงคราม...สู่สันติภาพ”

ระยะเวลา : ภาคเรียนที่ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ วัน/ตามสถานการณ์ ความจำเป็น

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ผ่านการสร้างนิทานภาพเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ ถ่ายทอดเรื่องราวของสงครามและสันติภาพผ่านงานศิลปะ สื่อความหมายด้านจริยธรรม ความรัก ความหวัง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนสะท้อนความรู้สึกละแวกและประสบการณ์จากเหตุการณ์สงคราม
๒. เพื่อฝึกทักษะการอยู่ร่วมกัน การฟื้นฟูจิตใจ และสร้างความหวัง
๓. เพื่อวางแผนทางการใช้ชีวิตและการสื่อสารอย่างสันติ

สื่อ/อุปกรณ์

๑. ตัวอย่างนิทานภาพหรือหนังสือภาพเกี่ยวกับสงครามและสันติภาพ
๒. กระดาษวาดเขียน / สมุดสเก็ตช์ / กระดาษทำโครงเรื่อง
๓. สีไม้ สีเมจิก สีเทียน หรือสีอื่นๆ
๔. คลิปวิดีโอสั้นหรือข่าวภาพเกี่ยวกับสงครามและการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี
๕. ป้ายหัวข้อ “จากสงคราม...สู่สันติภาพ” เพื่อสร้างบรรยากาศในห้องเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

๑. ชื่นนำ (๑๐ นาที)

- ครูสนทนาเปิดประเด็น “สงครามคืออะไร?” และ “สันติภาพคืออะไร?”
- แสดงภาพหรือคลิปวิดีโอสั้นที่สะท้อนทั้งสองแนวคิด
- ตั้งคำถามปลายเปิด เช่น:
 - ถ้าเราอยู่ในสงคราม เราจะรู้สึกอย่างไร?
 - เราคิดว่าสันติภาพควรมีหน้าตาเป็นแบบไหน?

๒. ชื่นสอน (๔๐ นาที)

- กิจกรรมที่ ๑: ครูอธิบายแนวคิดของ “นิทานภาพ” และตัวอย่างนิทานภาพ
- กิจกรรมที่ ๒: นักเรียนวางแผนโครงเรื่องของนิทานภาพ (ประมาณ ๔-๖ ช่องภาพ) โดยให้มีจุดเริ่มต้นจาก

ความขัดแย้ง/สงคราม และจบด้วยการเรียนรู้และเกิดสันติภาพ

- กิจกรรมที่ ๓: นักเรียนวาดและระบายสีในช่องแต่ละช่อง พร้อมเขียนคำบรรยายใต้ภาพให้สื่อความหมาย

๓. ชื่นสรุป (๑๐ นาที)

- นักเรียนแลกเปลี่ยนผลงานเป็นกลุ่มเล็ก
- ครูเลือกนักเรียนบางคนให้นำเสนอผลงานหน้าชั้น
- ครูและเพื่อนร่วมชั้นสะท้อนความคิดเห็น
- สรุปแนวคิดร่วมกัน “ศิลปะกับสันติภาพสัมพันธ์กันอย่างไร?”

การวัดและประเมินผล

๑. วิธีการ: การสังเกตพฤติกรรม, การประเมินผลงาน, การสะท้อนความคิด
๒. เครื่องมือ: แบบสังเกต, แบบประเมินผลงาน, คำถามปลายเปิด หรือ ใบงานสั้น
๓. เกณฑ์การประเมิน: ความร่วมมือ, ความคิดสร้างสรรค์, การเข้าใจประเด็น “สงคราม vs สันติภาพ”
๔. การบูรณาการ
 - สังคมศึกษา: ศีลธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกัน
 - ภาษาไทย: การเขียนเรื่องย่อหรือบรรยายได้ภาพ
 - พลศึกษา/สุขศึกษา: การควบคุมอารมณ์และสันติวิธีในความขัดแย้ง

ข้อพึงระวัง

๑. หลีกเลี่ยงเนื้อหารุนแรงเกินไป
 - ควรคัดเลือกภาพหรือคลิปที่แสดง “สงคราม” ในลักษณะที่สื่อถึงความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ไม่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนจิตใจเด็ก
๒. ระวังไม่ให้นื้อหาลำเอียงทางการเมืองหรือศาสนา
 - หลีกเลี่ยงการยกตัวอย่างสงครามหรือความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม เชื้อชาติ หรือศาสนาโดยตรง
 - มุ่งเน้นให้เด็กเข้าใจ “แนวคิด” ของสันติภาพในระดับสากล
๓. เคารพความคิดเห็นของนักเรียน
 - อนุญาตให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดและอารมณ์ได้อย่างอิสระ โดยไม่ตัดสินความถูกต้องในแง่ศิลปะ
๔. ควรเตรียมการแนะแนวหากนักเรียนเกิดความรู้สึกเศร้าหรือกระทบจิตใจ
 - หากมีนักเรียนแสดงความวิตก หรือมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความขัดแย้ง ควรให้คำปรึกษาหรือแจ้งครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา
๕. กำกับการใช้สีและสื่ออย่างปลอดภัย
 - ตรวจสอบว่าอุปกรณ์เช่น สี ปากกา หรือกรรไกร มีความปลอดภัยต่อเด็ก โดยเฉพาะในระดับประถม
๖. ระวังไม่ให้เกิดการเปรียบเทียบผลงานส่งผลต่อความมั่นใจของนักเรียน
 - เน้นความคิดสร้างสรรค์และเจตนาของผลงาน มากกว่าความสวยงามทางเทคนิค

รูปแบบกิจกรรม

➤ กิจกรรมที่ ๑ “บันทึกจากใจฉัน (My War Reflection Journal)” ระยะเวลา : ๑ ชั่วโมง

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) สะท้อนความรู้สึกและประสบการณ์จากเหตุการณ์จำลองสงคราม
- ๒) ฝึกการเขียนอย่างมีความหมายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนตัว
- ๓) แสดงความตระหนักรู้ในด้านจิตใจ มนุษยธรรม และความหวังต่อโลก
- ๔) พัฒนาเจตคติในการเห็นคุณค่าและความสำคัญของสันติภาพ

๒. กระบวนการ/วิธีการ

ลำดับ	ขั้นตอน	รายละเอียด
๑	นำเข้าสู่กิจกรรม (๕ นาที)	ครูเปิดบทสนทนา เช่น “ถ้าเราต้องเผชิญเหตุการณ์ยากลำบาก เราจะบันทึกความรู้สึกไว้อย่างไร”
๒	แนะนำหัวข้อ (๕ นาที)	นำเสนอตัวอย่างหัวข้อ เช่น: - ฉันรู้สึกอย่างไรในช่วงสงคราม - ฉันได้เรียนรู้อะไรจากเหตุการณ์นี้ - ใครที่ฉันอยากขอบคุณ - ฉันอยากเห็นโลกเป็นอย่างไร
๓	ลงมือเขียน (๓๐ นาที)	นักเรียนเขียนบันทึกสะท้อนความรู้สึก ในรูปแบบอิสระหรือใช้หัวข้อกำหนด
๔	แลกเปลี่ยนแบ่งปัน (๑๐ นาที)	เชิญนักเรียนที่สมัครใจอ่านบันทึกของตนเอง ให้เพื่อนฟัง (หรืออาจใช้การแสดงผลงานไว้ในมุม ห้องเรียน)
๕	สรุปกิจกรรม (๕ นาที)	ครูสรุปข้อคิดจากการบันทึก เช่น การเรียนรู้ จากประสบการณ์และการมีความหวังต่อ อนาคต

๓. สื่อ/อุปกรณ์

- ๑) กระดาษ/สมุดบันทึก หรือแบบฟอร์ม “My War Reflection Journal”
- ๒) ปากกา/ดินสอ
- ๓) สไลด์/โปสเตอร์นำเสนอหัวข้อบันทึก (ถ้ามี)
- ๔) เพลงเบา ๆ ประกอบสร้างบรรยากาศสะท้อนใจ (ถ้าต้องการ)

๔. การวัดและประเมินผล

วิธี	รายละเอียด
การเขียนสะท้อน	ประเมินจากความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึก ความเข้าใจ และข้อคิดผ่านการเขียน
การคิดวิเคราะห์	ความลึกซึ้งของเนื้อหา เช่น การมองย้อนกลับเหตุการณ์และการ เชื่อมโยงกับคุณค่าชีวิต
การสื่อสาร/การนำเสนอ	ความกล้าในการแบ่งปัน และความสามารถในการเล่าเรื่องอย่าง ชัดเจน (ถ้ามีการนำเสนอ)
การแสดงอารมณ์/ทัศนคติ	สะท้อนการเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น และความหวังในการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติ

ตัวอย่าง หลักสูตร ลูกเสือจูโจม

ตัวอย่าง แผนเผชิญเหตุ
ของกลุ่มโรงเรียนอ.นิกมชายขอบ
รองรับสถานการณ์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา

ตัวอย่างแผนปฏิบัติการพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง
อำเภออ.นิกม จังหวัดศรีสะเกษ ประจำปี ๒๕๖๘

พื้นที่รวบรวมพลเรือน อ.อ.นิกม

จังหวัดสุรินทร์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ หน่วยการเรียนรู้ : พลังงานสะอาดเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน เรื่อง.....

วันที่เดือน.....๒๕๖๘ เวลา :ชั่วโมง

กลุ่มสาระที่บูรณาการ :

๑. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฟิสิกส์/เคมี/ชีววิทยา)
๒. คณิตศาสตร์
๓. ภาษาไทย
๔. สังคมศึกษา
๕. ศิลปะ

๑. มาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง (ให้ระบุปลายทางเท่านั้น)

๑.๑ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฟิสิกส์/เคมี/ชีววิทยา)

ว ๓.๒ ม.ปลาย/๕ วิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังงาน เทคโนโลยี และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๒ การงานอาชีพ

ง.๑.๑ ม.๔-๖/๒ สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะการทำงานร่วมกัน

๑.๓ ภาษาไทย

ท ๒.๑ ม.๔-๖/๑ เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆได้ ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน

๑.๔ สังคมศึกษา

ส ๕.๒ ม.๔-๖/๔ วิเคราะห์แนวทางและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๕ ศิลปะ

ศ.๑.๒ ม.๔-๖/๑๐ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ไทย สากล โดยศึกษาจากแนวคิดและวิธีการสร้างงานของศิลปินที่ตนชื่นชอบ

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้ (ให้ระบุตัวชี้วัดปลายทางตามสาระการเรียนรู้ ที่บูรณาการ)

๒.๑ วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้พลังงานฟอสซิลและนำเสนอแนวทางการใช้พลังงานสะอาด (วิทยาศาสตร์)

๒.๒ เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้พลังงานในโรงเรียน แล้วนำเสนอด้วยกราฟ/สถิติ (คณิตศาสตร์)

๒.๓ นักเรียนสามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆเพื่อเสนอเชิงนโยบายในการใช้พลังงานสะอาดอย่างสร้างสรรค์ (ภาษาไทย)

๒.๔ นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวทางและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สังคมศึกษา)

๒.๕ ออกแบบสื่อโปสเตอร์/อินโฟกราฟิกเพื่อรณรงค์การใช้พลังงานสะอาด (ศิลปะ)

๓. สำคัญ (ให้เขียนสารสำคัญถึง KPA)

การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอาศัยการบูรณาการความรู้จากหลายศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคม และศิลปะ เพื่อสร้างแนวทางการใช้พลังงานสะอาดอย่างเป็นรูปธรรม

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) (ทฤษฎี วิธีการสอน แนวคิด กระบวนการ หรือ เทคนิค อื่นๆตามความเหมาะสม)

ขั้นนำ (..... นาที)

๑. ครูนำเสนอคลิปสั้นเกี่ยวกับ “พลังงานฟอสซิล vs พลังงานสะอาด”

๒. กระตุ้นคิด : “ถ้าโรงเรียนของเราจะใช้พลังงานสะอาด เราจะเริ่มจากตรงไหนได้บ้าง?”

ขั้นสอน (..... นาที)

กิจกรรม ๑ : สำรวจและเก็บข้อมูล (..... นาที)

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม สำรวจการใช้พลังงานในโรงเรียน เช่น การใช้ไฟฟ้า น้ำประปา และการใช้วัสดุสิ้นเปลือง

๒. เก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำมาวิเคราะห์ (วิทยาศาสตร์ + คณิตศาสตร์)

กิจกรรม ๒ : การวิเคราะห์ข้อมูล (..... นาที)

๑. นักเรียนสร้างตารางและกราฟเปรียบเทียบ เช่น การใช้ไฟฟ้าในแต่ละอาคารเรียน

๒. วิเคราะห์ว่า “จุดใดในโรงเรียนที่สิ้นเปลืองพลังงานมากที่สุด”

กิจกรรม ๓ : การเขียนข้อเสนอเชิงวิชาการ (..... นาที)

๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนข้อเสนอแนะความยาว ๑ หน้ากระดาษ A๔ เรื่อง “แนวทางการใช้พลังงานสะอาดในโรงเรียนของเรา” (ภาษาไทย)

กิจกรรม ๔ : บทบาทพลเมือง (.....นาที)

๑. กลุ่มอภิปราย “บทบาทของนักเรียน/ครู/ชุมชนในการลดพลังงานฟอสซิล”

๒. สรุปเป็น Mind Map แสดงหน้าที่พลเมืองไทยและพลเมืองโลก (สังคมศึกษา)

กิจกรรม ๕ : งานสร้างสรรค์ (..... นาที)

๑. นักเรียนออกแบบโปสเตอร์/อินโฟกราฟิก “โรงเรียนพลังงานสะอาด” (ศิลปะ)

ขั้นสรุปและสะท้อนผล (..... นาที)

๑. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอข้อเสนอและโปสเตอร์รณรงค์

๒. ครูสรุปการเชื่อมโยงความรู้แต่ละกลุ่มสาระเข้าด้วยกัน

๕. สื่อและแหล่งเรียนรู้ (สื่ออื่นๆที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรม)

๕.๑ คลิป/ข่าวเกี่ยวกับ.....

๕.๒ กระดาษกราฟ, สีไม้/ปากกาเมจิก

๕.๓ คอมพิวเตอร์/แท็บเล็ต (ถ้ามี)

๕.๔ ห้องสมุด/อินเทอร์เน็ต

๕.๕ ใบงาน

๕.๖ ใบความรู้

๕.๗ อื่นๆ.....

๖. การวัดและประเมินผล (ระบุวิธีการสอนวัดผลประเมินโดยอิงจากตัวชี้วัดปลาย)

๑. การมีส่วนร่วมในการอภิปราย (สังเกตพฤติกรรม)

๒. ผลงานกราฟ (คณิตศาสตร์)

๓. การเขียนย่อความ (ภาษาไทย)

๔. การออกแบบโปสเตอร์/อินโฟกราฟิก (ศิลปะ)

๕. การนำเสนอและแสดงบทบาทพลเมือง (สังคมศึกษา)

๖. เขียนสรุปความเป็นแผนผังความคิด

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ให้ระบุสิ่งที่นักเรียนได้รับการพัฒนาจากการจัดการเรียนการสอน)

๗.๑ นักเรียนมีความรู้เชิงบูรณาการด้านพลังงานสะอาด

๗.๒ นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สื่อสาร และทำงานเป็นทีม

๗.๓ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของพลังงานสะอาดในฐานะพลเมืองโลก

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ

ชั้น อนุบาลศึกษาปีที่ ๑ - ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ชุมชนของเรา

สาระสำคัญ

ชุมชนของเราเป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของพื้นที่ มีความผูกพัน และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกในชุมชน

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้

- ๘.๑ ยอมรับความเหมือน และความแตกต่าง ระหว่างบุคคล
- ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
- ๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑. เด็กสามารถบอกชื่อสถานที่สำคัญและอาชีพในชุมชนได้อย่างถูกต้อง
- ๒. เด็กสามารถคัดแยกขยะแห้ง ขยะเปียก และขยะมีพิษได้อย่างถูกต้อง
- ๓. เด็กสามารถเคลื่อนไหวประกอบจังหวะดนตรีได้อย่างมีความสุข
- ๔. เด็กสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

สาระการเรียนรู้

ประสบการณ์สำคัญ

- ๑. ด้านร่างกาย การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- ๒. ด้านอารมณ์-จิตใจ เคลื่อนไหวตามเสียงดนตรี
- ๓. ด้านสังคม ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
- ๔. ด้านสติปัญญา การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน

สาระที่ควรรู้

- ๑. สถานที่ในชุมชน
- ๒. อาชีพในชุมชน
- ๓. การคัดแยกขยะ

กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นนำ

- ๑. เด็กเคลื่อนไหวประกอบดนตรีอย่างอิสระ
- ๒. เด็กปฏิบัติกิจกรรมซ้ำ ๑-๒ ครั้ง

ขั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้

๑. เด็กและครูสนทนาโดยใช้คำถาม ดังนี้

- ๑.๑ พวกเราอาศัยอยู่จังหวัดอะไร
- ๑.๒ สถานที่สำคัญในชุมชนเรามีอะไรบ้าง
- ๑.๓ อาชีพในชุมชนเรามีอะไรบ้าง
- ๑.๔ ชยะในชุมชนเรา มีชยะแบบใดบ้าง

๒. เด็กแบ่งกลุ่มเป็น ๕ กลุ่ม

- ๒.๑ เด็กจับคู่ภาพกับคำ (สถานที่ในชุมชน และอาชีพในชุมชน)
- ๒.๒ เด็กคัดแยกชยะแห้งและชยะเปียก

๓. เด็กวาดภาพระบายสีอาชีพที่ฉันอยากเป็นเมื่อโตขึ้น และเด็กเล่าเรื่องจากภาพที่ตนเองวาดเป็น

รายบุคคล

ขั้นสรุป

๑. เด็กและครูร่วมอภิปรายสรุปผลเกี่ยวกับชุมชนของเรา โดยใช้คำถามดังนี้

- ๑.๑ สถานที่สำคัญในชุมชนเรามีอะไรบ้าง
- ๑.๒ อาชีพในชุมชนเรามีอะไรบ้าง
- ๑.๓ ชยะในชุมชนเรา มีชยะแบบใดบ้าง

สื่ออุปกรณ์/ แหล่งเรียนรู้

๑. เกมจับคู่ภาพกับคำ (สถานที่ในชุมชน และอาชีพในชุมชน)
๒. ชยะแห้งและชยะเปียก
๓. เพลงอิสระ
๔. สีไม้และสีเทียน

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการวัด

๑. การสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็ก
๒. ตรวจผลงานนักเรียน

เครื่องมือ

๑. แบบสังเกตพฤติกรรม
๒. แบบตรวจผลงานนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ หน่วยการเรียนรู้ : ธรรมชาติที่น่าอยู่ เรื่อง.....

วันที่เดือน.....๒๕๖๘ เวลา :๑๐.....ชั่วโมง

กลุ่มสาระที่บูรณาการ :

๑. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒. ภาษาไทย

๓. สังคมศึกษา

๔. ศิลปะ

๑. มาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง (ให้ระบุปลายทางเท่านั้น)

๑.๑ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ว ๑.๑ ป.๔/๑ บรรยายหน้าที่ของราก ลำต้น ใบ และดอกของพืชดอก โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้

๑.๒ ภาษาไทย

ท ๔.๑ ป.๔/๑ สะกดคำและบอกความหมายของคำในบริบทต่าง ๆ

๑.๓ สังคมศึกษา

ส ๕.๒ ป.๔/๑ วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด และผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

๑.๔ ศิลปะ

ศ ๑.๑ ป.๔/๓ จำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์ โดยเน้นเรื่อง เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และพื้นที่ว่าง

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้ (ให้ระบุตัวชี้วัดปลายทางตามสาระการเรียนรู้ฯ ที่บูรณาการ)

๒.๑ สืบค้นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพืชและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

๒.๒ บอกลักษณะและหลักเกณฑ์ของ คำเป็นคำตาย ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

๒.๓ เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสม

๒.๔ สะกดคำและใช้คำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง

๒.๕ สร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖ มีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. สาระสำคัญ (ให้เขียนสาระสำคัญถึง KPA)

ธรรมชาติที่น่าอยู่ คือระบบนิเวศที่มีความสมดุลและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการดำรงอยู่ของสรรพสิ่ง การเรียนรู้เพื่อ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงเป็นการสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาสมดุลนี้ให้คงอยู่ตลอดไป โดยสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และคุณค่าดังกล่าวผ่านภาษา การทำความเข้าใจเรื่อง คำเป็นคำตาย จึงเป็นเสมือนการเรียนรู้ 'ชีวิต' และ 'ความตาย' ที่สะท้อนผ่านถ้อยคำ เพื่อให้ นักเรียนเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาในการสื่อสารและปลูกจิตสำนึกในการรักษาความสมบูรณ์ของธรรมชาติให้ 'เป็น' อยู่เสมอ

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) (ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้: การตั้งคำถามกระตุ้นความคิด (Inquiry-Based Learning) และการระดมสมอง (Brainstorming))

ชั้นนำของกิจกรรมนี้มุ่งเน้นการสร้าง ความสนใจและดึงความรู้เดิมของผู้เรียนออกมา เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ เนื้อหาใหม่ได้อย่างราบรื่น ผ่านกระบวนการ Active Learning ดังนี้

๑. ขั้นสร้างความสนใจ (...นาที่)

ครูเปิดภาพหรือวิดีโอสั้น ๆ ที่แสดงให้เห็นภาพธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ป่าไม้ที่เขียวขจี, สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ ในถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ หรือลำธารที่ใสสะอาด

ครูตั้งคำถามชวนคิดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เช่น

"นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพธรรมชาติเหล่านี้?"

"สิ่งที่นักเรียนเห็นในภาพมีอะไรบ้าง? และสิ่งเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับอย่างไร?"

๒. ขั้นเชื่อมโยงความรู้เดิม (...นาที่)

ครูให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมอง (Brainstorming) โดยการตั้งคำถามต่อไปนี้:

"ในชีวิตประจำวันของเรา มีการนำสิ่งต่าง ๆ จากธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง?"

"นักเรียนเคยเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมอะไรบ้างในชุมชนหรือบริเวณบ้านของเรา?"

ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน เพื่อให้ทุกคนเห็นความเชื่อมโยงของแนวคิดต่าง ๆ

๓. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (...นาที่)

ครูสรุปแนวคิดจากการระดมสมองของนักเรียน แล้วเชื่อมโยงเข้าสู่หัวข้อหลักของหน่วยการเรียนรู้

ครูประกาศชื่อหน่วยการเรียนรู้ "ธรรมชาติน่าอยู่" และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนทราบ ว่า ในหน่วยนี้จะได้อะไรบ้าง และจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร

ขั้นสอน (..... นาที่)

กิจกรรมที่ ๑ สำรวจระบบนิเวศจำลอง (๑๕ นาที) แนวคิดที่ใช้: Inquiry-Based Learning

๑. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ๔-๕ คน และแจก "กล่องระบบนิเวศจำลอง" (เช่น กล่องพลาสติกใสที่มีดิน พืช เล็ก ๆ หิน และน้ำ) หรือนำนักเรียนไปสำรวจพื้นที่เล็ก ๆ ในสวนของโรงเรียน

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสำรวจและบันทึกข้อมูลในใบงาน "นักสืบระบบนิเวศ" โดยระบุสิ่งมีชีวิตและ สิ่งไม่มีชีวิตที่พบเห็น และวาดภาพแสดงความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้น

กิจกรรมที่ ๒ เชื่อมโยงสู่ภาษาไทย: "โลกของคำเป็นคำตาย" (๒๐ นาที) แนวคิดที่ใช้: Project-Based Learning

๑. จากคำศัพท์ที่นักเรียนบันทึกได้ในขั้นตอนที่ ๑ (เช่น ดิน, หิน, น้ำ, นก, ต้นไม้, ดอกไม้) ครูนำเข้าสู่การ เรียนรู้เรื่อง คำเป็นคำตาย

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันจัดหมวดหมู่คำศัพท์ที่หามาได้ โดยแบ่งเป็น "คำเป็น" และ "คำตาย" และ ช่วยกันอธิบายหลักการว่าทำไมคำนั้นจึงจัดอยู่ในหมวดนั้น

๓. ครูสุ่มให้นักเรียนบางกลุ่มนำเสนอคำศัพท์พร้อมเหตุผลหน้าชั้นเรียน

กิจกรรมที่ ๓ สร้างสรรค์งานศิลปะ: "เรื่องเล่าจากเส้นสี" (๒๕ นาที) แนวคิดที่ใช้: Visual Thinking และ Design-Based Learning

๑. ครูให้นักเรียนกลับไปทบทวนใบงานเดิม และวาดภาพระบายสีเพื่อเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาพบเห็นใน ระบบนิเวศ

๒. ครูแนะนำให้นักเรียนใช้ ทัศนธาตุ ที่เรียนมา เช่น ใช้ สีเขียว และเส้นโค้งเพื่อแสดง ความมีชีวิตชีวาของ 'คำเป็น' หรือใช้ สีเทา และเส้นตรงเพื่อแสดงความแห้งแล้งของ 'คำตาย' ที่อาจเกิดขึ้นกับธรรมชาติได้

ขั้นสรุปและสะท้อนผล (๑๐ นาที)

๑. สรุปบทเรียนร่วมกัน (๕ นาที)

- ๑.๑ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอผลงานศิลปะและอธิบายสิ่งที่วาด
- ๑.๒ ครูตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อสรุปบทเรียน เช่น "คำเป็นคำตายที่เราเรียนรู้กันวันนี้มีความสำคัญต่อการอธิบายธรรมชาติอย่างไรบ้าง?"

๒. สะท้อนผล (๕ นาที)

- ๒.๑ ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมในวันนี้ลงในกระดาษเล็ก ๆ (One-Minute Paper) และอาจขอให้บางคนช่วยแบ่งปันความรู้สึกในชั้นเรียน
- ๒.๒ ครูชื่นชมผลงานและความพยายามของนักเรียนทุกกลุ่ม เพื่อสร้างกำลังใจในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๕. สื่อและแหล่งเรียนรู้ (สื่ออื่นๆที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรม)

- ๕.๑ สื่อหลัก: กล้องระบบนิเวศจำลอง (หรือพื้นที่จริงในโรงเรียน), ใบงาน "นักสืบระบบนิเวศ", กระดาษวาดภาพ, ดินสอสี, ปากกาเคมี
- ๕.๒ แหล่งเรียนรู้: สวนในโรงเรียน, สารคดีสั้นเกี่ยวกับระบบนิเวศ, สไลด์นำเสนอเกี่ยวกับคำเป็นคำตาย
- ๕.๓ ใบงาน
- ๕.๔ ใบความรู้
- ๕.๗ อื่นๆ.....

๖. การวัดและประเมินผล (ระบุวิธีการสอนวัดผลประเมินโดยอิงจากตัวชี้วัดปลาย)

๑. การประเมินผลระหว่างเรียน:
 - การสังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วม การทำงานกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็น
๒. การประเมินผลจากชิ้นงาน:
 - ใบงาน "นักสืบระบบนิเวศ" (ประเมินความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา)
 - ผลงาน ศิลปะ (ประเมินความสามารถในการใช้ทัศนธาตุและการสื่อสารความคิด)
๓. การประเมินผลท้ายบท:
 - การนำเสนอผลงาน (ประเมินความสามารถในการอธิบายและการสื่อสาร)

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ให้ระบุสิ่งที่นักเรียนได้รับการพัฒนาจากการจัดการเรียนการสอน)

- ด้านความรู้: นักเรียนมีความเข้าใจในความสัมพันธ์ของ ระบบนิเวศ และตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสามารถเข้าใจและอธิบายหลักการของ คำเป็นคำตาย ได้อย่างเป็นระบบ
- ด้านทักษะ: นักเรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหลายกลุ่มสาระวิชาเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น มีทักษะในการสังเกต วิเคราะห์ และแก้ปัญหา รวมถึงสามารถใช้ภาษาและศิลปะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารความคิดได้อย่างสร้างสรรค์
- ด้านเจตคติและคุณลักษณะ: นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ของตนเอง

ใบงานสำรวจและเรียนรู้

วิชา: วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้: ธรรมชาติรอบตัว

ชื่อ-สกุล: ชั้น: ป.๔

คำชี้แจง: ให้นักเรียนตอบคำถามและทำกิจกรรมตามที่กำหนด

กิจกรรมที่ ๑: ระบบนิเวศรอบตัว

๑. ให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่พบเห็นได้ในบริเวณโรงเรียนหรือบ้านของนักเรียน

○ สิ่งมีชีวิต: (เช่น นก, ต้นไม้, แมลง, ผีเสื้อ)

.....

○ สิ่งไม่มีชีวิต: (เช่น ดิน, หิน, น้ำ, อากาศ, แสงแดด)

.....

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิต และสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต เป็นอย่างไร? จงอธิบายและยกตัวอย่าง

○

○

๓. นักเรียนคิดว่าต้นไม้สำคัญอย่างไรต่อ ระบบนิเวศ?

○

○

เฉลยใบงานกิจกรรมที่ ๑: ระบบนิเวศรอบตัว

คำชี้แจง: นี่เป็นแนวทางการตอบคำถาม เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบได้หลากหลายและสอดคล้องกับสิ่งที่พบเห็นในบริเวณโรงเรียนหรือบ้านของตนเอง

๑. ให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่พบเห็นได้ในบริเวณโรงเรียนหรือบ้านของนักเรียน

• สิ่งมีชีวิต: (คำตอบอาจแตกต่างกันไป)

○ ตัวอย่าง: มด, แมลงสาบ, จิ้งจก, แมว, สุนัข, หูก, ดอกไม้, ปลา, นก

• สิ่งไม่มีชีวิต: (คำตอบอาจแตกต่างกันไป)

○ ตัวอย่าง: โต๊ะเรียน, เก้าอี้, หนังสือ, ถนน, ปูน, อิฐ, กระเบื้อง, รถจักรยาน

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิต และสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต เป็นอย่างไร? จงอธิบายและยกตัวอย่าง

• ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิต: คือการที่สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ พึ่งพาอาศัยกันและกันในการดำรงชีวิต

○ ตัวอย่าง: ผีเสื้อดูดน้ำหวานจากดอกไม้ และดอกไม้ก็ใช้ผึ้งช่วยผสมเกสร, นกกินหนอนเป็นอาหาร, แมวกินหนู

• ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต: คือการที่สิ่งมีชีวิตต้องอาศัยปัจจัยที่ไม่มีชีวิตเพื่อการเจริญเติบโตและการอยู่รอด

○ ตัวอย่าง: พืชใช้ดิน น้ำ และแสงแดดในการเจริญเติบโตและสร้างอาหาร, ปลากินหินที่อยู่ใต้น้ำ

๓. นักเรียนคิดว่าต้นไม้สำคัญอย่างไรต่อระบบนิเวศ?

• ตัวอย่างคำตอบ:

- ต้นไม้เป็น **ผู้ผลิต** ที่สำคัญในระบบนิเวศ เพราะสร้างอาหารเองได้จากกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง
- ต้นไม้ช่วยผลิตแก๊ส **ออกซิเจน** ที่สิ่งมีชีวิตใช้ในการหายใจ
- ต้นไม้เป็น **ที่อยู่อาศัย** และเป็นแหล่งอาหารของสัตว์ต่าง ๆ เช่น นก, กระจอก, และแมลง
- รากของต้นไม้ช่วย **ยึดหน้าดิน** ไม่ให้พังทลายง่าย
- ต้นไม้ทำให้บรรยากาศร่มรื่น และช่วยลดความร้อน ทำให้โลกของเราน่าอยู่

กิจกรรมที่ ๒ "นักสืบคำเป็นคำตาย"

ให้นักเรียนทบทวนเรื่อง ธรรมชาติน่าอยู่: เรื่องราวของป่านและเพลิน จากนั้นทำกิจกรรมต่อไปนี้:

๑. นักสืบคำเป็น: ให้นักเรียนหาคำที่เข้าข่าย "คำเป็น" จากในเรื่องมาอย่างน้อย ๑๐ คำ แล้วเขียนลงในใบงาน พร้อมบอกเหตุผลว่าทำไมจึงเป็นคำเป็น (เช่น "คำว่า 'ดู' เป็นคำเป็น เพราะประสมด้วยสระเสียงยาว")

๒. นักสืบคำตาย: ให้นักเรียนหาคำที่เข้าข่าย "คำตาย" จากในเรื่องมาอย่างน้อย ๑๐ คำ แล้วเขียนลงในใบงาน พร้อมบอกเหตุผลว่าทำไมจึงเป็นคำตาย (เช่น "คำว่า 'หัก' เป็นคำตาย เพราะมีตัวสะกดในมาตราแม่กง")

เฉลยใบงานกิจกรรมที่ ๒: นักสืบคำเป็นคำตาย

จากเรื่อง ธรรมชาติน่าอยู่: เรื่องราวของป่านและเพลิน

ชนิดคำ	คำ	เหตุผล
คำเป็น	เข้า	ประสมด้วยสระเสียงยาว และอยู่ในมาตราตัวสะกด แม่เกอว
คำเป็น	ป่าน	ประสมด้วยสระเสียงยาว และอยู่ในมาตราตัวสะกด แม่กน
คำเป็น	เพลิน	ประสมด้วยสระเสียงยาว และอยู่ในมาตราตัวสะกด แม่กน
คำเป็น	ลำธาร	พยางค์แรกและพยางค์หลังประสมด้วยสระเสียงยาว
คำเป็น	เสียง	ประสมด้วยสระเสียงยาว และอยู่ในมาตราตัวสะกด แม่กง
คำเป็น	โอบยบิน	พยางค์ "โอบย" อยู่ในมาตราแม่เกย และพยางค์ "บิน" อยู่ในมาตราแม่กน
คำเป็น	คำ	ประสมด้วยสระเสียงยาว
คำเป็น	ว่า	ประสมด้วยสระเสียงยาว
คำเป็น	ไป	ประสมด้วยสระ ไอ
คำเป็น	หिन	ประสมด้วยสระเสียงยาว และอยู่ในมาตราตัวสะกด แม่กน
คำเป็น	เลย	ประสมด้วยสระเอย (สระเสียงยาว)
ชนิดคำ	คำ	เหตุผล
คำตาย	ขยะ	ประสมด้วยสระอะ (สระเสียงสั้น) ทั้งสองพยางค์
คำตาย	พลาสติก	พยางค์ "พลาส" มีตัวสะกดในมาตราแม่กด และพยางค์ "ติก" มีตัวสะกดในมาตราแม่กก
คำตาย	เก็บ	มีตัวสะกดในมาตราแม่กบ
คำตาย	ทุก	มีตัวสะกดในมาตราแม่กก
คำตาย	ตัว	มีตัวสะกดในมาตราแม่กบ
คำตาย	ก็	ประสมด้วยสระเสียงสั้น
คำตาย	ทำ	ประสมด้วยสระอำ

ชนิดคำ	คำ	เหตุผล
คำตาย	ได้	ประสมด้วยสระ ไอ
คำตาย	แล้ว	ประสมด้วยสระแอ
คำตาย	กับ	ประสมด้วยสระอะ

กิจกรรมที่ ๓: อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

๑. ในท้องถิ่นของนักเรียนมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอะไรบ้าง? จงเขียนอย่างน้อย ๒ ข้อ

-
-

๒. นักเรียนจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไรบ้าง? จงยกตัวอย่างวิธีการ **อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม** ที่นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตนเอง

-
 -
 -
-

เฉลยใบงานกิจกรรมที่ ๓: อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น คำชี้แจง: นี่เป็นแนวทางการตอบคำถาม โดยคำตอบของนักเรียนอาจแตกต่างกันไปตามพื้นที่และประสบการณ์ของแต่ละคน

๑. ในท้องถิ่นของนักเรียนมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอะไรบ้าง? จงเขียนอย่างน้อย ๒ ข้อ

- ตัวอย่างปัญหา:
 - มีขยะจำนวนมากตามข้างทาง หรือในแหล่งน้ำ
 - อากาศไม่บริสุทธิ์ หรือมีควันจากรถยนต์มากเกินไป
 - น้ำในคลองหรือลำธารเน่าเสีย มีกลิ่นเหม็น
 - การใช้พลังงานไฟฟ้าหรือน้ำอย่างสิ้นเปลือง
 - ต้นไม้ถูกตัดทำลาย หรือมีพื้นที่สีเขียวน้อยลง

๒. นักเรียนจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไรบ้าง? จงยกตัวอย่างวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตนเอง

- ตัวอย่างวิธีการอนุรักษ์:
 - ช่วยกันแยกขยะ เพื่อให้สามารถนำไปรีไซเคิลได้ และไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง
 - ปลุกต้นไม้ หรือช่วยดูแลต้นไม้ในบ้านและบริเวณโรงเรียน เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว
 - ประหยัดการใช้พลังงานและน้ำ เช่น ปิดไฟและปิดน้ำทุกครั้งที่ไม่ได้ใช้
 - ใช้ถุงผ้าหรือกล่องข้าว แทนการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟม
 - นำสิ่งของกลับมาใช้ซ้ำ เช่น ขวดน้ำพลาสติก หรือกระดาษที่ใช้เพียงหน้าเดียว

กิจกรรมที่ ๔: สรุปและสะท้อนคิด

จงวาดภาพสิ่งที่นักเรียนประทับใจที่สุดในธรรมชาติ หรือสิ่งที่นักเรียนอยากจะช่วยดูแลรักษาให้ดีขึ้น พร้อมทั้งเขียนอธิบายภาพสั้น ๆ ด้านล่าง

"ในชุมชนของผม/หนูยังมีขยะอยู่เยอะมาก ภาพนี้คือสิ่งที่ผม/หนูอยากช่วยทำให้เป็นจริง ผม/หนูอยากเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้ท้องถิ่นของเรากลับมาสะอาดและน่าอยู่เหมือนเดิม"

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ในสถานการณ์ความสงบในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : แกะรอยปราสาทตาเมือนธม จำนวน ๖ ชั่วโมง

ภูมิหลังของหน่วย

ปราสาทตาเมือนธม ตั้งอยู่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เป็นโบราณสถานสำคัญในกลุ่มปราสาทหินสมัยขอม ที่สะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต อันเป็นรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นและภูมิภาคอีสานใต้ อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพพื้นที่ที่ตั้งอยู่ติดแนวชายแดน ปราสาทตาเมือนธมจึงเกี่ยวข้องกับประเด็นความมั่นคงระหว่างประเทศ และเคยเป็นพื้นที่เผชิญเหตุการณ์ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา จนส่งผลให้สถานศึกษาหลายแห่งต้องปิดการเรียนการสอนเป็นกรณีพิเศษเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนและชุมชน

สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่าง ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม เทคโนโลยี การสื่อสาร ข้อมูลทางสถิติ และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อวิถีชีวิตผู้คนในพื้นที่ นักเรียนจึงควรได้เรียนรู้จากกรณีศึกษานี้ทั้งในเชิง การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนมิติทางศิลปะและสังคม

ดังนั้น การจัดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเรื่อง “แกะรอยปราสาทตาเมือนธม” จึงมีความสำคัญ เพราะช่วยให้นักเรียนเข้าใจทั้งมิติทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเป็นจริงทางสังคมในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งยังพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี การนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติ และการสร้างสรรค์งานศิลป์ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมและจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เนื้อเรื่องที่ใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “แกะรอยปราสาทตาเมือนธม”

๑. ศิลปศึกษา

- ลักษณะสถาปัตยกรรมขอมในปราสาทตาเมือนธม
- การออกแบบลวดลายศิลปกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น
- การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์จากแรงบันดาลใจปราสาทหิน
- การใช้เทคนิคศิลปะร่วมสมัยในการสื่อเรื่องราวประวัติศาสตร์
- การจัดแสดงนิทรรศการศิลป์เพื่อเผยแพร่คุณค่าโบราณสถาน

๒. สังคมศึกษา

- ความสำคัญทางสังคมและวัฒนธรรมของปราสาทตาเมือนธม
- ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชาในประวัติศาสตร์และปัจจุบัน
- บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์โบราณสถาน
- การวิเคราะห์ผลกระทบของความขัดแย้งชายแดนต่อวิถีชีวิตประชาชน
- การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชายแดน

๓. ประวัติศาสตร์

- พัฒนาการของอารยธรรมขอมและการสร้างปราสาทหิน
- บทบาทของปราสาทตาเมือนธมในเส้นทางคมนาคมโบราณ
- เหตุการณ์ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา
- มรดกทางวัฒนธรรมกับความเป็นอัตลักษณ์ชาติ
- การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

๔. ภาษาไทย

- การเขียนบันทึกการเรียนรู้เชิงสารคดีเกี่ยวกับโบราณสถาน
- การเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม-วัฒนธรรม
- การสรุปความและเขียนรายงานเชิงวิชาการ
- การพูดสื่อสารในรูปแบบการนำเสนอ (Sresentation)
- การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อ

๕. ภาษาอังกฤษ

- คำศัพท์และสำนวนเกี่ยวกับโบราณสถานและศิลปวัฒนธรรม
- การเขียนคำบรรยาย (DescriStion) เกี่ยวกับปราสาทหินเป็นภาษาอังกฤษ
- การสนทนาเพื่อการท่องเที่ยว (Tourist Guide Conversation)
- การอ่านบทความภาษาอังกฤษเกี่ยวกับมรดกโลกและโบราณสถาน
- การจัดทำโบรชัวร์/infograShicท่องเที่ยวภาษาอังกฤษ

๖. หน้าที่พลเมือง

- การมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม
- สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการรักษาความมั่นคงของชาติ
- บทบาทของเยาวชนในการสร้างสังคมที่สงบสุข
- การเคารพสิทธิและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน
- การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนชายแดน

๗. การงานอาชีพ

- การสร้างผลิตภัณฑ์หรือของที่ระลึกจากแรงบันดาลใจโบราณสถาน
- การจัดการโครงการท่องเที่ยวชุมชน
- การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการโปรโมทแหล่งท่องเที่ยว
- การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ (EntreSreneurshiS)
- การทำงานร่วมกันอย่างมีระบบและสร้างสรรค์

๘. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลปราสาท
- การประเมินสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในพื้นที่โบราณสถาน
- การใช้สื่อดิจิทัลสร้างแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว
- การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวโบราณสถาน

- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยวิทยาศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๙. สุขศึกษาและพลศึกษา

- ผลกระทบของความเครียดจากเหตุการณ์ชายแดนต่อสุขภาวะชุมชน
- การดูแลสุขภาพกายและใจเมื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพพลเมืองเข้มแข็ง
- การจัดการด้านความปลอดภัยในการเดินทางทัศนศึกษา
- การสร้างสมดุลชีวิต-การเรียนรู้-สุขภาวะในสถานการณ์วิกฤต

๑๐. คณิตศาสตร์

- การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลนักท่องเที่ยวสถิติ
- การใช้แผนภูมิ ตาราง และกราฟในการนำเสนอข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- การคำนวณพื้นที่และสัดส่วนของโบราณสถาน
- การประยุกต์คณิตศาสตร์ในการประมาณการค่าใช้จ่ายท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ K S A ของหน่วย แกะรอยปราสาทตาเมือนธม

๑. ศิลปศึกษา

K: อธิบายลักษณะสถาปัตยกรรมขอมและลวดลายศิลปกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้

S: สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์และออกแบบนิทรรศการโดยใช้เทคนิคศิลปะร่วมสมัยถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ได้

A: เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและโบราณสถาน

๒. สังคมศึกษา

K: อธิบายความสำคัญของปราสาทตาเมือนธมต่อสังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

S: วิเคราะห์ผลกระทบของความขัดแย้งชายแดนและเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนชายแดนอย่างยั่งยืนได้

A: มีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์โบราณสถานและเคารพวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน

๓. ประวัติศาสตร์

K: อธิบายพัฒนาการอารยธรรมขอมและบทบาทของปราสาทตาเมือนธมในอดีตได้

S: วิเคราะห์และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมได้

A: ภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ชาติ และเห็นคุณค่าของการเรียนรู้จากอดีตเพื่อนำไปปรับใช้ในปัจจุบัน

๔. ภาษาไทย

K: เข้าใจหลักการเขียนบันทึก สารคดี เรียงความ และรายงานเชิงวิชาการที่ถูกต้อง

S: เขียนและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปราสาทตาเมือนธมได้อย่างมีเหตุผล ชัดเจน และสร้างสรรค์

A: มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องในการสื่อสารทางวิชาการและสังคม

๕. ภาษาอังกฤษ

K: รู้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานและการท่องเที่ยว

S: สื่อสาร พูด-เขียน-อ่าน-แปล ข้อมูลเกี่ยวกับปราสาทหินและการท่องเที่ยวเป็นภาษาอังกฤษได้

A: มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารวัฒนธรรมและการเผยแพร่คุณค่าทางประวัติศาสตร์

๖. หน้าที่พลเมือง

K: รู้สิทธิ หน้าที่ และบทบาทของพลเมืองต่อการรักษามรดกวัฒนธรรมและความมั่นคงของชาติ

S: แสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะหรือโครงการชุมชนได้

A: มีเจตคติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี เคารพสิทธิผู้อื่น และสร้างสังคมสงบสุข

๗. การงานอาชีพ

K: รู้หลักการสร้างผลิตภัณฑ์หรือของที่ระลึกและการจัดการท่องเที่ยวเชิงชุมชน

S: สร้างสรรค์ผลงาน/ผลิตภัณฑ์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโปรโมทการท่องเที่ยวได้

A: มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต

๘. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

K: รู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเก็บ-วิเคราะห์ข้อมูลและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

S: ออกแบบสื่อดิจิทัล แผนที่เส้นทาง หรือมัลติมีเดียเพื่อเผยแพร่ข้อมูลโบราณสถานได้

A: มีจิตสำนึกในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน

๙. สุขศึกษาและพลศึกษา

K: รู้วิธีดูแลสุขภาพกาย-ใจ และการจัดการด้านความปลอดภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน

S: ปฏิบัติการออกกำลังกายและการจัดการสุขภาวะตนเองในสถานการณ์วิกฤตได้

A: เห็นความสำคัญของสุขภาพพลเมืองที่แข็งแรงเพื่อพร้อมรับมือเหตุการณ์ไม่คาดคิด

๑๐. คณิตศาสตร์

K: เข้าใจหลักการเก็บข้อมูล การคำนวณสถิติ การใช้แผนภูมิ กราฟ และการคำนวณเชิงพื้นที่

S: วิเคราะห์ข้อมูลนักท่องเที่ยวน ประเมินการค่าใช้จ่าย และนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติได้

A: มีเจตคติที่ดีต่อการใช้คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและตัดสินใจในชีวิตจริง

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เรื่อง: แกะรอยปราสาทตาเมือนธม ระดับชั้น: ม.๔-๖

ระยะเวลา: ๑๐ ชั่วโมง (๓-๔ สัปดาห์)

รูปแบบการเรียนรู้: บูรณาการ

วิธีการสอน: ๒W๓P

ตัวชี้วัดปลายทาง

๑. ศิลปศึกษา

ศ ๑.๒ ม.๔-๖/๑ วิเคราะห์ และเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและรูปแบบตะวันตก

ศ ๑.๒ ม.๔-๖/๑๐ สร้างสรรค์งาน ทัศนศิลป์ไทย สากล โดยศึกษาจากแนวคิดและวิธีการสร้างงานของศิลปินที่ตนชื่นชอบ

๒. สังคมศึกษา

ส ๕.๒ ม.๔-๖/๑ วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับกิจกรรมของมนุษย์ในการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและภูมิภาคต่างๆของโลกและเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

๓. ประวัติศาสตร์

ส ๔.๒ ม.๔-๖/๒ วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

ส ๔.๓ ม.๔-๖/๕ วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

๔. ภาษาไทย

ท ๑.๑ ม.๔-๖/๒ ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ ม.๔-๖/๗ อ่านเรื่องต่างๆแล้วเขียนกรอบแนวคิดผั่งความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน

ท ๒.๑ ม.๔-๖/๑ เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน

ท ๔.๑ ม.๔-๖/๓ ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างถูกต้อง

๕. ภาษาอังกฤษ

ต ๑.๓ ม.๔-๖/๑ พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่างๆที่อยู่ในความสนใจของสังคม

๖. หน้าที่พลเมือง

ส ๒.๑ ม.๔-๖/๓ ปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองของประเทศชาติและสังคมโลก

ส ๒.๑ ม.๔-๖/๕ วิเคราะห์ความจำที่ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๗. การงานอาชีพ

ง ๑.๑. ม.๔-๖-๒ สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะการทำงานร่วมกัน

๘. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ว.๔.๒ ม.๖/๑ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอและแบ่งปันข้อมูลอย่างปลอดภัยมีจริยธรรม และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต อาชีพ สังคมและวัฒนธรรม

๙. สุขศึกษาและพลศึกษา

พ ๕.๑ ม.๔-๖/๖ ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

๑๐. คณิตศาสตร์

ค ๓.๑ ม.๖/๑ เข้าใจและใช้ความรู้ทางสถิติในการนำเสนอข้อมูลและการแปลความหมายของค่าสถิติเพื่อประกอบการตัดสินใจ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Learning Outcomes)

๑. นักเรียนสามารถ วิเคราะห์และวิพากษ์ คุณค่าของปราสาทตาเมือนธมทั้งด้านศิลปะ ประวัติศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒. นักเรียนสามารถ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะและสื่อดิจิทัล ถ่ายทอดเรื่องราวของปราสาทเพื่อการสื่อสาร และเผยแพร่ความรู้

๓. นักเรียนสามารถ สื่อสารข้อมูล ด้วยภาษาไทยและอังกฤษอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้ฟัง

๔. นักเรียนสามารถใช้คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผล และนำเสนอข้อมูลเชิงวิชาการ

๕. นักเรียนสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม, การมีส่วนร่วมในชุมชน, และการดูแลสุขภาพตนเองในสถานการณ์ฉุกเฉิน

วิธีการจัดการเรียนรู้ (๒W๓P)

Warm-up

๑. ครูเปิดด้วยภาพและวิดีโอปราสาทตาเมือนธม

๒. ตั้งคำถามกระตุ้นความคิด เช่น “ปราสาทนี้มีความสำคัญต่อชุมชนและวัฒนธรรมอย่างไร?”

๓. นักเรียนอภิปรายกลุ่มสั้น ๆ แลกเปลี่ยนความรู้พื้นฐานด้านศิลปะ ประวัติศาสตร์ และสังคม

Present

๑. ครูบรรยายเรื่องลักษณะสถาปัตยกรรมขอม, ลวดลายศิลปกรรม, ประวัติศาสตร์ และบทบาทของปราสาทตาเมือนธม

๒. แนะนำเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเก็บข้อมูล

Practice

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ภาพถ่ายปราสาท ลวดลายศิลปกรรม และสิ่งแวดล้อม

๒. สร้างแผนผังหรือกราฟข้อมูล เช่น จำนวนผู้เยี่ยมชม, พื้นที่, องค์ประกอบสถาปัตยกรรม

๓. ฝึกเขียนรายงาน/บรรยายสั้นภาษาไทยและอังกฤษ

Product

๑. นักเรียนสร้างผลงานโครงงานบูรณาการ เช่น โมเดลปราสาทหิน, งานศิลปะ/ภาพวาด, Infographic หรือวิดีโอสรุปคุณค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

๒. รายงานสถิติผู้เยี่ยมชมและข้อเสนอการจัดการชุมชน

Wrap-up

๑. นักเรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้และความสำคัญของปราสาท

๒. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพลเมืองในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๓. ครูสรุปแนวคิดหลักและประโยชน์ของกิจกรรม

สื่อ / ภาระงาน / ผลงาน

๑. สื่อ:

- ภาพและวิดีโอปราสาท
- PowerPoint
- แผนที่ดิจิทัล
- เอกสารอ้างอิง
- โปรแกรมกราฟ/สเปรดชีต
- Youtube : เรื่อง ตาเมื่อนธม คิวบาทปศิจิม

<https://www.youtube.com/watch?v=jOr๔๖Toyum>

: เรื่อง ปราสาทตาเมื่อนธม-ตาเมื่อนโต๊ด-ตาควาย จุดเช็คอินสายเที่ยววัฒนธรรมในสุรินทร์

<https://travel.kapook.com/view๒๙๒๗๒๑.htm>

- ใบความรู้เรื่องปราสาทตาเมื่อนธม

๒. ภาระงาน:

- จัดบันทึกและตอบคำถามเชิงวิเคราะห์
- วิเคราะห์ภาพถ่ายและลวดลายศิลปกรรม
- จัดทำกราฟ/แผนผังข้อมูล/ออกแบบInfographic
- เขียนรายงานหรือบรรยายสั้นภาษาไทย-อังกฤษ

๓. ผลงาน:

- โมเดลปราสาทหิน
- งานศิลปะ/ภาพวาด
- Infographic หรือวิดีโอสรุปเรื่องราวและคุณค่าของปราสาท
- รายงานสถิติผู้เยี่ยมชมและข้อเสนอการจัดการชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. เชื่อมโยงเนื้อหาหลายกลุ่มสาระ ทำให้เข้าใจปราสาทในมิติศิลปะ, ประวัติศาสตร์, สังคม, สิ่งแวดล้อม และคณิตศาสตร์

๒. พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างสื่อมัลติมีเดียหรือผลงานศิลปะ

๓. ฝึกทักษะสื่อสารและภาษา ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
๔. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบต่อชุมชน
๕. สร้างความตระหนักด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ช่วงเหตุการณ์ไม่สงบไทย - กัมพูชา
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ตัวอย่างใบงานบูรณาการ
หัวข้อ “อยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน”
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ช่วงเหตุการณ์ไม่สงบไทย - กัมพูชา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวอย่างใบงานบูรณาการ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ช่วงเหตุการณ์ไม่สงบไทย - กัมพูชา
โรงเรียนบ้านนางมด สพป. สุรินทร์ เขต ๓

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ
แบบเชื่อมโยงตัวชี้วัดปลายทาง

จังหวัดบุรีรัมย์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการอพยพในสถานการณ์จากเหตุปะทะกันบริเวณชายแดนอย่างเป็นระบบ

ระดับชั้น: ทุกระดับชั้น

ระยะเวลา : ภาคเรียน ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑ วัน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการอพยพอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนเผชิญเหตุ
๒. เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน การใช้อุปกรณ์ และสัญญาณเตือนภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน
๓. เพื่อเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน และความมีวินัยในการอพยพ
๔. เพื่อเตรียมความพร้อมและลดความตื่นตระหนกเมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์จริง

เนื้อหา

๑. ความรู้เกี่ยวกับการอพยพอย่างเป็นระบบ
๒. การระบุและแยกแยะการใช้อุปกรณ์ และสัญญาณเตือนภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน
๓. การสร้างทักษะการตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน และความมีวินัยในการอพยพ
๔. ความพร้อมและลดความตื่นตระหนกเมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์จริง

ขั้นตอนกิจกรรม

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นอธิบายความสำคัญ ของการรู้จักขั้นตอนการอพยพและการใช้อุปกรณ์ฉุกเฉินสร้างสื่อประกอบ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ คลิปวิดีโอ หรืออินโฟกราฟิกจัดกิจกรรม บรรยายให้ความรู้ และถาม-ตอบ สร้างการมีส่วนร่วม ใช้เวลา ๑๕ นาที

๒. ฝึกนักเรียนฟังสัญญาณเตือนภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน

กรณีนักเรียนปกติ

- ถ้าเสียงระฆังหรือสัญญาณไซเรน ใช้สำหรับแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉินทั่วไป การได้ยินเสียงจะเป็นสัญญาณให้เตรียมตัวอพยพหรือปฏิบัติตามแผนอพยพทันที

- เสียงนกหวีด ใช้ในการสั่งการควบคุมการเคลื่อนย้าย เช่น เริ่มอพยพ (๑ เสียงยาว) หยุดรอหรือรวมแถว (๒ เสียงสั้น) แจ้งเหตุหรือเรียกความสนใจ (เสียงต่อเนื่อง) เจ้าหน้าที่หรือครูประจำกลุ่มจะเป็นผู้ใช้เสียงนกหวีดในการสื่อสารระหว่างการอพยพ

- สัญญาณไฟกระพริบ ใช้ในสถานที่ที่เสียงอาจได้ยินไม่ชัดเจน

กรณีนักเรียนปกติบกพร่องทางการได้ยิน

สัญญาณไฟกระพริบ ใช้ในสถานที่ที่เสียงอาจได้ยินไม่ชัดเจน หรือนักเรียนมีความบกพร่องทางการได้ยิน ใช้เวลา ๒๕ นาที

๓. ครูกำหนดเส้นทางหลบภัยที่ปลอดภัยให้นักเรียนในแต่ละจุด ให้นักเรียนเดินแถวเป็นระเบียบ ไม่แซงหรือผลักรันช่วยเหลือเพื่อนที่บาดเจ็บปฏิบัติตามแผนอพยพอย่างเคร่งครัดไม่ตื่นตระหนก ไม่ร้องโวยวายจำจุดรวมพลของตนเองได้ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

๑. นักเรียนฝึกปฏิบัติการอพยพอย่างเป็นระบบได้
๒. นักเรียนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน การใช้อุปกรณ์ และสัญญาณเตือนภัยในสถานการณ์ฉุกเฉินได้
๓. นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน และความมีวินัยในการอพยพได้
๔. นักเรียนมีความพร้อมและลดความตื่นตระหนกเมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์จริงได้

การวัดและประเมินผล

สังเกตพฤติกรรม / รายงานกิจกรรม/แบบประเมินตนเอง

.....

กิจกรรมฝึกอพยพหนีภัยชายแดน

กิจกรรม: ฝึกอพยพหนีภัยชายแดน

ชั้นเรียน: ประถมศึกษาตอนปลาย – มัธยมศึกษา

ระยะเวลา: ๒ ชั่วโมง

ผู้รับผิดชอบ: ครูผู้สอน/ครูที่ปรึกษา/ทีมบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. นักเรียนสามารถเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยงจากเหตุปะทะบริเวณชายแดน
๒. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการอพยพได้อย่างเป็นระบบ
๓. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สัญญาณเตือนภัยและอุปกรณ์เบื้องต้น
๔. นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน และมีวินัยในการอพยพ

เนื้อหา

๑. ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ความเสี่ยงจากเหตุปะทะบริเวณชายแดน
๒. ขั้นตอนการอพยพ
๓. การใช้สัญญาณเตือนภัยและอุปกรณ์เบื้องต้น
๔. ทักษะการตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน และมีวินัยในการอพยพ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ ๑: กระตุ้นความสนใจ (๑๕ นาที)

ครูอธิบายสถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดน ฉายคลิปวิดีโอสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง
ซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องภัยพิบัติจากเหตุปะทะชายแดน

ขั้นที่ ๒: ให้ความรู้เบื้องต้น (๒๐ นาที)

- อธิบายแผนเผชิญเหตุของโรงเรียน (Emergency Plan)
- อธิบายความหมายของสัญญาณเตือนภัยต่าง ๆ สาธิตการใช้อุปกรณ์พื้นฐาน เช่น นกหวีด, ไฟกระพริบ, วิทยุสื่อสาร แจกแผนที่แสดงเส้นทางอพยพในโรงเรียน

ขั้นที่ ๓: ฝึกซ้อมอพยพ (๖๐ นาที)

๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม (ตามห้อง/ชั้น) จำลองสถานการณ์ เช่นได้ยินเสียงปะทะ/ระเบิดผู้ได้รับบาดเจ็บต้องอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย

๒. ฝึกอพยพตามแผน ปฏิบัติตามผู้นำ (หัวหน้ากลุ่ม/ครู) ใช้สัญญาณเตือนจริง ตรวจสอบเวลาและความเรียบร้อยในการอพยพ

๓. ฝึกช่วยเหลือเบื้องต้นผู้บาดเจ็บ (ตามสถานการณ์จำลอง)

ขั้นที่ ๔: สรุปและประเมินผล (๒๕ นาที)

ถอดบทเรียนจากการฝึกซ้อม เปิดเวทีให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูให้ข้อเสนอแนะ พร้อมแนะแนวทางปรับปรุง

ประเมินผลด้วยแบบประเมิน

(แบบสอบถาม/การสังเกตพฤติกรรม)

เกณฑ์การประเมิน

ด้าน	เกณฑ์	คะแนนเต็ม
ความเข้าใจสถานการณ์	ตอบคำถาม/อภิปราย	๑๐
การปฏิบัติตามแผน	ความรวดเร็ว / เป็นระบบ	๑๐
การใช้สัญญาณ/อุปกรณ์	ใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม	๑๐
ความร่วมมือในกลุ่ม	สื่อสารและช่วยเหลือกัน	๑๐
วินัยและความปลอดภัย	ไม่วิ่งชน/ไม่แตกแถว	๑๐
รวม		๕๐ คะแนน

หมายเหตุ

สามารถเชิญเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงหรือทหารมาร่วมสาธิต/ให้ความรู้เพิ่มเติม ควรซักซ้อมอย่างน้อยปีละ ๑-๒ ครั้ง

ตัวอย่างหลักสูตรลูกเสือจูโจม
(ลูกเสือป้องกันภัย) จังหวัดบุรีรัมย์

ตัวอย่างแผนเผชิญเหตุความปลอดภัยสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต ๓

จังหวัดสระแก้ว

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรม ฟังเสียงให้แม่นยำ – หนีให้เป็น แยกแยะเสียงภัย

ระยะเวลา : ๑ ชั่วโมง

ระดับชั้น: ทุกระดับชั้น

วัตถุประสงค์:

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยความไม่สงบ
๒. เพื่อฝึกทักษะการเอาตัวรอด และการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ตนเองและผู้อื่น
๓. เพื่อปลูกฝังสติ ความกล้าหาญ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และวินัย
๔. เพื่อส่งเสริมความสามัคคี การทำงานเป็นทีม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติ

เนื้อหา:

๑. ความรู้เกี่ยวกับภัยความไม่สงบบริเวณชายแดน
๒. การระบุและแยกแยะสถานการณ์อันตราย (เช่น เสียงปืน เสียงระเบิด การอพยพ)

กิจกรรม

ขั้นตอนการสอน

ขั้นที่ ๑: อธิบายแจ้งวัตถุประสงค์ – เข้าใจภัย (๕ นาที)

- ครูอธิบาย “เสียง” ที่ควรระวังในเหตุการณ์ความไม่สงบ:
 - เสียง ระเบิด: ดังตูมเดียว รุนแรง
 - เสียง ปืน: ปังๆ เป็นชุด สั้น ๆ
 - เสียง ไซเรน: ดังยาว ๆ เป็นจังหวะ
- ครูเปิดแสดงคลิปเสียงตัวอย่าง (เปิดจากมือถือ/ลำโพง) ให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่ ๒: สาธิต – หนีให้เป็น (๑๐ นาที)

- ครูสาธิตทำตอบสนองให้นักเรียนดู และให้นักเรียนร่วมสาธิตท่าทาง การหมอบ การคลาน การ

เดินเรียงแถว

- เสียงระเบิด → หมอบต่ำทันที
- เสียงปืน → หมอบ-คลานหาที่กำบัง
- เสียงไซเรน → รวมกลุ่ม เดินเรียงแถวอย่างเป็นระเบียบ
- นักเรียนลองทำตาม (ฝึกซ้ำๆ ก่อน) ในท่า “หมอบต่ำทันที” เมื่อได้ยินเสียงระเบิด ,นักเรียน ทำท่าหมอบคลาน หาที่กำบัง เมื่อมีเสียงปืน , นักเรียน วิ่งรวม และเดินเดินเรียงแถวอย่างเป็นระเบียบ เมื่อได้ยินเสียงไซเรน

ขั้นที่ ๓: ฝึกจริง – เล่นสถานการณ์ (๓๕ นาที)

- ครูสร้างจำลองสถานการณ์ เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง โดยการ

๑. ครูเปิด “เสียงส้อม”(เสียงระเบิด เสียงปืน เสียงไซเรน)

๒. นักเรียนต้องตอบสนองทันทีตามที่ฝึก ด้วยท่าทาง การหมอบ คลาน เดินรวมและเดินเรียงแถวอย่างเป็นระบบ ตามสถานการณ์เสียง

๓. เพิ่มความเร็วโดยเปลี่ยนสถานการณ์ เช่น บอกว่า “อยู่ในห้องเรียนกำลังเรียน /ลานกิจกรรม เล่นกีฬา /ริมรั้ว”

ขั้นที่ ๔: ทบทวน – สรุปเรียนรู้ (๑๐ นาที)

- นักเรียนสรุปว่าเมื่อนักเรียนได้ยินเสียงแต่ละแบบควรทำอะไร

- เสียงระเบิด → หมอบต่ำทันที
- เสียงปืน → หมอบ-คลานหาที่กำบัง
- เสียงไซเรน → รวมกลุ่ม เดินเรียงแถวอย่างเป็นระเบียบ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ:

นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการเอาตัวรอดเมื่อเกิดเหตุได้

การวัดผลและประเมินผล:

๑. สังเกตพฤติกรรม ดูความกล้าแสดงออก ความร่วมมือ การปฏิบัติกิจกรรม
๒. ตอบคำถามหลังจบกิจกรรม

กิจกรรม “หมอบ – คลาน – อพยพ” (ฝึกการหมอบ คลาน และอพยพเข้าสู่ที่ปลอดภัย)

ระยะเวลา : ๑ ชั่วโมง

ระดับชั้น: ทุกระดับชั้น

วัตถุประสงค์:

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยความไม่สงบ
๒. เพื่อฝึกทักษะการเอาตัวรอด และการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ตนเองและผู้อื่น
๓. เพื่อปลูกฝังสติ ความกล้าหาญ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และวินัย
๔. เพื่อส่งเสริมความสามัคคี การทำงานเป็นทีม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติ

เนื้อหา:

๑. ความรู้เกี่ยวกับภัยความไม่สงบบริเวณชายแดน
๒. การระบุและแยกแยะสถานการณ์อันตราย (เช่น เสียงปืน เสียงระเบิด การอพยพ)

กิจกรรมขั้นตอนการสอน

ขั้นที่ ๑: อธิบายความรู้เบื้องต้น (๕ นาที)

- ครูอธิบายสถานการณ์ตัวอย่าง: “ขณะเกิดเสียงระเบิด/ปืน นักเรียนควรทำอะไร”
- เน้นว่า อย่าตื่นตระหนก ให้ ตั้งสติ แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนนี้:

๑. หมอบลงกับพื้น
๒. คลานต่ำ (แบบทหาร) ไปยังจุดปลอดภัย
๓. เข้าแนวกำบัง หรือ อาคารที่แข็งแรง

ขั้นที่ ๒: สาธิตท่าทาง (How to Move) (๑๐ นาที)

- ครูสาธิตทำให้ดูทีละขั้น
 - ท่าหมอบ: ลดตัวลงให้ต่ำชิดพื้น
 - ท่าคลาน: ใช้ศอกและเข่าเคลื่อนตัวไปข้างหน้า (ไม่ลุกขึ้นเดิน)
 - การเข้าแนวกำบัง: หากมี “สิ่งของแข็งแรง” เช่น ต้นไม้ กำแพง โต๊ะ ให้เข้าไปหลบด้านหลัง

ขั้นที่ ๓: ฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม (๒๐ นาที)

- ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทีละคนหรือเป็นกลุ่มเล็ก
- ให้นักเรียนฝึกจากจุด A → B โดยการเคลื่อนที่ใช้ท่าหมอบ-คลาน
- ครูเปิดเสียงจำลองเป็นตัวกระตุ้น (เสียงระเบิด เสียงปืน เสียงไซเรน) ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

กิจกรรม

ขั้นที่ ๔: จำลองสถานการณ์จริง (๒๐ นาที)

- ครูสร้างสถานการณ์จำลอง เช่น “นักเรียนอยู่ในสนาม/ห้องเรียน แล้วมีเสียงระเบิด”
- นักเรียนต้องหมอบ-คลาน-เข้าแนวกำบังภายในเวลา ๑๐ วินาที
- ใช้อุปกรณ์หรือสิ่งของจำลองเป็นแนวกำบัง เช่น โต๊ะ, ลังกระดาษ, ผ้าใบ

ขั้นที่ ๕: ทบทวน – ถอดบทเรียน (๕ นาที)

- นักเรียนแบ่งปันความรู้สึก: กลัวไหม? ตั้งสติได้หรือไม่?
- ครูถาม-ตอบ ย้ำขั้นตอนการอพยพแก่นักเรียน

อุปกรณ์

- พื้นที่กว้าง เช่น ลานสนาม
- เสียงจำลอง (มือถือ/ลำโพง)
- แนวกำแพงจำลอง: ลังไม้, โต๊ะ, ผ้าใบ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- นักเรียนสามารถหมอบ-คลานได้อย่างถูกต้อง
- นักเรียนสามารถเข้าที่กำบังได้ภายในเวลาที่กำหนด
- นักเรียนมีความเข้าใจในการตั้งสติและตอบสนองอย่างเหมาะสม

การวัดผลและประเมินผล

- การสังเกตพฤติกรรมขณะจำลองสถานการณ์
- การตอบคำถาม "เมื่อได้ยินเสียงระเบิดควรทำอะไร?"

กิจกรรม ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฝึกปฐมพยาบาลกรณีแผลถูกสะเก็ด, เลือดออก, การเคลื่อนย้ายเพื่อน

ระยะเวลา : ๑ ชั่วโมง

ระดับชั้น: ทุกระดับชั้น

วัตถุประสงค์:

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยความไม่สงบ
๒. เพื่อฝึกทักษะการเอาตัวรอด และการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ตนเองและผู้อื่น
๓. เพื่อปลูกฝังสติ ความกล้าหาญ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และวินัย
๔. เพื่อส่งเสริมความสามัคคี การทำงานเป็นทีม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติ

เนื้อหา

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (แผลถลอก, แผลจากสะเก็ด, การหยุดเลือด ฯลฯ)

กิจกรรม

ขั้นที่ ๑: อธิบายความรู้เบื้องต้น (๕ นาที)

๑. ครูอธิบายสถานการณ์ความไม่สงบที่อาจทำให้เกิดบาดแผล (ครูนำภาพ/ คลิป ลักษณะของบาดแผล ให้นักเรียนดู) เช่น

- แผลจากสะเก็ดระเบิด
- แผลมีเลือดออก
- ไม่สามารถเดินหรือเคลื่อนไหวได้

๒. ครูแนะนำหลักปฐมพยาบาลเบื้องต้น การปฏิบัติ ตามขั้นตอน “กด – ปิด – พัน – ยก – ส่งต่อ”

๓. ครูอธิบายวิธีการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ เพื่อให้ผู้บาดเจ็บปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดอันตรายมากขึ้น เช่น อุ้มพยุง ลาก ใช้อุปกรณ์ (ไม้, ผ้า ฯลฯ)

ขั้นที่ ๒: สาธิตการปฐมพยาบาลที่ละกรณี (๑๐ นาที)

- แผลมีเลือดออกมาก
 - ให้ใช้ผ้ากดแผล → ปิดแผล → พันผ้า → ยกส่วนที่บาดเจ็บให้สูง
- แผลจากสะเก็ด/ของมีคม
 - ห้ามดึงสิ่งแปลกปลอมออก → ปิดด้วยผ้าสะอาด
- การเคลื่อนย้ายเพื่อน
 - ฝึกอุ้มแบบพยุงไหล่ ๒ คน
 - ฝึกลาก โดยใช้ผ้าห่ม/ผ้าใบ
 - ทำเปลผ้าแบบง่าย

ขั้นที่ ๓: ฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม (๑๕ นาที)

- แบ่งกลุ่ม ๔-๕ คนต่อกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มฝึกสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้
 - เพื่อนถูกสะเก็ดกระຈກ/ไม้ ปิดแผล – ห้ามเลือด
 - เพื่อนหกล้ม ขาเจ็บ พันแผล – พยุงเดิน
 - เพื่อนนอนแน่นิ่ง ตรวจสัญญาณชีพ – เคลื่อนย้าย

ขั้นที่ ๔: จำลองสถานการณ์จริง (๒๐ นาที)

- ครูจัดสถานการณ์จำลองเกิด "เสียงระเบิด"
- มีนักเรียนรับบทเป็นผู้บาดเจ็บในจุดต่าง ๆ เช่น แขน ขา

- ให้เพื่อนในกลุ่มเข้าช่วยเหลือ – ปรุ้มพยาบาล – เคลื่อนย้ายไปยังจุดปลอดภัย

ขั้นที่ ๕: สรุปและประเมิน (๑๐ นาที)

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสะท้อนผลการเรียนรู้ นำเสนอการปรุ้มพยาบาล
- ครูเสริมแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องอีกครั้ง
- การประเมินจากการลงมือทำจริง และความเข้าใจ

อุปกรณ์

- ผ้าพันแผล, สำลี, เบตาดีน, พลาสเตอร์
- ผ้าใบ / ผ้าห่ม / ผ้ายืดทำเปล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- นักเรียนสามารถปรุ้มพยาบาลกรณีเลือดออกหรือถูกสะเก็ดได้อย่างถูกต้อง
- สามารถเคลื่อนย้ายเพื่อนได้อย่างปลอดภัยในสถานการณ์จำลอง
- มีทักษะ สติ และความร่วมมือในการช่วยเหลือ

การวัดผลและประเมินผล

การสังเกตพฤติกรรมระหว่างจำลองสถานการณ์

กิจกรรม แจ้งเหตุ – สื่อสารปลอดภัย ผูกพันแจ้งเหตุฉุกเฉินอย่างชัดเจน พร้อมเบอร์โทรสำคัญ

ระยะเวลา : ๑ ชั่วโมง

ระดับชั้น: ทุกระดับชั้น

วัตถุประสงค์:

๑. นักเรียนสามารถ แจ้งเหตุฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน
๒. นักเรียนสามารถใช้เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉินที่สำคัญได้
๓. นักเรียนรู้จัก วางแผนการสื่อสารให้ปลอดภัย ไม่ตื่นตระหนก

เนื้อหา

๑. หลัก ๕ ข้อสำคัญในการแจ้งเหตุ
๒. เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉินที่ควรจำ
๓. วิธีใช้โทรศัพท์อย่างปลอดภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน
๔. ตัวอย่างการสื่อสารผิด/ถูก

กิจกรรมและขั้นตอนการสอน

ขั้นที่ ๑: อธิบาย ครูอธิบาย หลักการแจ้งเหตุฉุกเฉิน ๕ ข้อ (๕ นาที)

๑. ใครโทร – ชื่อ/ชั้น/ตำแหน่ง
๒. เหตุอะไร – เกิดเหตุอะไร
๓. ที่ไหน – สถานที่เกิดเหตุ (เช่น โรงเรียน/หมู่บ้าน)
๔. มีใครบาดเจ็บ – จำนวนผู้บาดเจ็บ
๕. ต้องการให้ช่วยอะไร – ขอรถพยาบาล / ดับเพลิง / ตำรวจ

(ด.ญ.สวายุสุด นักเรียนชั้นป.๕ โรงเรียนคุณธรรม ตอนนี้เกิดเสียงระเบิดดังขึ้นที่โรงเรียนหลาย

ครั้ง และมีคนบาดเจ็บ ประมาณ ๕ คน ขอความช่วยเหลือดูแลคนบาดเจ็บ)

- ยกตัวอย่างเบอร์โทรที่สำคัญ:

- ๑๙๑ – แจ้งตำรวจ
- ๑๖๖๙ – หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน
- ๑๙๙ – แจ้งเหตุเพลิงไหม้
- ครูประจำชั้น/ผู้ปกครอง

ขั้นที่ ๒: สาธิต (๑๐ นาที)

- ครูหรือผู้ฝึกสาธิตบทสนทนา แจ้งเหตุฉุกเฉินแบบจำลอง
- เปรียบเทียบตัวอย่างที่ดี กับตัวอย่างที่พูดไม่ชัดเจน
- แสดงการใช้โทรศัพท์อย่างปลอดภัย เช่น การยืนโทรในที่ปลอดภัย, ไม่เดินไปโทรกลางถนน

ขั้นที่ ๓: ฝึกปฏิบัติ (๒๐ นาที)

- แบ่งกลุ่ม ๓-๕ คน → ให้แต่ละคนฝึกบทบาท
 - คนแจ้งเหตุ
 - คนรับเรื่อง (ครู/เพื่อนแสดงเป็นเจ้าหน้าที่)
 - คนบาดเจ็บ (สวมบทบาท)
- หัวข้อจำลองเช่น:
 - เห็นระเบิดเสียงดังหลังอาคารเรียน

- พบเพื่อนบาดเจ็บจากการล้มหลังเสียงดัง
- พบกลุ่มคนแปลกหน้าพกอาวุธใกล้บริเวณชายแดน

ขั้นที่ ๔: จำลองสถานการณ์ (๒๐ นาที)

- ครูจัดฉากสถานการณ์จำลอง เช่น “เกิดเสียงปืนใกล้รั้วโรงเรียน”
- นักเรียนต้องโทรแจ้งหน่วยงานจำลอง เช่น ตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน
- ใช้โทรศัพท์จำลอง เพื่อเพิ่มความสมจริง (ให้นักเรียนโทรแจ้ง)

(ด.ญ.สวายุสุด นักเรียนชั้นป.๕ โรงเรียนคุณธรรม ตอนนี้เกิดเสียงระเบิดดังขึ้นที่โรงเรียนหลาย

ครั้ง และมีคนบาดเจ็บ ประมาณ ๕ คน ขอความช่วยเหลือดูแลคนบาดเจ็บ)

ขั้นที่ ๕: สรุป – ประเมิน (๕ นาที)

- ให้ผู้เรียนสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้
- ครูประเมินจากความชัดเจนในการพูด
- นักเรียนช่วยกันทบทวนความรู้เรื่องเบอร์โทรฉุกเฉินอีกครั้ง

อุปกรณ์ที่ใช้

- โทรศัพท์ของเล่น / เครื่องสื่อสารวิทยุ / บัตรเบอร์ฉุกเฉิน
- บทบาทสมมุติพร้อมสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- นักเรียนสามารถสื่อสารแจ้งเหตุฉุกเฉินได้อย่าง ชัดเจน ครบถ้วน ถูกต้อง
- นักเรียนสามารถจดจำเบอร์โทรฉุกเฉินได้อย่างน้อย ๓-๔ หมายเลข
- นักเรียนมีสติ ไม่ตื่นตระหนกเมื่อจำลองเหตุการณ์

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติ
- สังเกตพฤติกรรมการมีสติและการช่วยเหลือผู้อื่น

กิจกรรม ทีมเวิร์ค – ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เกมช่วยเหลือเพื่อน การตัดสินใจร่วมในภาวะเสี่ยง

ระยะเวลา : ๑ ชั่วโมง

ระดับชั้น: ทุกระดับชั้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีม
๒. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ตัดสินใจร่วมกันได้อย่างมีเหตุผลในสถานการณ์วิกฤติ
๓. เพื่อฝึกให้นักเรียน ช่วยเหลือกันและกัน ไม่ทิ้งผู้ที่อ่อนแอหรือได้รับบาดเจ็บ

เนื้อหา

๑. ความสำคัญของ "ทีมเวิร์ค" ในสถานการณ์เสี่ยง
๒. การสื่อสารในทีม การตัดสินใจร่วม
๓. หลัก “ช่วยเหลือเพื่อน” อย่างปลอดภัย
๔. ตัวอย่างสถานการณ์ที่ต้องใช้การตัดสินใจร่วมกัน

กิจกรรม ขั้นตอนการสอน

ขั้นที่ ๑: อธิบาย (๕ นาที)

๑. ครูอธิบาย / เปิดคลิป ว่าในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ภัยจากชายแดน (เสียงปืน, ระเบิด ฯลฯ)

เราอาจต้องหลบหนีหรืออพยพเป็นกลุ่ม

๒. หากมีเพื่อนบาดเจ็บหรือหลงทาง เราไม่ควรทิ้งเพื่อนไว้ลำพัง
๓. ความสามัคคีและการสื่อสารที่ดีในทีม ช่วยให้ปลอดภัยทั้งกลุ่ม

ขั้นที่ ๒: สาธิต (๑๐ นาที)

- ครูยกตัวอย่างการทำงานเป็นทีม เช่น แบ่งบทบาท: ผู้นำทีม, ผู้ช่วยเหลือ, ผู้สังเกตการณ์
- สาธิตสถานการณ์จำลอง:

“มีเพื่อนบาดเจ็บระหว่างอพยพออกจากอาคาร”

→ กลุ่มต้องตัดสินใจว่าจะพาเพื่อนไปอย่างไร

→ ใครทำหน้าที่อะไรบ้าง

ขั้นที่ ๓: ฝึกปฏิบัติ (๒๐ นาที)

- แบ่งกลุ่ม ๕-๖ คน ทำกิจกรรมเกมจำลอง “ช่วยเหลือเพื่อน” เช่น:
 - เกมเดินข้ามด่าน โดยมี ๑ คน “บาดเจ็บ” (ขาเจ็บ/ปิดตา) ที่ต้องช่วยกันพาข้ามด่านให้

ปลอดภัย

- กิจกรรม “ลากเพื่อน” โดยใช้เชือก/ผ้าห่ม ลากเพื่อนอย่างระมัดระวังจากจุดหนึ่งไปยังจุด

ปลอดภัย

- เกม “ฝ่าเขตภัย” ให้แต่ละทีมตัดสินใจร่วมกันว่าจะหลบภัยเส้นทางใด ปลอดภัยที่สุด

ขั้นที่ ๔: จำลองสถานการณ์ (๒๐ นาที)

- กำหนดสถานการณ์ เช่น “เสียงปืนดังขึ้นบริเวณข้างโรงเรียน เพื่อนบางคนตกใจวิ่งกระจัด

กระจาย”

→ ทีมต้องรวมตัว, รวบรวมสมาชิก, ตัดสินใจว่าใครทำหน้าที่อะไร

→ เคลื่อนย้ายคนบาดเจ็บอย่างปลอดภัย

→ แจ้งผู้ใหญ่/ครูตามที่ฝึกในกิจกรรมแจ้งเหตุ – สื่อสารปลอดภัย

ขั้นที่ ๕: สรุป – ประเมิน (๕ นาที)

- ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอวิธีที่ใช้ช่วยเหลือเพื่อน
- ครูและเพื่อนร่วมประเมินว่า ใช้ “ทีมเวิร์ค” ได้ดีหรือไม่
- สรุปข้อคิด: ความสามัคคีช่วยให้เรารอดไปด้วยกัน

อุปกรณ์

- ผ้าผืนใหญ่ / เสื่อ / เชือกสำหรับลากคน
- กรวย / เชือก ขีดเขตพื้นที่ “อันตราย”
- กระดาษเขียนบทบาทแต่ละคน

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วม
- นักเรียนสามารถช่วยเหลือเพื่อนในสถานการณ์จำลองได้
- นักเรียนแสดงพฤติกรรม “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

การวัดผลและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรม (สื่อสารดี, มีน้ำใจ, ตัดสินใจร่วม, มีผู้นำ)
- การทำงานเป็นทีมจากกิจกรรมจำลอง

.....

กิจกรรม ตระหนักรู้ เส้นทางปลอดภัย

ระยะเวลา : ๖๐ นาที

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนได้ทันเหตุการณ์ การติดตามข่าวสารความไม่สงบ
๒. เพื่อนักเรียนทราบเส้นทางการหลบภัย
๓. เพื่อเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันตนเองเบื้องต้น

วิธีการ/กระบวนการ

๑. ครูแจ้งจุดประสงค์/เป้าหมายการเรียนรู้ เรื่อง ตระหนักรู้ เส้นทางปลอดภัย (๒ นาที)
๒. ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่องเส้นทางเมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ นักเรียนต้องทำอะไรบ้าง โดยการใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ (๕ นาที) ในประเด็น ดังนี้
 - ๒.๑ นักเรียนคิดว่าเมื่อเกิดเสียงที่ไม่ปลอดภัย เช่น เสียงระเบิด เสียงปืน ที่ใดบ้างที่เป็นที่ปลอดภัย (หลุมหลบภัย ใต้อาคารที่มีดซิด)
 - ๒.๒ นักเรียนคิดว่าโรงเรียนของเรามีพื้นที่ปลอดภัยหรือไม่ ถ้ามียกตัวอย่างประกอบ จุดใดบ้าง
๓. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายประเด็นคำตอบของนักเรียน (๓ นาที)
๔. ครูเปิดคลิปการหลบภัยให้นักเรียนดู (๕ นาที)
๕. นักเรียนและครูร่วมกันสำรวจบริเวณ ห้องเรียน โรงเรียน โดยรอบ และ ครูพาไปที่ “มุมปลอดภัย” ซึ่งอยู่ตรงมุมด้านหลังห้อง ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า พร้อมทั้งอธิบายว่า ที่นี้คือมุมปลอดภัยที่เราจะไปเมื่อมีเสียงเตือน (เวลา ๑๐ นาที)
๖. จัดกลุ่มนักเรียนเขียนผัง เส้นทางปฏิบัติตน (๑๐ นาที) (๑. หลบ ๒. ไปจุดรวมพล ๓.เดินตามคนถือธง ๔.เดินก้มต่ำ เรียงแถวตามผู้นำ ๕. ไปยังที่ปลอดภัย เช่น หลุมหลบภัย ๖.ออกจากพื้นที่โดยไปยังพื้นที่กำหนดโดยครู)
๗. จัดกิจกรรมบทบาทสมมติ โดยสร้างสถานการณ์ ให้เด็กปฏิบัติตามผังเส้นทางที่กำหนด

สื่อ-อุปกรณ์

๑. มุมปลอดภัย
๒. นกหวีด ระฆัง
๓. ป้ายบอกจุดต่างๆ เช่น จุดรวมพล
๔. ธง

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกตพฤติกรรม
๒. การถามตอบ

ตัวอย่างแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัย
สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๒

จังหวัดจันทบุรี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

“รู้เท่าทัน ปลอดภัย ใส่ใจเพื่อนมนุษย์”

ระดับประถมศึกษาตอนต้น

ระยะ	เนื้อหาการเรียนรู้	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- ทำความเข้าใจสถานการณ์ภัยความไม่สงบคืออะไร? (อธิบายง่ายๆ เช่น เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย เช่น การยิงปืน การระเบิด) ทำไมถึงเกิดขึ้น?	- สนทนา: ครูนำสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน (โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เช่น "ถ้ามีคนทะเลาะกันเสียงดัง เราจะทำอย่างไร?") - กิจกรรม "กระเป๋าดูเงินของฉัน": นักเรียนวาดรูปสิ่งของที่จำเป็นต้องมีในกระเป๋าดูเงิน (เช่น น้ำดื่ม ขนม ผ้าปิดปาก) และอธิบายเหตุผล - เกม "แผนที่ปลอดภัย": นักเรียนวาดแผนผังห้องเรียนหรือโรงเรียน และระบุ "พื้นที่ปลอดภัย" (เช่น ใต้โต๊ะ ห้องสมุด) และเส้นทางหนีภัย	- เข้าใจความหมายของภัยความไม่สงบ - รู้ว่าต้องทำอะไรเมื่อเกิดเหตุ - เข้าใจความสำคัญของการเตรียมพร้อม
ขณะเกิดเหตุ	- เสียงเตือนภัย (เสียงไซเรน) ต้องทำอะไร? (เช่น หมอบ คลาน หาทีกำบัง) - การปฏิบัติตามคำสั่ง - การสื่อสาร (บอกผู้ใหญ่ โทรศัพท์) - การหลบภัย: - ที่กำบังที่ปลอดภัยคืออะไร? (เช่น ใต้โต๊ะในห้องที่แข็งแรง) - วิธีการเคลื่อนย้ายไปยังที่ปลอดภัย	- ฝึกซ้อม "เสียงไซเรน": ครูเปิดเสียงไซเรนจำลอง นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม (หมอบ คลาน หาทีกำบัง) - เกม "ตามหาที่ปลอดภัย": ครูนำนักเรียนไปยังพื้นที่ต่างๆ ในโรงเรียน และให้นักเรียนเลือก "ที่ปลอดภัย" ที่สุด - สถานการณ์จำลอง: ครูจำลองสถานการณ์ เช่น "มีเสียงดังคล้ายระเบิด เราจะทำอย่างไร?" นักเรียนตอบคำถาม และสาธิตวิธีการ	- ทักษะการเอาตัวรอดการหาที่กำบัง - การปฏิบัติตามคำสั่ง - การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นเบื้องต้น
หลังเกิดเหตุ	- การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น: - ตรวจสอบความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น - ปฐมพยาบาลเบื้องต้น (บาดแผลเล็กน้อย) - การขอความช่วยเหลือ - การกลับสู่ภาวะปกติ: - การทำความเข้าใจกับความรู้สึก (กลัว กังวล) - การพูดคุย แบ่งปันประสบการณ์ - การเรียนรู้เพื่อเตรียมพร้อมในอนาคต	- "ปฐมพยาบาลเบื้องต้น": สอนและสาธิตการทำความสะอาดแผลเล็กน้อย (ใช้สำลี น้ำสะอาด) - กิจกรรม "พูดคุยแบ่งปัน": เปิดโอกาสให้นักเรียนเล่าความรู้สึก (กลัว กังวล) ครูให้กำลังใจ และตอบคำถาม - เกม "ทบทวน": เกมคำถาม (เช่น "เมื่อได้ยินเสียงไซเรน ต้องทำอย่างไร?") และเกม "ต่อจิ๊กซอว์แผนฉุกเฉิน"	- ทักษะการสื่อสาร - การบอกเล่าความรู้สึก - การขอความช่วยเหลือ - การสื่อสารกับผู้ใหญ่

ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ระยะ	เนื้อหาการเรียนรู้	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	ความหมาย/ตัวอย่างของภัยความไม่สงบที่อาจกระทบต่อตัวเองโรงเรียนหรือชุมชน -จุดปลอดภัยในโรงเรียน เส้นทางอพยพ ผู้ประสานงาน/ครูที่รับผิดชอบ	- ครูเล่าเรื่อง/ฉายสไลด์ภาพเหตุการณ์ - ระดมสมองทั้งชั้น: “ถ้าเกิดเหตุไม่สงบขึ้น นักเรียนควรรู้อะไรและเตรียมอะไรบ้าง?” - กิจกรรมกลุ่ม: จัดทำ “แผนพร้อมรับมือฉุกเฉินของกลุ่มเรา”	- การคิดวิเคราะห์ - การวางแผนและแก้ปัญหา - การสื่อสารและทำงานเป็นทีม
ขณะเกิดเหตุ	- หลักการเอาตัวรอด: อยู่-หมอบ-หลบ-นิ่ง-เงียบ - ลำดับการกระทำเร่งด่วน: ประเมินความปลอดภัยของตนเอง → ปฏิบัติตามแผนอพยพ/คำสั่ง → ไม่ไล่ฟ/ถ่ายภาพ/แชร์ข้อมูลที่ไม่ยืนยัน -ช่องทางการสื่อสารที่ปลอดภัยและเหมาะสม (ครู/ผู้ปกครอง/๑๙๑)	- สถานการณ์จำลอง (Scenario-based Learning): ครูแจกการ์ดสถานการณ์ (เช่น ได้ยินเสียงดังผิดปกติ พบวัตถุต้องสงสัย) ให้กลุ่มวิเคราะห์ และเสนอวิธีปฏิบัติ - ซ้อมการเคลื่อนย้าย/อพยพไปยังจุดปลอดภัย (เน้นวินัย ความสงบ และความปลอดภัย) - เกมตัดสินใจเร็ว (Rapid Decision): ครูอ่านสถานการณ์สั้น ๆ นักเรียนเลือกปฏิบัติ A/B/C ภายในเวลาจำกัดแล้วอธิบายเหตุผล	- การตัดสินใจภายใต้แรงกดดัน - การควบคุมอารมณ์และการกำกับตนเอง - การปฏิบัติตามคำสั่ง/ขั้นตอน -ความร่วมมือและความเป็นผู้นำ/ผู้ตามที่เหมาะสม
หลังเกิดเหตุ	- การดูแลสุขภาพกาย-ใจหลังเหตุการณ์ - การรายงานข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้เกี่ยวข้อง - บทเรียนที่ได้รับและการปรับปรุงแผนในอนาคต	- "วงสะท้อนคิด (Reflection Circle): นักเรียนแลกเปลี่ยนว่า ‘รู้อะไร-รู้อีกอย่างไร-จะพัฒนาอะไรต่อไป’ -แบบประเมินตนเอง/กลุ่ม (Self & Peer Assessment) เกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม การตัดสินใจ และการปฏิบัติตามแผน - ปรับปรุง “โปสเตอร์แผนพร้อมรับมือฉุกเฉินของกลุ่มเรา” จากบทเรียนที่ได้	-การสะท้อนตนเองและการประเมินผล -ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ - การคิดปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะ	เนื้อหาการเรียนรู้	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- ความหมายและลักษณะของภัยความไม่สงบในพื้นที่ชายแดน - การเตรียมตัวรับมือ เช่น จุดปลอดภัยอุปกรณ์ จำเป็น บุคคลที่ควรแจ้งเมื่อเกิดเหตุ - ความสำคัญของการมีแผนรับมือที่ชัดเจน	- ครูนำเสนอคลิปวิดีโอหรือภาพข่าว เหตุการณ์ความไม่สงบ - นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเตรียมก่อนเกิดเหตุ - ทำใบงาน “แผนรับมือภัยความไม่สงบล่วงหน้า” โดยระบุอุปกรณ์ จุดปลอดภัย และช่องทางการสื่อสาร	- การคิดวิเคราะห์ - การวางแผน - การทำงานร่วมกัน - ความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัย
ขณะเกิดเหตุ	- วิธีการเอาตัวรอดเมื่อเกิดเหตุ เช่น การหมอบ การหลบซ่อน การอพยพ - ลำดับการกระทำที่ควรทำเมื่อเผชิญเหตุจริง - การตัดสินใจภายใต้ความกดดัน	- แจกสถานการณ์จำลองให้นักเรียนทำงานกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์และตอบคำถาม เช่น จะทำอย่างไร เมื่อได้ยินเสียงปืน - ฝึกซ้อมการหลบภัยหรือจำลองการอพยพในโรงเรียน	- การตัดสินใจภายใต้ภาวะฉุกเฉิน - การสื่อสารและทำงานเป็นทีม - การจัดการอารมณ์ตนเอง
หลังเกิดเหตุ	- การดูแลตนเองและผู้อื่นทางร่างกายและจิตใจ - การประเมินความปลอดภัยและสื่อสารข้อมูล - การเรียนรู้บทเรียนจากเหตุการณ์ เพื่อปรับปรุงแผนในอนาคต	- ให้นักเรียนสะท้อนความรู้สึกหลังจำลองสถานการณ์ - กิจกรรมกลุ่ม: เขียน “บทเรียนที่ได้” จากเหตุการณ์ - ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแผนเผชิญเหตุในอนาคต	- ทักษะการสะท้อนตนเอง - การสื่อสารอารมณ์และความรู้สึก - การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ย้อนหลัง

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรม “รู้เท่าทันภัยชายแดน สถานแผนรับมือสู่การมีสติ ปลอดภัย ยั่งยืน”

เป้าหมาย

๑. เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถ เผชิญเหตุในสถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชาได้อย่างปลอดภัย
๒. พัฒนา ทักษะชีวิต ทักษะการอยู่รอด การสื่อสาร และการควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉิน
๓. ส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน – ชุมชน – หน่วยความมั่นคง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

รูปแบบการดำเนินการ:

- จัดลงสถานการณ์จริงในระดับเหมาะสมตามช่วงชั้น
- บูรณาการกับรายวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ปก. และผู้นำชุมชน

รายละเอียดกิจกรรม แยกตามระดับชั้น และช่วงเวลา

ระดับชั้น: อนุบาล (อ.๑ – อ.๓)

ระยะ	เนื้อหา	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- รู้จักครูประจำชั้นและสถานที่ปลอดภัย - ฟังเสียงเตือนภัย	- เพลง “ถ้าได้ยินเสียงตูม!” - เกม “วิ่งเข้าบ้านปลอดภัย”	- ความไวในการตอบสนอง - ความไว้วางใจครู
ขณะเกิดเหตุ	- อยู่กับครู ไม่ร้องไห้ - ทำตามสัญญาณมือ	- ฝึกหมอบ ปิดหู อยู่ใกล้ครู - เกมจำท่าหลบภัย	- การควบคุมตนเอง - วินัยพื้นฐาน
หลังเกิดเหตุ	- ระบายความกลัว - ให้กำลังใจเพื่อน	- วาดภาพ “หนูปลอดภัยแล้ว” - เล่นบทบาทสมมติ “กอดเพื่อน”	- สะท้อนอารมณ์ - การลอบใจ

ระดับชั้น: ประถมต้น (ป.๑ – ป.๓)

ระยะ	เนื้อหา	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- เรียนรู้ภัยจากเสียงปืน/ระเบิด - เส้นทางหนีภัยในโรงเรียน	- วาดแผนที่โรงเรียนระบาย “เส้นปลอดภัย” - การ์ตูนภาพ “หากมีเสียงปะทะ หนูต้องทำอะไร”	- การจำแนกข้อมูล - ความเข้าใจเบื้องต้นเรื่องภัย
ขณะเกิดเหตุ	- การวิ่งหมอบ / ไปหลบในห้องนิรภัย	- ฝึกซ้อมอพยพด้วยนาฬิกาจับถอยหลัง - เกม “ใครหลบได้เร็วสุด”	- การประสานกล้ามเนื้อ - ความกล้าหาญ
หลังเกิดเหตุ	- การแจ้งเหตุผู้ใหญ่ - การบอกความรู้สึก	- เขียน/เล่าเรื่อง “วันที่โรงเรียนหนีภัย” - ร่วมทำแผ่นโปสเตอร์ “เราช่วยกัน”	- การสื่อสาร - การสะท้อนความคิด

ระดับชั้น: ประถมปลาย (ป.๔ – ป.๖)

ระยะ	เนื้อหา	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- ทำความเข้าใจ สถานการณ์ชายแดน ไทย-กัมพูชา - แผนเผชิญเหตุของ โรงเรียน	- วิเคราะห์ข่าวชายแดนง่ายๆ - ออกแบบป้ายเตือนภัยของ โรงเรียน	- การวิเคราะห์ - ความตระหนักรู้
ขณะเกิดเหตุ	- การอพยพอย่างเป็น ระเบียบ - การช่วยเหลือเพื่อน	- จำลองการหนีภัยด้วยเวลา/เสียง จำลอง - แข่งขัน “กลุ่มช่วยชีวิต” (จำลอง เด็ก/คนชรา)	- ภาวะผู้นำ - ความรับผิดชอบ
หลังเกิดเหตุ	- การเขียนรายงาน เหตุการณ์ - การจัดการจิตใจหลัง เหตุการณ์	- จัดวงแชร์ “ฉันเรียนรู้อะไรจาก เหตุการณ์” - สร้างหนังสือสั้นเรื่อง “เราผ่าน มันมาได้”	- การเขียน / สื่อ สร้างสรรค์ - การจัดการอารมณ์

ระดับชั้น: มัธยมต้น (ม.๑-ม.๓)

ระยะ	เนื้อหา	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- วิเคราะห์ภัยความ มั่นคงจากข่าวจริง - แผนเผชิญเหตุในระดับ ชุมชน	- เวิร์กช็อปวิเคราะห์ “ถ้าเราคือ ผู้รับผิดชอบโรงเรียน” - เขียนบทละครสถานการณ์ฉุกเฉิน	- การคิดเชิงวิเคราะห์ - ความเข้าใจด้าน พลเมือง
ขณะเกิดเหตุ	- การอพยพพร้อมกับกลุ่ม - การรายงานข่าวให้ เจ้าหน้าที่	- ฝึกจำลองเหตุการณ์ปะทะแบบมี บทบาทสมมติ - ส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือ	- การสื่อสารใน สถานการณ์วิกฤต - การตัดสินใจฉับไว
หลังเกิดเหตุ	- การเก็บข้อมูล/ วิเคราะห์ผลกระทบ - การสื่อสารต่อ สื่อมวลชน/ชุมชน	- สรุปผลรูปแบบ Infographic - จัดเสวนา “เรียนรู้เพื่อไม่ให้เกิด ซ้ำ”	- ความเป็นผู้นำทาง ความคิด - ทักษะการนำเสนอ

ระดับชั้น: มัธยมศึกษา (ม.๔-ม.๖)

ระยะ	เนื้อหา	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- วิเคราะห์สถานการณ์ไทย-กัมพูชา (บริบทประวัติศาสตร์/ภูมิรัฐศาสตร์) - การวางแผนภายในโรงเรียน-ครอบครัว	- วิเคราะห์สถานการณ์จริงจากข่าว/เอกสารจริง (คลิป/แผนที่) - จัดทำ “คู่มือรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินประจำบ้าน”	- การสังเคราะห์ข้อมูล - การวางแผนระบบ
ขณะเกิดเหตุ	- การเป็นผู้นำกลุ่มอพยพ - การประเมินความเสี่ยงในสถานการณ์	- จำลองภาวะผู้นำ (เลือกหัวหน้ากลุ่มอพยพ) - การสื่อสารกับเจ้าหน้าที่จริง (ผ่านวิทยุจำลอง/มือถือ)	- ทักษะผู้นำ - การคิดเชิงกลยุทธ์
หลังเกิดเหตุ	- การสร้างการสื่อสารสาธารณะ - การช่วยฟื้นฟูจิตใจ/จัดกิจกรรมเยียวยา	- ผลิตคลิป “ความปลอดภัยของชุมชนเรา” - จัดทำ Podcast “บทเรียนจากช่องบก”	- ทักษะชีวิตยุคใหม่ - การสื่อสารสาธารณะ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

๑. นักเรียนสามารถ เอาชีวิตรอดอย่างมีสติและปลอดภัย เมื่อเกิดเหตุ
๒. ชุมชนมีความร่วมมือและเข้าใจในแผนเผชิญเหตุ
๓. โรงเรียนมี โมเดลกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง

สามารถจัดทำเป็นเอกสารแนบท้าย

- แผนเผชิญเหตุของโรงเรียน
- ตารางซ้อมอพยพประจำภาคเรียน
- คู่มือการปฏิบัติตนของนักเรียนรายช่วงชั้น

กิจกรรม “การแจ้งเตือนเพื่อสร้างความตระหนักจากทุ่นระเบิด”

ระดับชั้น: อนุบาล (อ.๑ – อ.๓)

ระยะ	เนื้อหาการเรียนรู้	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- สีและสัญลักษณ์ พื้นฐานเตือนภัย - รู้จักคำว่า “ของ อันตราย”	- ระบายสีป้ายเตือน “ห้ามเข้า” - ฟังนิทานภาพ “ของแปลกต้อง บอกผู้ใหญ่”	- ความตระหนักรู้ เบื้องต้น - การจำแนกรูปภาพ และสี
ขณะเกิดเหตุ	- รู้จักบอกผู้ใหญ่เมื่อพบ ของแปลก - เข้าใจคำว่า “หยุด- รอ-บอก”	- เล่นเกม “หยุด-รอ-บอก” จาก ภาพจำลอง - ฝึกพูดประโยคขอความช่วยเหลือ	- การตอบสนองตาม คำสั่ง - การกล้าแสดงออก
หลังเกิดเหตุ	- ทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ด้วย เพลง/เกม - เข้าใจว่าความปลอดภัย สำคัญ	- วาดภาพ “พื้นที่ปลอดภัย” - ร้องเพลง “ห่างไกลของอันตราย”	- การแสดงออกทาง สร้างสรรค์ - ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความปลอดภัย

ระดับชั้น: ประถมต้น (ป.๑ – ป.๓)

ระยะ	เนื้อหาการเรียนรู้	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- รู้จักลักษณะของทุ่น ระเบิด - สีและสัญลักษณ์ เตือนภัย	- ระบายสีสัญลักษณ์เตือนภัย - ฟังนิทานเกี่ยวกับทุ่นระเบิด	การสังเกต - ความตระหนักรู้ เบื้องต้น
ขณะเกิดเหตุ	- สิ่งที่ไม่ควรทำเมื่อพบ ของแปลกปลอม - การแจ้งครูหรือผู้ใหญ่	- เล่นบทบาทสมมติ “เมื่อพบของ แปลกปลอม” - วาดภาพเล่าเรื่อง	- การสื่อสาร เบื้องต้น - การตัดสินใจ ปลอดภัย
หลังเกิดเหตุ	- สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ - บอกวิธีปฏิบัติ ที่ถูกต้อง	- วาดภาพโปสเตอร์ “ห่างไกลทุ่น ระเบิด” - ดิบบอร์ดนิทรรศการ	- การนำเสนอ ผลงาน - การทำงาน ร่วมกัน

ระดับชั้น: ประถมปลาย (ป.๔ – ป.๖)

ระยะ	เนื้อหาการเรียนรู้	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- รูปแบบทุนระเบิดและวิธีป้องกัน - บริเวณที่มีความเสี่ยง	- ศึกษาจากแผนที่จำลองพื้นที่เสี่ยง - วิเคราะห์สถานการณ์จากข่าว	- การคิดเชิงวิเคราะห์ - การระบุความเสี่ยง
ขณะเกิดเหตุ	- ขั้นตอนการแจ้งเหตุที่ถูกต้อง - วิธีอพยพเบื้องต้น	- ฝึกซ้อมจำลองเหตุการณ์ “พบวัตถุอันตราย” - แสดงบทบาทสมมติ	- การตัดสินใจในสถานการณ์จริง - การทำงานเป็นทีม
หลังเกิดเหตุ	- การให้ความรู้แก่ครอบครัวและชุมชน - การประเมินสถานการณ์	- จัดกิจกรรมเขียนการ์ด/โปสเตอร์ให้ความรู้ - จัดมุมเรียนรู้ในห้อง	- ทักษะการสื่อสาร - ความรับผิดชอบต่อสังคม

ระดับชั้น: มัธยมศึกษา (ม.๑-ม.๓)

ระยะ	เนื้อหาการเรียนรู้	กิจกรรม	ทักษะที่พัฒนา
ก่อนเกิดเหตุ	- กลไกการทำงานของทุนระเบิด - ผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	- วิเคราะห์กรณีศึกษาจากข่าว - ทำรายงานกลุ่ม	- การคิดเชิงเหตุผล - การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
ขณะเกิดเหตุ	- วิธีการช่วยเหลือและสื่อสารเหตุ - การหลีกเลี่ยงอันตรายจากพื้นที่จริง	- จำลองสถานการณ์เหตุการณ์และแผนรับมือ - ฝึกซ้อมเป็นทีม	- การตัดสินใจรวดเร็ว - ความเป็นผู้นำ
หลังเกิดเหตุ	- บทเรียนจากเหตุการณ์ในอดีต - การเผยแพร่ความรู้เชิงวิชาการ	- ทำอินโฟกราฟิก/วิดีโอสั้น - นำเสนอผลงานต่อเพื่อนและชุมชน	- การนำเสนอเชิงสร้างสรรค์ - ความรับผิดชอบในสังคม

แนวทางการบูรณาการจัดการเรียนรู้
เรื่อง: การเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่แนวชายแดน
สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

หลักการและแนวคิด

เพื่อรองรับบริบทของพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากสถานการณ์ความไม่สงบ โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลักสูตรสถานศึกษาควรมีการบูรณาการสาระความรู้และทักษะชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย และการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมในภาวะตึงเครียดอย่างเหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรนี้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในด้านการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา (Safe School), การพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skills), และการเรียนรู้เพื่อความมั่นคง (Security Literacy) ตลอดจนการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับปรับปรุง

แนวทางการบูรณาการในรายวิชาหลัก

รายวิชา	แนวทางการบูรณาการ
ภาษาไทย	- การอ่านนิทานหรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับการดูแลตนเองในสถานการณ์ฉุกเฉิน - เขียนข้อความหรือระบายภาพเกี่ยวกับ “เมื่อฉันได้ยินเสียงเตือนภัย” - ฝึกใช้คำศัพท์เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น คำสั่งง่าย ๆ “หลบ, หมอบ, หนี”
คณิตศาสตร์	- ฝึกนับจำนวนอุปกรณ์ความปลอดภัย เช่น ถังดับเพลิง, ประตูทางหนีไฟ - ใช้สถานการณ์จำลอง เช่น การเดินทางจากจุดอพยพไปยังจุดปลอดภัยแล้วคำนวณระยะทาง/เวลา
วิทยาศาสตร์	- เรียนรู้เรื่องสภาพอากาศ, เสียง, การสั่นสะเทือน (เบื้องต้นของการสังเกตภัย) - ทดลองใช้วัสดุสร้างแบบจำลองที่ฝึกฟังปลอดภัย (STEM Education)
สังคมศึกษา	- ศึกษาเรื่องที่พลเมือง เช่น การเชื่อฟังคำสั่งในสถานการณ์ฉุกเฉิน - บทบาทของชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการดูแลความปลอดภัย
สุขศึกษาและพลศึกษา	- ฝึกท่าทางการหมอบหลบ การหลีกหนี การเดินในแถวอย่างเป็นระเบียบ - แบบฝึกสมรรถภาพทางกายเพื่อความพร้อมในการเคลื่อนไหวฉุกเฉิน - สังเกตอารมณ์ของตนเองเมื่อมีเหตุการณ์ผิดปกติ
ศิลปะ	- วาดภาพหรือปั้นภาพสถานที่ปลอดภัย บ้านของฉัน/โรงเรียนของฉันในยามสงบ - แสดงบทบาทสมมติ "เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ฉันจะอย่างไร"
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	- การฝึกซ้อมอพยพ (Drill) อย่างสม่ำเสมอร่วมกับครูและชุมชน - การสะท้อนผลหลังการฝึก: รู้สึกอย่างไร? อะไรทำได้ดี? อะไรควรปรับปรุง?

รูปแบบกิจกรรมหลักที่แนะนำ

- การจำลองสถานการณ์การอพยพแบบไม่สร้างความตื่นตระหนก
- เกมและบทบาทสมมติ (Role Play) เช่น "หนีเสียงดัง", "ช่วยเพื่อน"
- การใช้สื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย เช่น ภาพประกอบ, การ์ตูน, เพลงสั้น ๆ
- การบูรณาการเรื่องความปลอดภัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้รายสัปดาห์

การเชื่อมโยงกับนโยบายและกรอบทิศทางประเทศ

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (ด้านความมั่นคง) : เน้นความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่เสี่ยง และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา : มุ่งให้โรงเรียนมีบทบาทในการสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็น
- แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและเด็กวัยเรียน (สธ.-ศธ.) : ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่รอบด้าน และสามารถดูแลตนเองได้ในภาวะเสี่ยง
- แนวทางโรงเรียนปลอดภัยของ สพฐ. : ให้มีการฝึกซ้อมป้องกันภัยและจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา: ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่: ๑

ชื่อหน่วย: หนูปลอดภัย จากไฟชายแดน

เรื่อง: คำศัพท์เกี่ยวกับภัยพิบัติและการอพยพ เวลา: ๑ ชั่วโมง

ครูผู้สอน:

๑. สารสำคัญ

นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ภัยสงคราม การเตรียมตัว และการอพยพ พร้อมฝึกการอ่านออกเสียงและเขียนสะกดคำอย่างถูกต้อง

๒. ตัวชี้วัด

ท/ป๑.๑ ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ ประโยค และข้อความสั้น ๆ ได้ถูกต้อง

ท/ป๑.๒ ป.๑/๒ เขียนสะกดคำตามเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ได้ถูกต้อง

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถอ่านและเขียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการอพยพและภัยสงครามได้อย่างถูกต้อง
- นักเรียนสามารถใช้คำศัพท์เหล่านี้ในการพูดหรือเขียนประโยคง่าย ๆ ได้

๔. สารการเรียนรู้

- คำศัพท์ เช่น: อพยพ, ระเบิด, ปลอดภัย, แผนที่, ที่พัก, ความกลัว
- การอ่าน-เขียนประโยคเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	รายละเอียดกิจกรรม
๑. นำเข้าสู่บทเรียน	- ครูเปิดภาพคำศัพท์พร้อมเสียง (อพยพ, ระเบิด, ระเบิด, ที่พัก, ปลอดภัย, หนีภัย)- ครูถาม “ถ้าเกิดเหตุเสียงดังรุนแรง หนูจะหนีบอะไรใส่กระเป๋า?” เพื่อกระตุ้นความคิด
๒. สอนคำศัพท์และการสะกดคำ	- ครูแจกบัตรคำและภาพให้นักเรียนจับคู่คำศัพท์กับภาพ- ครูเขียนคำศัพท์บนกระดาน อ่านออกเสียงพร้อมกัน และให้นักเรียนสะกดคำลงสมุด
๓. สร้างประโยคง่าย ๆ	- ครูยกตัวอย่างประโยค “หนูใส่ขนมลงในกระเป๋าอพยพ”- นักเรียนแต่งประโยคของตนเองจากคำศัพท์ แล้วนำเสนอหน้าชั้น
๔. เกม “คำศัพท์อพยพ”	- แบ่งกลุ่มเล่นเกม Bingo คำศัพท์ หรือจับคู่ภาพ-คำ-ประโยค
๕. สรุปและสะท้อน	- นักเรียนเลือกคำศัพท์ที่ตนจำได้มากที่สุด ๓ คำและวาดภาพประกอบ-ครูสรุปและชมเชย

๖. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

บัตรคำ / PowerPoint / ใบงาน “คำศัพท์อพยพ”

๗. การวัดผลและประเมินผล

- วิธีการ: สังเกต / ตรวจใบงาน / การอ่านออกเสียง
- เครื่องมือ: แบบสังเกต / แบบฝึกอ่านและเขียน

๘. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ตัวชี้วัด / ด้านที่ประเมิน	ระดับ ๔ (ดีเยี่ยม)	ระดับ ๓ (ดี)	ระดับ ๒ (พอใช้)	ระดับ ๑ (ควรปรับปรุง)
การอ่านคำศัพท์	อ่านได้คล่อง ถูกต้อง ชัดเจนทุกคำ	อ่านได้เกือบครบ มีผิดเล็กน้อย	อ่านผิดเกินครึ่งหรือ ไม่คล่อง	อ่านไม่ได้ หรือไม่ กล้าอ่าน
การเขียนคำศัพท์	เขียนได้ถูกต้องทุกคำ สะกดตรง	เขียนได้ถูกต้อง ๗๐-๙๐%	เขียนได้ถูกต้องน้อย กว่าครึ่ง	เขียนผิดหลายคำ / ไม่พยายาม
การแต่งประโยค	แต่งประโยคได้ ชัดเจน ถูกต้อง และ สัมพันธ์กับคำ	แต่งประโยคได้ ถูกต้องโดยรวม	แต่งได้แต่ยังไม่ สมบูรณ์	ไม่สามารถแต่ง ประโยคได้

แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา: สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่: ๑

ชื่อหน่วย: หนูปลอดภัย จากไฟชายแดน

เรื่อง: ความรับผิดชอบและสิทธิของตนเองเมื่อเกิดภัย เวลา: ๑ ชั่วโมง ครูผู้สอน:

๑. สาระสำคัญ

นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนในครอบครัวและโรงเรียนเมื่อเผชิญเหตุการณ์ไม่สงบ และสามารถปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

๒. ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๑/๑ ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของสมาชิกที่ดีในครอบครัวและโรงเรียน

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถอธิบายหน้าที่ของตนเมื่อเกิดภัย
- นักเรียนสามารถระบุบทบาทที่ควรปฏิบัติเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในเหตุฉุกเฉิน

๔. สาระการเรียนรู้

- หน้าที่ของเด็กในสถานการณ์ฉุกเฉิน
- การเคารพกติกา ความมีวินัย และการร่วมมือ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	รายละเอียดกิจกรรม
๑. นำเข้าสู่บทเรียน	- ครูเล่านิทานภาพ “หนูหนีภัยสงคราม” พร้อมถามคำถาม: หนูนึกควรทำอะไร?
๒. จำลองสถานการณ์	- ครูเปิดเสียงไซเรน และประกาศ “นักเรียนทุกคนโปรดอพยพ” - นักเรียนรีบเข้าแถว ปฏิบัติตามขั้นตอนจริง (ตามที่ฝึกไว้)- ครูสังเกตพฤติกรรม เช่น ความร่วมมือ ความสงบ
๓. วิเคราะห์บทบาทของตนเอง	- นักเรียนแต่ละคนพูดว่า “ฉันทำอะไรเมื่อเกิดเหตุ” เช่น “ฉันจับมือเพื่อนไว้ ไม่วิ่งหนี”
๔. ใบงานสิทธิ-หน้าที่	- นักเรียนทำใบงานจับคู่ภาพพฤติกรรม กับคำว่า “สิทธิ” หรือ “หน้าที่”- เช่น ภาพเด็กถือหน้ากาก — “สิทธิในการป้องกันตัว”
๕. สรุป	- ครูเน้นย้ำความร่วมมือ และหน้าที่ของการช่วยเหลือกันเมื่อเกิดเหตุไม่คาดคิด

๖. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

หนังสือนิทาน / ใบงานจับคู่ภาพ

๗. การวัดผลและประเมินผล

- วิธี: การพูดในวง / ใบงาน
- เครื่องมือ: แบบประเมินพฤติกรรม / แบบฝึกหัด

๘. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ตัวชี้วัด / ด้านที่ประเมิน	ระดับ ๔ (ดีเยี่ยม)	ระดับ ๓ (ดี)	ระดับ ๒ (พอใช้)	ระดับ ๑ (ควรปรับปรุง)
การปฏิบัติตาม ขั้นตอนอพยพ	ปฏิบัติถูกต้องทุก ขั้นตอน มีวินัยและ ช่วยเหลือผู้อื่น	ปฏิบัติถูกต้อง เกือบทั้งหมด มี ความร่วมมือ	ปฏิบัติผิดขั้นตอน บางส่วน ต้องได้รับ การเตือน	ไม่ให้ความร่วมมือ / ขาดสติในการ ปฏิบัติ
ความเข้าใจหน้าที่	สามารถอธิบาย หน้าที่ของตนเองใน เหตุฉุกเฉินได้อย่าง ชัดเจน	อธิบายได้ ครอบคลุมแต่ยังมี บางจุดไม่ชัด	เข้าใจบางส่วน ต้องการคำแนะนำ	ไม่เข้าใจบทบาท ตนเองใน สถานการณ์เลย
การทำใบงาน สิทธิ/หน้าที่	ทำใบงานครบถ้วน ถูกต้องทั้งหมด	ทำใบงานเกือบ ครบ มีความถูก ต้องพอควร	ทำได้บ้างแต่ผิด หลายข้อ	ไม่สามารถทำได้ หรือไม่พยายามทำ

แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา วิทยาศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา: วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่: ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่: ๑

ชื่อหน่วย: หนูปลอดภัย จากไฟชอร์ตแดน

เรื่อง: สิ่งของจำเป็นเมื่อเกิดภัยพิบัติ

เวลา: ๑ ชั่วโมง

ครูผู้สอน:

๑. สาระสำคัญ

นักเรียนรู้จักและเลือกใช้สิ่งของจำเป็นที่ช่วยดูแลตนเองและผู้อื่นเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน โดยใช้ทักษะการสังเกต และจัดกลุ่มสิ่งของ

๒. ตัวชี้วัด

ว ๓.๑ ป.๑/๒ ระบุสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวันและจำแนกตามลักษณะและหน้าที่ได้

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถระบุสิ่งของที่จำเป็นในการอพยพหนีภัยได้
- นักเรียนสามารถจัดกลุ่มสิ่งของตามการใช้งาน

๔. สาระการเรียนรู้

- ประเภทของสิ่งของที่ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น อาหาร, น้ำ, ยา, เสื้อผ้า
- วิธีเตรียมกระเป๋าฉุกเฉิน

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	รายละเอียดกิจกรรม
๑. นำเข้าสู่บทเรียน	- ครูเปิดคลิป “กระเป๋าหนีภัยของหนู” (คลิปสั้น ๓ นาที)- ครูนำกระเป๋าจริงมาให้ดู เปิดดูทีละชิ้น พร้อมถาม “ของชิ้นนี้ใช้ทำอะไร?”
๒. จัดกลุ่มสิ่งของ	- นักเรียนแต่ละคนได้รับภาพสิ่งของ ๑ ชิ้น เช่น น้ำ, ขนม, ผ้าห่ม, แปรงสีฟัน- ให้เด็กจัดกลุ่ม: ของกิน-ของใช้-ของจำเป็น- นำเสนอหน้าห้องว่า “ของของหนู คือ ... ใช้เมื่อ ...”
๓. เตรียมกระเป๋าอพยพของฉัน	- นักเรียนระบายสีและตัดภาพสิ่งของเพื่อติดในแบบจำลอง “กระเป๋าของฉัน”- เขียนชื่อสิ่งของได้ภาพ พร้อมคำอธิบายสั้น ๆ
๔. สะท้อนความรู้สึก	- วาดภาพและเขียนสั้น ๆ “หนูรู้สึกอย่างไรตอนซ้อมอพยพ?”- นักเรียนแลกเปลี่ยนในวงกลุ่มเล็ก
๕. ครูมอบเกียรติบัตร	- ครูมอบเกียรติบัตร “หนูปลอดภัย เก่งมาก” พร้อมชื่นชมเป็นรายบุคคล

๖. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

คลิป “กระเป๋านี้ภัยของหนู / ภาพสิ่งของต่างๆ / อุปกรณ์วาดภาพ

๗. การวัดผลและประเมินผล

- วิธี: ตรวจใบงาน / สังเกตการจัดของ
- เครื่องมือ: แบบสังเกตพฤติกรรม / ใบกิจกรรม

๘. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ตัวชี้วัด / ด้านที่ประเมิน	ระดับ ๔ (ดีเยี่ยม)	ระดับ ๓ (ดี)	ระดับ ๒ (พอใช้)	ระดับ ๑ (ควรปรับปรุง)
การเลือกสิ่งของ	เลือกได้ถูกต้อง ครบถ้วน มีเหตุผล ประกอบที่ดี	เลือกได้ถูกต้อง ส่วนใหญ่ มี เหตุผลบางส่วน	เลือกได้บางส่วน สับสนเหตุผล	เลือกผิดส่วนใหญ่ หรือไม่แสดง เหตุผล
การจัดกลุ่ม สิ่งของ	จัดกลุ่มได้ชัดเจน ตรง กับประเภท	จัดกลุ่มถูกต้อง เกือบทั้งหมด	จัดกลุ่มผิดบางส่วน	จัดกลุ่มผิดทั้งหมด หรือไม่ทำ
การสะท้อน ความรู้สึก	สะท้อนชัดเจน มี ความรู้สึกจริง และ วางแผนในอนาคตได้	สะท้อนได้ดีแต่ยัง ไม่ครบทุกด้าน	สะท้อนแบบผิวเผิน หรือคลุมเครือ	ไม่สะท้อน หรือ เขียนไม่เกี่ยวข้อง กับกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้: รายวิชาคณิตศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา: คณิตศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่: ๑

ชื่อหน่วย: หนูปลอดภัย จากไฟชายแดน

เรื่อง: คณิตศาสตร์เพื่อความปลอดภัย

เวลา: ๑ ชั่วโมง

ครูผู้สอน:

๑. สาระสำคัญ

การนับจำนวนสิ่งของจำเป็นเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินช่วยให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ตัวชี้วัด/ผลลัพธ์การเรียนรู้

- ค ๑.๑ ป.๒/๑: นับจำนวนภายในขอบเขต ๑-๒๐ ได้ถูกต้อง
- ผู้เรียนสามารถจัดกลุ่มสิ่งของ และนับจำนวนสิ่งของที่จำเป็นในการอพยพได้อย่างแม่นยำ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถจัดลำดับที่ของผู้อื่นในแถวหลบภัยได้ถูกต้อง
- นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งที่ (ลำดับที่ ๑ ถึง ๑๐) ได้อย่างเข้าใจ

๔. สาระการเรียนรู้

- การนับจำนวนสิ่งของ (๑-๒๐ ขึ้น)
- การเปรียบเทียบมากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
- การจัดกลุ่มสิ่งของจำเป็น เช่น ข้าวสาร น้ำ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	รายละเอียดกิจกรรม
นำเข้าสู่บทเรียน	ครูเล่าเหตุการณ์ที่มีการอพยพมาอยู่ในศูนย์พักพิง มีคนต้องเข้าแถวรอรับของ
สถานการณ์จำลอง	จัดนักเรียน ๑๐ คนเข้าแถว บอกลำดับที่ เช่น “ใครอยู่ลำดับที่ ๓” “ใครอยู่ก่อนหน้า/หลังคนที่ ๕”
เกม "ตามหาคนหลงแถว"	ครูแจกการ์ดภาพลำดับ นักเรียนต้องหาคนที่หายไปแถว

๖. สื่อ/อุปกรณ์

- ของจำลอง: น้ำดื่ม, ไฟฉาย, หน้ากากอนามัย, ยา, ขนม
- ใบงานคณิตศาสตร์
- ภาพประกอบสิ่งของ

๗. การวัดผลและประเมินผล

- วิธี: ตรวจใบงาน / สังเกตนับจำนวน
- เครื่องมือ: แบบสังเกตพฤติกรรม / ใบกิจกรรม

๘. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ตัวชี้วัด / ด้านที่ประเมิน	ระดับ ๔ (ดีเยี่ยม)	ระดับ ๓ (ดี)	ระดับ ๒ (พอใช้)	ระดับ ๑ (ควรปรับปรุง)
การนับจำนวน	นับได้ถูกต้องครบทุก ชิ้น	นับถูกเกือบ ทั้งหมด	นับถูกบางส่วน	นับผิดหรือไม่ พยายาม
การจัดกลุ่ม สิ่งของ	จัดกลุ่มได้ชัดเจน	จัดกลุ่มเกือบ ถูกต้อง	จัดกลุ่มผิดหลายจุด	สับสน/ไม่สามารถ จัดกลุ่มได้
ความร่วมมือ	ทำงานร่วมกับเพื่อน ได้ดีมาก	มีส่วนร่วมพอควร	มีส่วนร่วมน้อย	ไม่ให้ความร่วมมือ

แผนการจัดการเรียนรู้: รายวิชาศิลปะ

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา: ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่: ๑

ชื่อหน่วย: สื่อสารด้วยศิลป์ เพื่อชีวิตรอด

เรื่อง: วาดภาพโปสเตอร์ “ทางหนีภัยของฉัน” เวลา: ๑ ชั่วโมง

ครูผู้สอน:

๑. สาระสำคัญ

การสื่อสารด้วยภาพวาดช่วยให้ผู้เรียนมีจินตนาการและเข้าใจแนวทางการหนีภัยอย่างเป็นระบบ

๒. ตัวชี้วัด/ผลลัพธ์การเรียนรู้

- พ ๑.๒ ป.๓/๑: สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากประสบการณ์จริงหรือจินตนาการ
- ผู้เรียนสามารถออกแบบแผนที่หรือภาพเส้นทางการอพยพได้

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- วาดเส้นทางหนีภัยอย่างสร้างสรรค์
- ใช้สี/สัญลักษณ์แทนสิ่งสำคัญในการอพยพ

๔. สาระการเรียนรู้

- การใช้เส้น สี รูปทรงเพื่อสื่อความรู้สึก
- การถ่ายทอดอารมณ์ผ่านภาพ
- ความเข้าใจในสถานการณ์ความไม่สงบ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	รายละเอียดกิจกรรม
นำเข้าสู่บทเรียน	เปิดวิดีโอ/ภาพโปสเตอร์หนีภัยจริง
ระยะก่อนเกิดเหตุ	นักเรียนดูแผนที่โรงเรียน/บ้าน และออกแบบ “ทางหนีภัย” ของตนเองในใจ
ระยะระหว่างเกิดเหตุ	วาดภาพโปสเตอร์ “ทางหนีภัยของฉัน” ลงในกระดาษ พร้อมใส่สัญลักษณ์ เช่น
ระยะหลังเกิดเหตุ	นำเสนอผลงานและอธิบายจุดสำคัญของเส้นทางตน
สรุป	ถาม-ตอบ: “ทางไหนที่ปลอดภัยที่สุด และควรระวังอะไรบ้าง?”

๖. สื่อ/อุปกรณ์

- กระดาษโปสเตอร์
- สีไม้/สีเทียน
- สัญลักษณ์แผนที่

๗. การวัดผลและประเมินผล

- วิธี: ตรวจใบงาน / สังเกตการใส่สัญลักษณ์
- เครื่องมือ: แบบสังเกตพฤติกรรม / ใบกิจกรรม

๘. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ตัวชี้วัด / ด้านที่ประเมิน	ระดับ ๔ (ดีเยี่ยม)	ระดับ ๓ (ดี)	ระดับ ๒ (พอใช้)	ระดับ ๑ (ควรปรับปรุง)
ความคิด สร้างสรรค์	มีแนวคิดโดดเด่น ชัดเจน	มีความคิด แต่ยังไม่ชัด	แนวคิดซ้ำหรือ ไม่ตรงโจทย์	ไม่มีความคิดใหม่
การใช้สี/ สัญลักษณ์	ใช้ได้เหมาะสม ครบถ้วน	ใช้ได้บางส่วน	ใช้ผิดหรือขาดตก	ไม่ใช่เลย
การนำเสนอ	อธิบายชัดเจน มีเหตุผล	อธิบายได้ บางส่วน	อธิบายไม่ชัดเจน	ไม่สามารถ อธิบายได้

แผนการจัดการเรียนรู้: รายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา: ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่: ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่: ๑

ชื่อหน่วย: หนูปลอดภัย อพยพได้

เรื่อง: ฝึกอพยพอย่างปลอดภัย

เวลา: ๑ ชั่วโมง

ครูผู้สอน:

๑. สาระสำคัญ

การฝึกปฏิบัติการหนีภัยจำลองช่วยให้ร่างกายแข็งแรงและเพิ่มความมั่นใจในการเอาชีวิตรอดเมื่อเกิดเหตุ

๒. ตัวชี้วัด/ผลลัพธ์การเรียนรู้

- พ ๒.๑ ป.๑/๑: ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อความปลอดภัย
- ผู้เรียนสามารถอพยพหนีภัยได้ตามขั้นตอน

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ปฏิบัติตามสัญญาณเตือนภัยได้ถูกต้อง
- วิ่ง/หมอบ/คลาน/จับกลุ่ม ได้ตามคำสั่งครู

๔. สาระการเรียนรู้

- การใช้เส้น สี รูปทรงเพื่อสื่อความรู้สึก
- การถ่ายทอดอารมณ์ผ่านภาพ
- ความเข้าใจในสถานการณ์ความไม่สงบ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	รายละเอียดกิจกรรม
นำเข้าสู่บทเรียน	ครูแนะนำสัญญาณเสียงเตือนภัย (เป่านกหวีด/เสียงแตร)
ระยะก่อนเกิดเหตุ	ฝึกสังเกตป้ายทางหนี/ทางออก และทำทางต่างๆ
ระยะระหว่างเกิดเหตุ	ซ้อมการอพยพจริงในห้อง/สนาม (เช่น หมอบคลาน-เดินแถว-หลบซ่อน)
ระยะหลังเกิดเหตุ	เด็กสะท้อนความรู้สึกว่า “รู้สึกอย่างไรเมื่อได้ฝึก”
สรุป	ครูทบทวน ๕ ขั้นตอนอพยพปลอดภัยแบบเด็กๆ

๖. สื่อ/อุปกรณ์

- แตร/นกหวีด
- ป้าย “ทางหนีไฟ”
- เส้นทางจำลอง

๗. การวัดผลและประเมินผล

- วิธี: ตรวจใบงาน / สังเกตการใส่สัญลักษณ์
- เครื่องมือ: แบบสังเกตพฤติกรรม / ใบกิจกรรม

๘. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ตัวชี้วัด / ด้านที่ประเมิน	ระดับ ๔ (ดีเยี่ยม)	ระดับ ๓ (ดี)	ระดับ ๒ (พอใช้)	ระดับ ๑ (ควรปรับปรุง)
การปฏิบัติท่าทาง	ปฏิบัติได้ถูกต้องครบ	ปฏิบัติได้ถูก ส่วนใหญ่	ผิดหลายจุด	ไม่สามารถปฏิบัติได้
ความคล่องตัว	เคลื่อนไหวคล่องตัว รวดเร็ว	พอใช้ได้	ช้าหรือลังเล	ไม่ยอมเคลื่อนไหว
ความร่วมมือ	มีวินัยและช่วยเหลือ เพื่อน	มีความร่วมมือ บางส่วน	ขาดความร่วมมือ	ไม่ให้ความร่วมมือเลย

แผนการสอนวิชาลูกเสือ

เรื่อง การหลบภัยและการเคลื่อนที่ของนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ชายแดนขณะเกิดเหตุความไม่สงบ

ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง

เหมาะสำหรับนักเรียนระดับ ปฐมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. อธิบายท่าทางการหลบภัยพื้นฐานและการเคลื่อนที่อย่างปลอดภัยได้

ด้านทักษะ

๑. ปฏิบัติท่าทางการหลบภัยพื้นฐานและการเคลื่อนที่อย่างปลอดภัยได้ถูกต้อง

ด้านคุณธรรม

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มีจิตสาธารณะ

ขั้นนำ "เสียงแห่งความทรงจำ" (๕ นาที)

๑. เปิดเสียงข่าวหรือเสียงเหตุการณ์จำลอง (เช่น เสียงระเบิด เสียงกันฝนสั่นสะเทือน)
๒. ให้นักเรียนปิดตาฟัง และจินตนาการว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์นั้น
๓. เปิดให้นักเรียนแบ่งปันความรู้สึกและประสบการณ์

คำถาม	คำตอบ
นักเรียนคิดว่าเสียงที่ได้ยินคือเสียงอะไร	เสียงระเบิด เสียงกันฝนสั่นสะเทือน
เมื่อนักเรียนได้ยินเสียงแล้วรู้สึกอย่างไร	ตกใจ ตระหนก รำคาญ อื่นๆ
นักเรียนเคยได้ยินเสียงนี้มาก่อนหรือไม่ จากไหน	เคย/จากภาพยนตร์ ไม่เคย

ขั้นสอน (๓๕ นาที)

ครูสาธิต ท่าทางการหลบภัยพื้นฐานและการเคลื่อนที่เมื่อเกิดเหตุความไม่สงบให้นักเรียนดู และให้นักเรียนทำตาม (ตามใบความรู้ เรื่อง การฝึกท่าทางการหลบภัยพื้นฐานและการเคลื่อนที่)

๑. ฝึกท่าทางการหลบภัยพื้นฐาน
 - ๑.๑ ฝึกการล้มตัว
 - ๑.๒ ฝึกการหมอบ
๒. ฝึกการเคลื่อนที่อย่างปลอดภัย
 - ๒.๑ ฝึกการคลาน

ชั้นประเมินผล (๒๐ นาที)

๑. นักเรียนทดสอบปฏิบัติท่าละ ๓ ครั้ง

ท่าทาง	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	จำนวนครั้งที่ทำถูกต้อง	ผลการประเมิน
การล้มตัว					
การหมอบ					
การคลาน					

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนต้องทำถูกต้องของแต่ละท่า ๒ ครั้งขึ้นไปถึงจะผ่านการประเมินและต้องผ่านการประเมินทุกท่า

๒. นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ให้อธิบายท่าทางการหลบภัยพื้นฐานและการคลาน (๓ คะแนน)

๑.๑ การล้มตัว

.....

๑.๒ การหมอบ

.....

๑.๓ ฝึกการคลาน

.....

๒. เมื่อไหร่ที่เราควรใช้ท่าล้มตัว? (๑ คะแนน)

.....

๓. ทำไมเราต้องหมอบให้ต่ำเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน? (๑ คะแนน)

.....

๔. การคลานช่วยให้เราปลอดภัยได้อย่างไร? (๑ คะแนน)

.....

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนทำได้ ๔ คะแนนขึ้นไปถึง ผ่าน

อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้

อุปกรณ์พื้นฐาน

๑. นกหวีด (สำหรับสัญญาณ)
๒. เครื่องเสียง
๓. คลิปเสียง

ใบงานความรู้ เรื่อง การหลบภัยและการเคลื่อนที่ของนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ชายแดน ขณะเกิดเหตุความไม่สงบ

๑. ฝึกทำทางการหลบภัยพื้นฐาน

๑.๑ ฝึกการล้มตัว

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถล้มตัวอย่างปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
ขั้นตอนการปฏิบัติ:

๑. ยืนตัวตรง เท้าแยกห่างประมาณความกว้างของไหล่
๒. ก้มตัวลงช้าๆ โดยงอเข่าทั้งสองข้าง
๓. ใช้มือรองรับพื้นเบาๆ
๔. ล้มตัวไปข้างใดหนึ่งข้าง โดยใช้แขน และไหล่รองรับ
๕. หลีกเลียงการใช้มือรองรับน้ำหนักตัวโดยตรง

จุดสำคัญที่ต้องจำ:

- ล้มช้าๆ อย่าล้มแรง
- ใช้ไหล่และแขนรองรับ ไม่ใช่มือ
- หลีกเลียงการล้มหงาย

การฝึก ฝึกล้มตัวทั้งข้างซ้ายและข้างขวา อย่างละ ๓ ครั้ง

- ☐ ล้มตัวข้างซ้าย (๓ ครั้ง)
- ☐ ล้มตัวข้างขวา (๓ ครั้ง)

๑.๒ ฝึกการหมอบ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถหมอบตัวให้ต่ำที่สุดเพื่อหลบภัย
ขั้นตอนการปฏิบัติ:

๑. นั่งยองโดยงอเข่าทั้งสองข้าง
๒. ก้มหัวลงต่ำ ใช้แขนทั้งสองข้างกอดหัว
๓. ทำให้ตัวเล็กที่สุดเท่าที่จะทำได้
๔. หายใจเบาๆ สม่ำเสมอ
๕. รอให้สัญญาณอันตราย/เหตุฉุกเฉินผ่านไป

จุดสำคัญที่ต้องจำ:

- ทำตัวให้เล็กที่สุด
- ปกป้องหัวและคอ
- อยู่ในท่านั้นจนกว่าจะปลอดภัย

แบบฝึกหัด ฝึกท่าหมอบ นับ ๑-๓๐ เป็นเวลา ๓๐ วินาที

- ☐ ครั้งที่ ๑
- ☐ ครั้งที่ ๒
- ☐ ครั้งที่ ๓

๒. ฝึกการเคลื่อนที่อย่างปลอดภัย

๒.๑ ฝึกการคลาน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถเคลื่อนที่ในท่าต่ำเมื่อมีคว้นหรืออันตราย

ขั้นตอนการปฏิบัติ

๑. คูกเข่าลง วางมือทั้งสองข้างบนพื้น
๒. รักษาท่าให้ศีรษะและลำตัวต่ำที่สุด
๓. คลานไปข้างหน้าทีละขั้น
๔. มือขวา-เข่าซ้าย แล้วสลับเป็น มือซ้าย-เข่าขวา
๕. หายใจผ่านผ้าหรือเสื้อผ้าหากมีคว้น (ขุ่นน้ำถ้ามี)

จุดสำคัญที่ต้องจำ:

- รักษาท่าให้ต่ำ
- เคลื่อนที่ช้าๆ ไม่รีบร้อน
- หายใจผ่านผ้าหากมีคว้น
- มองหาทางออกที่ปลอดภัย

แบบฝึกหัด ฝึกคลานไปข้างหน้า ระยะทาง ๓ - ๕ เมตร

หมายเหตุ ถ้ามีเบาะยิมนาสติกให้นักเรียนฝึกล้มบนเบาะยิมนาสติก หรือสนามหญ้า

แบบบันทึกคะแนนด้านทักษะ

เรื่อง การหลบภัยและการเคลื่อนที่ของนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ชายแดนขณะเกิดเหตุความไม่สงบ
ทำเครื่องหมาย / ในช่องเมื่อนักเรียนปฏิบัติถูกต้อง และเครื่องหมาย x เมื่อนักเรียนปฏิบัติ

ไม่ถูกต้อง

ชื่อ - สกุล	การล้มตัว			การหมอบ			การคลาน			ผลการ ประเมิน
	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนต้องทำถูกต้องของแต่ละท่า ๒ ครั้งขึ้นไปจึงจะผ่านการประเมินและต้องผ่านการประเมินทุกท่า

แบบบันทึกคะแนนด้านความรู้

เรื่อง การทบทวนและการเคลื่อนที่ของนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ชายแดนขณะเกิดเหตุความไม่สงบ

ชื่อ - สกุล	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนทำได้ ๔ คะแนนขึ้นไปถึง ผ่าน

แบบบันทึกคะแนนด้านคุณธรรม

เรื่อง การหลบภัยและการเคลื่อนที่ของนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ชายแดนขณะเกิดเหตุความไม่สงบ
ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเรียน

ชื่อ - สกุล	มีวินัย		ใฝ่เรียนรู้		มีจิตสาธารณะ		ผลการประเมิน
	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	

รายละเอียดย่อการประเมิน

หัวข้อการประเมิน	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
มีวินัย	มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และคำสั่ง	ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และคำสั่ง
ใฝ่เรียนรู้	มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ หรือปรับปรุงตัวเองเมื่อปฏิบัติ ผิดพลาด หรือปรากฏทั้งสองข้อ	ไม่มีความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้
มีจิตสาธารณะ	ช่วยเหลือและการร่วมมือ ในการเรียน	ไม่ให้การช่วยเหลือเพื่อน หรือ ไม่ให้ความร่วมมือ ในการเรียน หรือทั้งสองข้อ

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนแสดงพฤติกรรมปรากฏ ๒ ข้อขึ้นไปถึง ผ่าน

จังหวัดตราด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

แผนเผชิญเหตุความไม่สงบตามแนวชายแดน

กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ได้รับการออกแบบมาอย่างพิถีพิถันเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจเชิงลึกให้กับนักเรียนเกี่ยวกับการรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบตามแนวชายแดน โดยจะเน้นการบูรณาการความรู้ ทักษะปฏิบัติ และการสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ในภาวะวิกฤต

วัตถุประสงค์หลักของกิจกรรม

๑. เสริมสร้างความรู้เชิงลึกด้านความมั่นคง

นักเรียนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงลักษณะเฉพาะของสถานการณ์ความไม่สงบตามแนวชายแดนไทย-เพื่อนบ้าน, รูปแบบภัยคุกคามที่หลากหลาย (เช่น การลักลอบเข้าเมือง, ยาเสพติด, การค้ามนุษย์, การบุกรุกพื้นที่, การสู้รบในพื้นที่ใกล้เคียง), และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความสงบเรียบร้อยของสังคม

๒. พัฒนาทักษะการเอาชีวิตรอดและปฐมพยาบาลในสถานการณ์วิกฤต

นักเรียนได้รับทักษะที่จำเป็นในการเอาชีวิตรอดเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น การหาที่หลบภัยที่ปลอดภัย, การจัดเตรียมสิ่งของจำเป็น, การปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างถูกวิธี, การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย, และการส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือ

๓. ปลุกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคงและจิตสาธารณะ

นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดี มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังภัย, รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในการรักษาความสงบเรียบร้อย, และมีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่นในยามวิกฤต

๔. ส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสารภายใต้แรงกดดัน

นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ, สื่อสารได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว, และสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบภายใต้สถานการณ์ที่มีความกดดันและจำกัด

๕. สร้างความเข้าใจในบทบาทและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานความมั่นคง (ทหาร, ตำรวจตระเวนชายแดน, เจ้าหน้าที่ปกครอง) และภาคประชาชนในการรับมือสถานการณ์ รวมถึงช่องทางการประสานงานเมื่อเกิดเหตุ

รูปแบบและขั้นตอนกิจกรรม (จัดเป็นค่าย ๒-๓ วัน หรือแบ่งเป็นโมดูล)

กิจกรรมนี้จะถูกออกแบบให้มีการบูรณาการทั้งภาคทฤษฎี (ห้องเรียน) และภาคปฏิบัติ (จำลองสถานการณ์และลงมือทำจริง) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

➤ วันที่ ๑: "รู้ทันภัย ชายแดนไทย" (เน้นความรู้และทฤษฎี)

• ช่วงเช้า: "เปิดประตูสู่แนวชายแดน" (๙:๐๐ - ๑๒:๐๐ น.)

- การบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญ: เชิญ ผู้แทนจากกองกำลังป้องกันชายแดน, ตำรวจตระเวนชายแดน, หรือฝ่ายปกครอง ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จริง มาบรรยายเกี่ยวกับ:
 - ภาพรวมสถานการณ์ชายแดน: สภาพภูมิประเทศ, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม, และลักษณะเฉพาะของแนวชายแดนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (เน้นจุดแข็งและจุดอ่อนทางยุทธศาสตร์)
 - ภัยคุกคามและความท้าทาย: เจาะลึกถึงประเภทของภัยคุกคามที่พบบ่อย (ยาเสพติด, แรงงานผิดกฎหมาย, การค้ามนุษย์, การลักลอบอาวุธ, ความขัดแย้งภายในประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลกระทบต่อชายแดนไทย) พร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในอดีต (ที่เหมาะสมกับวัยนักเรียน)
 - บทบาทของภาครัฐและประชาชน: อธิบายถึงมาตรการป้องกันและปราบปรามของหน่วยงานต่างๆ และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็น "หู-ตา" ให้กับบ้านเมือง
- กิจกรรมกลุ่ม: แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองและนำเสนอ "ภัยคุกคามที่น่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ของเรามากที่สุด" และ "ผลกระทบที่ตามมา" พร้อมให้ข้อเสนอแนะเบื้องต้นในการรับมือ

• ช่วงบ่าย: "เตรียมพร้อมเมื่อภัยมา" (๑๓:๐๐ - ๑๖:๓๐ น.)

- การวางแผนเผชิญเหตุฉุกเฉินส่วนบุคคลและครอบครัว:
 - บรรยายและสาธิต: สอนขั้นตอนการประเมินสถานการณ์, การตัดสินใจอพยพ/หลบภัย, และการกำหนดจุดนัดพบที่ปลอดภัยสำหรับครอบครัว
 - กิจกรรมปฏิบัติ: ให้นักเรียนจัดทำ "กระเป๋าฉุกเฉิน (Go-Bag)" หรือ "ชุดยังชีพส่วนบุคคล" (จำลอง) โดยมีรายการสิ่งของที่จำเป็นที่ควรมีในกระเป๋า (น้ำดื่ม, อาหารแห้ง, ยาสามัญประจำบ้าน, เสื้อผ้าสำรอง, เอกสารสำคัญ, ไฟฉาย, นกหวีด, วิทยุขนาดเล็ก/พาวเวอร์แบงค์)
- ระบบแจ้งเตือนภัยและการสื่อสาร:
 - บรรยาย: ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบแจ้งเตือนภัยของภาครัฐ (เช่น สัญญาณไซเรน, การประกาศผ่านสื่อต่างๆ, แอปพลิเคชันแจ้งเตือน) และวิธีการปฏิบัติตนเมื่อได้รับแจ้งเตือนในระดับต่างๆ

- **ฝึกปฏิบัติ:** การใช้โทรศัพท์เพื่อขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน (จำลอง), การใช้สัญญาณมือสากลเบื้องต้น, การสื่อสารด้วยท่าทางเมื่อมีข้อจำกัดด้านภาษา

➤ **วันที่ ๒: "ลงมือปฏิบัติจริง: ทักษะเอาชีวิตรอด" (เน้นทักษะภาคสนาม)**

- **ช่วงเช้า: "สถานีทักษะปฏิบัติการเอาชีวิตรอด" (๙:๐๐ - ๑๒:๐๐ น.)**
 - จัดเป็นสถานีหมุนเวียน ๓-๔ สถานี โดยมีครู/วิทยากรผู้เชี่ยวชาญประจำแต่ละสถานี
 - **สถานีที่ ๑: การปฐมพยาบาลเบื้องต้นในสถานการณ์วิกฤต**
 - **หัวข้อ:** การห้ามเลือดบาดแผลฉกรรจ์, การพันแผล, การเข้าเฝือกชั่วคราวสำหรับกระดูกหัก (จำลอง), การปฐมพยาบาลผู้ที่หมดสติ/ช็อก, การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย/ผู้บาดเจ็บอย่างถูกวิธี (เช่น การใช้เปลสนาม, การแบกหาม)
 - **อุปกรณ์:** หุ่นจำลอง, อุปกรณ์ปฐมพยาบาลชุดใหญ่, ผ้าสามเหลี่ยม, เฝือกตาม
 - **สถานีที่ ๒: การหาที่หลบภัยและการเอาตัวรอดในพื้นที่ปิด/เปิด**
 - **หัวข้อ:** การเลือกสถานที่หลบภัยที่ปลอดภัยจากกระสุน/ระเบิด (กำแพงคอนกรีต, คูน้ำ), การซ่อนตัวจากภัยคุกคาม, การจำลองสถานการณ์การหาทางออกจากพื้นที่อันตราย (เช่น การเคลื่อนที่ในอาคารมืด, การหาทางออกฉุกเฉิน)
 - **อุปกรณ์:** ผ้าปิดตา (สำหรับการจำลองการมองเห็นจำกัด), วัสดุจำลองสิ่งกีดขวาง
 - **สถานีที่ ๓: การหาแหล่งน้ำและอาหารฉุกเฉิน (จำลอง)**
 - **หัวข้อ:** การกรองน้ำอย่างง่าย (ใช้ขวดพลาสติก, ทราย, ผ้า), การระบุพืชที่กินได้และกินไม่ได้ (เน้นย้ำความปลอดภัยและห้ามลองกินจริง), การประหยัดการใช้น้ำและอาหาร
 - **อุปกรณ์:** วัสดุกรองน้ำ, ตัวอย่างพืช/ภาพพืชที่ปลอดภัย/ไม่ปลอดภัย
 - **สถานีที่ ๔: การส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือและการสื่อสารทางไกล**
 - **หัวข้อ:** การใช้กระจกสะท้อนแสง, ไฟฉาย, คิวไฟ (จำลอง), การทำสัญญาณ SOS ด้วยเสียง/ท่าทาง, การใช้เครื่องมือสื่อสารฉุกเฉิน (เช่น วิทยุสื่อสารเบื้องต้น - ถ้ามี)
 - **อุปกรณ์:** กระจก, ไฟฉาย, นกหวีด, วิทยุสื่อสาร (จำลอง)
- **ช่วงบ่าย: "ภารกิจชายแดน: การจำลองสถานการณ์แบบบูรณาการ" (๑๓:๐๐ - ๑๖:๓๐ น.)**
 - **เกมจำลองสถานการณ์ (Scenario-Based Learning):**
 - สร้างสถานการณ์จำลองที่สมจริง (อาจจำลองเสียงปืน, เสียงไซเรน, เสียงประกาศเตือน)
 - แบ่งนักเรียนเป็น "ทีมปฏิบัติการ": แต่ละทีมจะได้รับมอบหมายภารกิจที่ซับซ้อน เช่น

- "เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบใกล้โรงเรียน มีผู้บาดเจ็บเล็กน้อยหลายราย และจำเป็นต้องอพยพไปยังจุดรวมพลที่กำหนด"
 - "พบผู้บุกรุก/ผู้ต้องสงสัยเข้ามาในพื้นที่ชุมชน นักเรียนในฐานะพลเมืองที่ดีควรแจ้งหน่วยงานใด และให้ข้อมูลอย่างไร"
 - "เกิดน้ำท่วมฉับพลันในพื้นที่ชายแดนพร้อมกับมีรายงานการเคลื่อนไหวของกลุ่มติดอาวุธ นักเรียนจะวางแผนการอพยพชุมชนอย่างไร"
 - **ขั้นตอน:** แต่ละทีมจะต้องวางแผน, ตัดสินใจ, ปฏิบัติการจำลอง (เช่น เคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ, ส่งสัญญาณ, ประสานงาน "วิทยากร" ที่รับบทเป็นเจ้าหน้าที่) โดยมีวิทยากรและครูคอยสังเกตการณ์ ให้คำแนะนำ และ ประเมินผล
 - **การถอดบทเรียน (Debriefing):** หลังจบแต่ละสถานการณ์ ให้แต่ละทีม นำเสนอผลการปฏิบัติงาน, อธิบายการตัดสินใจ, และรับฟังข้อเสนอแนะจาก วิทยากรและเพื่อนร่วมชั้น เพื่อเรียนรู้จากความสำเร็จและความผิดพลาด
- **วันที่ ๓: "สร้างเครือข่ายความมั่นคง" (เน้นการเชื่อมโยงกับชุมชนและภาครัฐ)**
- **ช่วงเช้า: "เยี่ยมชมหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่" (๙:๐๐ - ๑๒:๐๐ น.)**
 - จัดให้นักเรียนได้เดินทางไปเยี่ยมชม ค่ายทหาร, กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน, หรือ สถานีตำรวจภูธร/ตำรวจน้ำ ในพื้นที่
 - **กิจกรรม:** รับฟังบรรยายสรุปภารกิจ, ชมอุปกรณ์และยานพาหนะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน, และมีโอกาสสอบถามข้อสงสัยกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริง เพื่อสร้างความเข้าใจและ สัมผัสประสบการณ์ตรง
 - **การสร้างความสัมพันธ์:** เป็นโอกาสให้นักเรียนได้ทำความรู้จักกับเจ้าหน้าที่และเข้าใจถึง การทำงานหนักของพวกเขาในการปกป้องประเทศ
 - **ช่วงบ่าย: "รวมพลังสร้างความมั่นคงให้ชุมชน" (๑๓:๐๐ - ๑๕:๐๐ น.)**
 - การเสวนา "ชุมชนเข้มแข็ง ชายแดนปลอดภัย": เชิญ ผู้นำชุมชน, อาสาสมัครในพื้นที่, และผู้แทนจากหน่วยงานราชการ มาร่วมเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ นักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนในการเฝ้าระวังภัย, การประสานงานกับภาครัฐ, และ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ
 - **กิจกรรมสร้างสรรค์ (Community Project Idea):** ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดม ความคิดเพื่อนำเสนอ "โครงการเล็กๆ ที่นักเรียนสามารถทำได้เพื่อช่วยส่งเสริมความ มั่นคงในชุมชนของตนเอง" (เช่น การรณรงค์เรื่องยาเสพติด, การจัดทำแผนที่ปลอดภัย ในชุมชน, การฝึกซ้อมการอพยพเบื้องต้นในโรงเรียน/หมู่บ้าน)
- **อุปกรณ์และทรัพยากรที่จำเป็น**

- **สถานที่:** ห้องเรียน, สนามโรงเรียน, พื้นที่โล่งกว้างสำหรับฝึกภาคปฏิบัติ, สนามกีฬา, ห้องพยาบาลจำลอง
- **วิทยากร:**
 - **หลัก:** เจ้าหน้าที่จากกองกำลังป้องกันชายแดน, ตำรวจตระเวนชายแดน, ฝ่ายปกครอง, เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาล/อาสาสมัครกู้ภัย (กู้ชีพฉุกเฉิน), ผู้นำชุมชน
 - **เสริม:** ครูพลศึกษา (สำหรับกิจกรรมเคลื่อนที่), ครูวิทยาศาสตร์ (สำหรับกิจกรรมน้ำ/ไฟ)
- **อุปกรณ์:**
 - **ภาคทฤษฎี:** โปรเจคเตอร์, คอมพิวเตอร์, เอกสารประกอบการบรรยาย, กระดาน
 - **ภาคปฏิบัติ:**
 - **ปฐมพยาบาล:** หุ่นฝึก CPR, ชุดอุปกรณ์ปฐมพยาบาลมาตรฐาน, ผ้าพันแผล, ผ้าสามเหลี่ยม, ผ้าก๊อซ (จำลอง), น้ำเกลือ, แอลกอฮอล์
 - **เอาชีวิตรอด:** กระเป๋าดูแลตัวเอง, ขวดน้ำพลาสติก, ทราวย, ผ้า (สำหรับกรองน้ำ), ไฟฉาย, นกหวีด, เข็มทิศ, แผนที่ (แผนที่โรงเรียน/ชุมชน), เชือก, ผ้าปิดตา
 - **จำลองสถานการณ์:** อุปกรณ์สร้างเสียง (ลำโพง, เครื่องขยายเสียง), ธง/ป้ายบอกสถานการณ์, เสื่อกักแบ่งทีม, วิทยุสื่อสาร (จำลอง), อุปกรณ์สำหรับสร้างสิ่งกีดขวาง/ที่หลบภัยชั่วคราว
 - **เยี่ยมชม:** หนังสือขออนุญาต, ยานพาหนะเดินทาง
 - **อื่นๆ:** ชุดเครื่องเขียน, กระดาษ, บอร์ดนำเสนอ, ป้ายชื่อนักเรียน

➤ การวัดผลและประเมินผล

- **การสังเกตพฤติกรรม (Observation):** สังเกตการณ์มีส่วนร่วม, ความกระตือรือร้น, การทำงานเป็นทีม, การแก้ไขปัญหา, และภาวะผู้นำของนักเรียนตลอดกิจกรรม
- **แบบทดสอบความรู้ (Pre-test/Post-test):** วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดนและทักษะที่จำเป็นก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม
- **การประเมินทักษะปฏิบัติ (Skill Demonstration):** ให้คะแนนจากการปฏิบัติจริงในสถานฝึกต่างๆ (เช่น การทำ CPR, การพันแผล, การส่งสัญญาณ)
- **การนำเสนอและการระดมสมอง (Presentation & Brainstorming):** ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวคิดและแผนปฏิบัติการของกลุ่ม
- **การสะท้อนผล (Reflection Journal/Sharing):** ให้นักเรียนเขียนบันทึกความรู้สึก, สิ่งที่ได้เรียนรู้, และแผนการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (อาจจัดช่วงให้นักเรียนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น)
- **แบบประเมินความพึงพอใจ:** ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมและวิทยากร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความสำเร็จ

- **ความปลอดภัยสูงสุด:** เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ต้องมีการเตรียมการและเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยในทุกขั้นตอนกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมภาคปฏิบัติ ควรมีทีมปฐมพยาบาลประจำจุดและผู้เชี่ยวชาญดูแลอย่างใกล้ชิด
- **การประสานงานเชิงรุก:** เริ่มต้นประสานงานกับหน่วยงานทหาร, ตำรวจตระเวนชายแดน, และสาธารณสุขในพื้นที่ตั้งแต่เนิ่นๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์วิทยากรและสถานที่ รวมถึงการขอคำแนะนำที่เป็นประโยชน์
- **การบูรณาการในหลักสูตรปกติ:** หากเป็นไปได้ ควรเชื่อมโยงเนื้อหาของกิจกรรมเข้ากับวิชาต่างๆ เช่น สุขศึกษา, สังคมศึกษา, ลูกเสือ/เนตรนารี เพื่อเสริมความเข้าใจ
- **การมีส่วนร่วมของชุมชน:** ชวนผู้ปกครองหรือคนในชุมชนมาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม (เช่น เป็นวิทยากรเสริม, ผู้ช่วยครู) เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและขยายเครือข่ายความร่วมมือด้านความมั่นคง
- **การสร้างบรรยากาศ:** ทำให้กิจกรรมมีความน่าสนใจ ไม่ใช่แค่การบรรยายทางเดียว แต่มีการเล่นเกม, การแข่งขัน, และการปฏิบัติที่ท้าทาย เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกและอยากเรียนรู้
- **ความยืดหยุ่น:** แม้จะมีแผนที่ละเอียด แต่ควรมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เข้ากับสถานการณ์, ทรัพยากร, และความสนใจของนักเรียนในแต่ละรุ่น

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างกิจกรรม

คำชี้แจง: โปรดสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างกิจกรรม และให้คะแนนตามระดับที่ระบุไว้ พร้อมระบุความคิดเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

ชื่อนักเรียน:

กิจกรรม:

วันที่: ผู้สังเกต:

เกณฑ์การให้คะแนน

- ๑ = ไม่ปรากฏ/น้อยมาก: พฤติกรรมนี้ไม่ค่อยปรากฏให้เห็น หรือปรากฏในระดับที่น้อยมาก
- ๒ = น้อย: พฤติกรรมนี้ปรากฏให้เห็นบ้าง แต่ยังไม่สม่ำเสมอ หรือไม่เด่นชัด
- ๓ = ปานกลาง: พฤติกรรมนี้ปรากฏให้เห็นในระดับที่น่าพอใจ และมีความสม่ำเสมอ
- ๔ = มาก: พฤติกรรมนี้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ
- ๕ = ยอดเยี่ยม: พฤติกรรมนี้โดดเด่นมาก เป็นแบบอย่างที่ดี

หัวข้อการสังเกต	คะแนน (๑-๕)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
๑. การมีส่วนร่วม (Participation)		
- แสดงความสนใจและตั้งใจในกิจกรรม		
- มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/การตอบคำถาม		
- กล้าแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น		
๒. ความกระตือรือร้น (Enthusiasm)		
- มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้/การทำกิจกรรม		
- มีความพยายามและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค		
- แสดงออกถึงความสนุกสนานและเพลิดเพลินกับกิจกรรม		
๓. การทำงานเป็นทีม (Teamwork)		
- ให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมทีม		
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		
- แสดงบทบาทในการช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมทีม		
- สามารถแก้ไขความขัดแย้งในกลุ่มได้		
๔. การแก้ไขปัญหา (Problem Solving)		
- สามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหาได้		

หัวข้อการสังเกต	คะแนน (๑-๕)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
- เสนอแนวทาง/วิธีการแก้ไขปัญหามากมาย		
- ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหายังเป็นระบบ		
- สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางเมื่อพบอุปสรรค		
๕. ภาวะผู้นำ (Leadership)		
- มีความคิดริเริ่มและกล้าตัดสินใจ		
- สามารถจัดระเบียบและนำกลุ่มได้		
- สร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นเพื่อนร่วมทีม		
- มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมาย		

สรุปภาพรวมและข้อเสนอแนะ

จุดเด่นของนักเรียน

พฤติกรรมที่ควรส่งเสริม/พัฒนาเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน/ผู้ปกครอง

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดนและทักษะที่จำเป็น

คำชี้แจง: แบบทดสอบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของคุณเกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดนและทักษะที่จำเป็น โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเข้าใจของคุณ

ชื่อนักเรียน:.....

วันที่:.....

คำแนะนำ: โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ ๑: ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดน

๑. ข้อใดต่อไปนี้เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อสถานการณ์ชายแดนของประเทศไทยมากที่สุด

ก. ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ข. ปัญหาเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำทางสังคม
ค. ความมั่นคงทางชายแดนและปัญหาอาชญากรรม	ง. การแข่งขันทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

๒. ปัญหาใดที่มักจะพบได้บ่อยในพื้นที่ชายแดนและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน

ก. การขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	ข. ปัญหาสุขภาพจิตและโรคระบาด
ค. การค้ามนุษย์และการลักลอบเข้าเมือง	ง. ถูกทุกข้อ

๓. ประเทศไทยมีชายแดนติดกับประเทศใดบ้าง

ก. ลาว กัมพูชา มาเลเซีย เวียดนาม	ข. เมียนมา ลาว กัมพูชา มาเลเซีย
ค. จีน เมียนมา ลาว กัมพูชา	ง. สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์

๔. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านมีความสำคัญอย่างไรต่อการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ชายแดน

ก. ช่วยลดงบประมาณในการบริหารจัดการชายแดน	ข. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและลดความขัดแย้ง
ค. เพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุน	ง. ช่วยให้ประเทศไทยมีอิทธิพลเหนือประเทศเพื่อนบ้าน

๕. ข้อใดต่อไปนี้เป็นบทบาทของประชาชนในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ชายแดน

ก. เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยภาครัฐและเอกชน	ข. รายงานข้อมูลหรือสิ่งผิดปกติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ
ค. มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชายแดน	ง. ถูกทุกข้อ

ส่วนที่ ๒: ทักษะที่จำเป็นในการรับมือกับสถานการณ์ชายแดน

๖. ทักษะใดที่สำคัญที่สุดในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีพื้นเพและวัฒนธรรมแตกต่างกัน

ก. ทักษะการสื่อสาร	ข. ทักษะการนำเสนอ
ค. ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล	ง. ทักษะการจัดการเวลา

แบบประเมินทักษะปฏิบัติ (Skill Demonstration)

คำชี้แจง: โปรดใช้แบบประเมินนี้เพื่อสังเกตและให้คะแนนการปฏิบัติจริงของนักเรียนในสถานี่ฝึกต่างๆ การประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

ชื่อนักเรียน:

สถานี่ฝึกที่ประเมิน:

วันที่: ผู้ประเมิน:

เกณฑ์การให้คะแนน

- ๑ = ต้องปรับปรุง: ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนด หรือขาดทักษะพื้นฐานสำคัญ
- ๒ = พอใช้: ปฏิบัติได้ตามขั้นตอนส่วนใหญ่ แต่ยังขาดความคล่องแคล่ว หรือมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย
- ๓ = ดี: ปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอน มีความคล่องแคล่ว และแสดงทักษะที่จำเป็นได้ดี
- ๔ = ดีมาก: ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องแม่นยำ มีความคล่องแคล่วสูง และสามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ดีเยี่ยม
- N/A = ไม่สามารถประเมินได้: (กรณีที่นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือสถานการณ์ไม่อำนวย)

ส่วนที่ ๑: สถานี่การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (เช่น การทำ CPR)

หัวข้อการสังเกต	คะแนน (๑-๔)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
๑. การมีส่วนร่วม (Participation)		
- แสดงความสนใจและตั้งใจในกิจกรรม		
- มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/การตอบคำถาม		
- กล้าแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น		
๒. ความกระตือรือร้น (Enthusiasm)		
- มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้/การทำกิจกรรม		
- มีความพยายามและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค		
- แสดงออกถึงความสนุกสนานและเพลิดเพลินกับกิจกรรม		
๓. การทำงานเป็นทีม (Teamwork)		
- ให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมทีม		
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		
- แสดงบทบาทในการช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมทีม		
- สามารถแก้ไขความขัดแย้งในกลุ่มได้		

หัวข้อการสังเกต	คะแนน (๑-๔)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
๔. การแก้ไขปัญหา (Problem Solving)		
- สามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหาได้		
- เสนอแนวทาง/วิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย		
- ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ		
- สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางเมื่อพบอุปสรรค		
๕. ภาวะผู้นำ (Leadership)		
- มีความคิดริเริ่มและกล้าตัดสินใจ		
- สามารถจัดระเบียบและนำกลุ่มได้		
- สร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นเพื่อนร่วมทีม		
- มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย		

ส่วนที่ ๒: สถานการณ์แผนก/ห้ามเลือด

รายการประเมิน	คะแนน (๑-๔)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
๑. การประเมินบาดแผลและเตรียมอุปกรณ์		
- ประเมินประเภทและความรุนแรงของบาดแผล		
- เตรียมอุปกรณ์ห้ามเลือดได้อย่างเหมาะสม		
๒. การทำความสะอาดบาดแผล		
- ทำความสะอาดบาดแผลอย่างถูกวิธี (หากจำเป็น)		
- ป้องกันการติดเชื้อเพิ่มเติม		
๓. การห้ามเลือด		
- ใช้ผ้าสะอาดกดห้ามเลือดโดยตรงที่บาดแผล		
- ยกอวัยวะที่บาดเจ็บให้สูงกว่าระดับหัวใจ (หากทำได้)		
- ใช้แรงกดที่เหมาะสมและต่อเนื่อง		
๔. การพันแผล		
- พันแผลได้แน่นพอดี ไม่หลุดง่าย ไม่รัดแน่นเกินไป		
- ครอบคลุมบาดแผลทั้งหมด		
- มีความเรียบร้อยและถูกต้องตามหลักการ		
๕. ทักษะโดยรวม		
- แสดงความระมัดระวังและถูกสุขอนามัย		
- สามารถอธิบายขั้นตอนที่ทำได้		

ส่วนที่ ๓: สถานีการส่งสัญญาณและสื่อสาร

รายการประเมิน	คะแนน (๑-๔)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
๑. การเลือกวิธีการส่งสัญญาณ		
- เลือกวิธีการส่งสัญญาณที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (เช่น เสียง, แสง, สัญลักษณ์)		
- ใช้หลักการสากลในการส่งสัญญาณ (เช่น SOS, สัญญาณมือ)		
๒. ความชัดเจนของสัญญาณ		
- สัญญาณที่ส่งมีความชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ง่าย		
- ระยะการส่งสัญญาณเหมาะสมกับสถานการณ์		
๓. การสื่อสารด้วยวิทยุ/อุปกรณ์สื่อสาร (หากมี)		
- ใช้งานวิทยุสื่อสารได้อย่างถูกต้อง		
- สื่อสารข้อมูลที่สำคัญได้อย่างกระชับและชัดเจน		
- ใช้รหัสสื่อสารที่เข้าใจร่วมกัน (หากมี)		
๔. การทำงานร่วมกับผู้อื่นในการสื่อสาร		
- ประสานงานกับผู้อื่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งสัญญาณ		
- รับฟังและตอบสนองต่อสัญญาณจากผู้อื่น		
๕. ทักษะโดยรวม		
- แสดงความเข้าใจในความสำคัญของการสื่อสารฉุกเฉิน		
- มีไหวพริบและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีในการสื่อสาร		

สรุปผลการประเมินภาพรวม

จุดแข็งของนักเรียนในการปฏิบัติ

.....

ทักษะที่ควรพัฒนา/ข้อเสนอแนะสำหรับการฝึกเพิ่มเติม

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับผู้สอน

.....

แบบประเมินการนำเสนอและการระดมสมอง (Presentation & Brainstorming)

คำชี้แจง: โปรดใช้แบบประเมินนี้เพื่อสังเกตและให้คะแนนการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการนำเสนอแนวคิดและแผนปฏิบัติการของกลุ่ม รวมถึงทักษะการระดมสมองร่วมกัน

ชื่อนักเรียน:

ชื่อกลุ่ม: กิจกรรม:

วันที่: ผู้ประเมิน:

เกณฑ์การให้คะแนน

- ๑ = ต้องปรับปรุง: มีส่วนร่วมน้อยมาก หรือการมีส่วนร่วมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่ม
- ๒ = พอใช้: มีส่วนร่วมบ้าง แต่ยังไม่สม่ำเสมอ หรือแนวคิดที่นำเสนอไม่ชัดเจน
- ๓ = ดี: มีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ นำเสนอแนวคิดได้ชัดเจน และมีส่วนช่วยในการระดมสมอง
- ๔ = ดีมาก: มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น นำเสนอแนวคิดที่น่าสนใจและสร้างสรรค์ มีบทบาทสำคัญในการระดมสมอง
- ๕ = ยอดเยี่ยม: มีบทบาทโดดเด่นในการนำเสนอและระดมสมอง เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์แนวคิดและแผนปฏิบัติการที่เป็นเลิศ

ส่วนที่ ๑: การนำเสนอแนวคิดและแผนปฏิบัติการ

รายการประเมิน	คะแนน (๑-๕)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
๑. ความชัดเจนของแนวคิด/แผน		
- แนวคิดที่นำเสนอมีความชัดเจน เข้าใจง่าย		
- แผนปฏิบัติการมีความเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง		
๒. ความน่าสนใจและความสร้างสรรค์		
- แนวคิดมีความแปลกใหม่และน่าสนใจ		
- มีการนำเสนอที่น่าดึงดูดและใช้สื่อประกอบได้อย่างเหมาะสม		
๓. การสื่อสารและการนำเสนอ		
- สื่อสารได้อย่างชัดเจน ใช้ภาษาที่เหมาะสม		
- มีความมั่นใจในการนำเสนอ		
- ตอบคำถามและข้อสงสัยได้อย่างมีเหตุผล		
๔. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม		
- สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ (หากเป็นการนำเสนอแบบกลุ่ม)		
- มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอที่ชัดเจน		

ส่วนที่ ๒: การระดมสมอง (Brainstorming)

รายการประเมิน	คะแนน (๑-๕)	ข้อสังเกต/รายละเอียดเพิ่มเติม
๑. การเสนอแนวคิดใหม่ๆ		
- มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดที่หลากหลาย		
- กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่จำกัดกรอบความคิด		
๒. การรับฟังและต่อยอดความคิด		
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ		
- สามารถต่อยอดหรือพัฒนาแนวคิดจากผู้อื่นได้		
๓. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		
- มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และประเมินแนวคิดต่างๆ		
- มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดของกลุ่ม		
๔. การทำงานร่วมกับผู้อื่น		
- ให้ความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่ม		
- สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการระดมสมอง		

สรุปผลการประเมินภาพรวม

จุดเด่นของนักเรียนในการนำเสนอและการระดมสมอง

.....

.....

ทักษะที่ควรส่งเสริม/พัฒนาเพิ่มเติม

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับผู้สอน

.....

.....

แบบบันทึกการสะท้อนผล (Reflection Journal/Sharing)

คำชี้แจง: โปรดใช้แบบบันทึกนี้เพื่อทบทวนและสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ผ่านมา บันทึกความรู้สึก ความคิด และแผนการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

ชื่อนักเรียน:

กิจกรรม:

วันที่:

ส่วนที่ ๑: ความรู้สึกและประสบการณ์

๑. ความรู้สึกโดยรวมของนักเรียนต่อกิจกรรมนี้เป็นอย่างไรบ้าง (เช่น สนุก, ทำหาย, เหนื่อย, ตื่นเต้น, น่าเบื่อ, ได้รับแรงบันดาลใจ)

๒. มีช่วงเวลาหรือสถานการณ์ใดในกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนประทับใจ หรือรู้สึกพิเศษเป็นพิเศษหรือไม่ เพราะอะไร

๓. มีอุปสรรคหรือความท้าทายใดที่นักเรียนพบเจอระหว่างกิจกรรมนี้หรือไม่ นักเรียนรับมือกับมันอย่างไร

ส่วนที่ ๒: สิ่งที่ได้เรียนรู้

๑. จากกิจกรรมนี้ นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดน หรือทักษะที่จำเป็นอะไรบ้าง (โปรดระบุอย่างน้อย ๓ ข้อ)

- ---
- ---
- ---

๒. ทักษะใดที่เรียนคิดว่าตัวเองได้พัฒนาขึ้นมากที่สุดจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ (เช่น การทำงานเป็นทีม, การแก้ไขปัญหา, การสื่อสาร, ภาวะผู้นำ)

๓. มีสิ่งใดที่นักเรียนเข้าใจผิด หรือมีมุมมองที่เปลี่ยนไปหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมนี้หรือไม่

ส่วนที่ ๓: การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

๑. นักเรียนจะนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน หรือในอนาคตได้อย่างไรบ้าง (โปรดระบุอย่างน้อย ๒ แนวทาง)

○

○

๒. นักเรียนมีแผนที่จะพัฒนาตนเองในด้านใดเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้นหรือไม่

๓. หากมีโอกาส นักเรียนอยากจะแนะนำหรือแบ่งปันประสบการณ์จากกิจกรรมนี้ให้ผู้อื่นฟังอย่างไร

ส่วนที่ ๔: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ไม่บังคับ)

- นักเรียนมีข้อเสนอแนะใดๆ สำหรับการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป เพื่อให้ดียิ่งขึ้นหรือไม่

แนวทางการจัดช่วงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Sharing Session):

หลังจากนักเรียนเขียนบันทึกการสะท้อนผลแล้ว นักเรียนสามารถจัดช่วงเวลาให้นักเรียนได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยมีแนวทางดังนี้:

๑. **แบ่งกลุ่มย่อย:** แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ (๓-๕ คน) เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนอย่างทั่วถึง
๒. **กำหนดเวลา:** กำหนดเวลาสำหรับการแลกเปลี่ยนในแต่ละส่วนของแบบบันทึก (เช่น ๕ นาที สำหรับการพูดถึงความรู้สึก, ๑๐ นาทีสำหรับสิ่งที่ได้เรียนรู้)
๓. **ตั้งคำถามนำ:** คุณครูอาจตั้งคำถามนำเพื่อกระตุ้นการสนทนา เช่น "มีใครอยากจะแบ่งปันความรู้สึกที่ประทับใจที่สุดจากกิจกรรมนี้บ้าง?" หรือ "มีใครได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อนบ้าง?"
๔. **ส่งเสริมการรับฟัง:** เน้นย้ำให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนๆ อย่างตั้งใจ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน
๕. **สรุปและเชื่อมโยง:** เมื่อจบช่วงแลกเปลี่ยน คุณครูอาจสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการสนทนา และเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพรวมและคุณค่าของการเรียนรู้

แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมและวิทยากร

คำชี้แจง: โปรดให้คะแนนและแสดงความคิดเห็นตามความรู้สึกจริงของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไป

ชื่อ (ไม่ระบุได้):

กิจกรรม: **วันที่:**

ส่วนที่ ๑: ความพึงพอใจต่อภาพรวมกิจกรรม

โปรดให้คะแนนความพึงพอใจในแต่ละหัวข้อ โดยมีเกณฑ์ดังนี้:

- ๑ = ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง
- ๒ = ไม่พึงพอใจ
- ๓ = ปานกลาง
- ๔ = พึงพอใจ
- ๕ = พึงพอใจอย่างยิ่ง

หัวข้อการประเมิน	คะแนน (๑-๕)	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)
๑. ความเหมาะสมของเนื้อหากิจกรรม		
๒. ระยะเวลาและความต่อเนื่องของกิจกรรม		
๓. ความหลากหลายและน่าสนใจของรูปแบบกิจกรรม		
๔. ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมโดยรวม		
๕. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์		
๖. การอำนวยความสะดวกต่างๆ (เช่น อาหาร, เครื่องดื่ม)		
๗. ความพึงพอใจโดยรวมต่อกิจกรรมนี้		

ส่วนที่ ๒: ความพึงพอใจต่อวิทยากร

หัวข้อการประเมิน	คะแนน (๑-๕)	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)
๑. ความรู้ความสามารถของวิทยากร		
๒. ทักษะการถ่ายทอดความรู้และการอธิบาย		
๓. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้		
๔. การตอบคำถามและการให้คำแนะนำ		
๕. ความกระตือรือร้นและเป็นกันเองของวิทยากร		
๖. ความพึงพอใจโดยรวมต่อวิทยากร		

ส่วนที่ ๓: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นักเรียนประทับใจอะไรมากที่สุดในกิจกรรมนี้และวิทยากร

นักเรียนคิดว่ามีส่วนใดของกิจกรรมหรือวิทยากรที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มเติมบ้าง

มีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่นักเรียนอยากให้จัดกิจกรรมลักษณะใดในอนาคต หรืออยากให้เพิ่มเติมเนื้อหาใดอีกหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบโรงเรียนชายแดน

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนโรงเรียนชายแดน ชั้นประถมศึกษา - มัธยมศึกษา

ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง

วิชา การงานอาชีพ / สังคมศึกษา / กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

นักเรียนระบุประเภทและประโยชน์ของอุปกรณ์ฉุกเฉินได้ถูกต้อง

ทักษะ

นักเรียนสามารถแยกประเภทอุปกรณ์ฉุกเฉินได้

เจตคติ

๑. นักเรียนความร่วมมือในการทำงาน
๒. นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน
๓. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระเป๋า
๒. น้ำดื่ม ๑ ขวด
๓. อาหารแห้ง
๔. ขนม
๕. ยารักษาโรค
๖. เสื้อผ้า
๗. วิทยุ
๘. โทรศัพท์มือถือ
๙. ไฟฉาย

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

"กระเป๋าปริศนา" ครูนำกระเป๋าฉุกเฉินมาให้ให้นักเรียนเดาว่าข้างในมีอะไรบ้าง ต่อจากนั้นนักเรียนแต่ละคนหยิบของออกมาทีละชิ้นแล้วเดาว่าใช้ทำอะไร

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ ๔-๕ คน
๒. แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมในใบกิจกรรม เรื่อง กระเป๋าโตมรอน

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

๑. ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเสนอ
๒. ครูเสนอแนะและให้ข้อมูลเพิ่มเติมในใบกิจกรรมของนักเรียน

ชั้นขยายความรู้

ครูแนะนำวิธีการบรรจุอุปกรณ์ต่างๆลงในกระเป๋าโดยนักเรียนดูวิดีโอจาก youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=qfCxDocTWDo>

ชั้นประเมินผล

๑. ประเมินจากการทำใบกิจกรรม เรื่อง กระเป๋าโตเรมอน
๒. ประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม

ใบกิจกรรม เรื่อง กระเป๋าทอรวมอน

วิธีการทำกิจกรรม

จากอุปกรณ์ที่กำหนดให้ นักเรียนแยกประเภทของอุปกรณ์ ประโยชน์และระบุวิธีการตรวจสอบคุณภาพของอุปกรณ์

อุปกรณ์

๑. น้ำดื่ม
๒. ผ้าพันแผล ผ้าปิดแผล
๓. ยาแก้ปวด
๔. อาหารแห้ง
๕. เสื้อกันฝน
๖. แอลกอฮอล์หรือเบตาดีน
๗. นกหวีด
๘. ไฟฉาย LED และถ่านสำรอง
๙. โทรศัพท์มือถือและแบตเตอรี่สำรอง
๑๐. ไม้ขีดไฟ หรือไฟแช็ก
๑๑. เชือก
๑๒. เสื้อผ้าสำรอง
๑๓. เงินสด

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

๑. ประเมินใบกิจกรรม

รายการประเมิน	ดีเยี่ยม (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาถูกต้องส่วนใหญ่ มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย	เนื้อหาถูกต้องบางส่วน มีข้อผิดพลาดหลายจุด	เนื้อหาผิดพลาดมาก ต้องแก้ไขอย่างมาก
การแยกประเภทของอุปกรณ์	แยกได้ถูกต้องทุกข้อ	แยกผิด ๑ - ๒ ข้อ	แยกผิด ๓ ข้อ	แยกผิดเกิน ๔ ข้อขึ้นไป
ประโยชน์ของอุปกรณ์	ตอบประโยชน์ได้ถูกต้องครบทุกข้อ	ตอบผิด ๑ - ๒ ข้อ	ตอบผิด ๓ ข้อ	ตอบผิด ๔ ข้อขึ้นไป
การจัดรูปแบบและความเป็นระเบียบ	จัดรูปการเขียนสวยงาม เป็นระเบียบมาก อ่านง่าย	จัดรูปการเขียนแบบดี เป็นระเบียบ อ่านได้ชัดเจน	จัดรูปแบบการเขียนพอใช้ ค่อนข้างเป็นระเบียบ	การเขียนไม่เป็นระเบียบ อ่านยาก
ความตรงต่อเวลา	ส่งตรงเวลา	ส่งช้าไม่เกิน ๒ นาที	ส่งช้าไม่เกิน ๓ นาที	ส่งช้าไม่เกิน ๔ นาที
การนำเสนอ	ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาดี เข้าใจได้	ใช้ภาษาพอใช้ เข้าใจได้บ้าง	ใช้ภาษาไม่ชัดเจน เข้าใจยาก

๒. การประเมินการทำงานกลุ่ม

สำหรับครูประเมินการสังเกตพฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรม

พฤติกรรมที่สังเกต	ดีเยี่ยม (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความร่วมมือ	ช่วยเหลือเพื่อนดี	ร่วมมือดี	ร่วมมือเมื่อได้รับการร้องขอ	ไม่ค่อยร่วมมือ
ความตั้งใจ	ตั้งใจมาก	ตั้งใจ	ตั้งใจปานกลาง	ไม่ค่อยตั้งใจ
ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบสูง	รับผิดชอบดี	รับผิดชอบปานกลาง	ไม่ค่อยรับผิดชอบ

หมายเหตุ

อุปกรณ์ที่กำหนด และการประเมิน รวมทั้งเกณฑ์การประเมินสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แผนเผชิญเหตุความไม่สงบของโรงเรียนชายแดน

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนโรงเรียนชายแดน ชั้นประถมศึกษา - มัธยมศึกษา

ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง

วิชา การงานอาชีพ / สังคมศึกษา / กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ และวาดผังพื้นที่ปลอดภัย

ทักษะ

นักเรียนสามารถวางแผนเผชิญเหตุเมื่อเกิดความไม่สงบตามแนวชายแดนได้

เจตคติ

๔. นักเรียนความร่วมมือในการทำงาน
๕. นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน
๖. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน

สื่อ

ใบกิจกรรม เรื่อง แผนเผชิญเหตุความไม่สงบของโรงเรียนชายแดน

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนดูวิดีโอ เรื่อง ความไม่ปลอดภัยตามแนวชายแดน ตั้งคำถาม

คำถาม	แนวคำตอบ
๑. จากการดูวิดีโอ นักเรียนรู้สึกรังไร	กลัว ตกใจ น่ากลัว หวาดกลัว กังวล เป็นต้น
๒. นักเรียนคิดว่าสถานการณ์จากวิดีโอ โรงเรียนของเรามีความเสี่ยงที่จะเกิดไหม	มี เพราะโรงเรียนของเราอยู่ใกล้ชายแดน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

๓. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ ๔-๕ คน
๔. แต่ละกลุ่มทำใบกิจกรรม เรื่อง แผนเผชิญเหตุความไม่สงบของโรงเรียนชายแดน

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

๓. ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเสนอ
๔. ครูเสนอแนะและให้ข้อมูลเพิ่มเติมในใบกิจกรรมของนักเรียน

ขั้นขยายความรู้

ครูแนะนำวิธีการบรรจุอุปกรณ์ต่างๆลงในกระเป๋าโดยนักเรียนดูวิดีโอจาก youtube
<https://www.youtube.com/watch?v=qfCxDoCTWDo>

ขั้นประเมินผล

๓. ประเมินจากการทำใบกิจกรรม เรื่อง แผนเผชิญเหตุความไม่สงบของโรงเรียนชายแดน
๔. ประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม

ใบกิจกรรม เรื่อง แผนเผชิญเหตุความไม่สงบของโรงเรียนชายแดน

ตอนที่ ๑ วางแผนเผชิญเหตุ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนแผนเผชิญเหตุของตนเองหากเกิดเหตุความไม่สงบในพื้นที่

- สถานที่ที่คิดว่าปลอดภัยที่สุดในโรงเรียน
- วิธีขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุ
- สิ่งที่ต้องเตรียม/พกติดตัว
- การปฏิบัติตัวระหว่างเกิดเหตุ

ตอนที่ ๒ วาดผังพื้นที่ปลอดภัย

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดแผนผังโรงเรียนหรือหมู่บ้านของตนเอง แล้วระบุจุดที่คิดว่าเป็นพื้นที่ปลอดภัย จุติรวมพล และเส้นทางอพยพ

เฉลยใบงานกิจกรรม แนวคำตอบ

ตอนที่ ๑ วางแผนเผชิญเหตุ

- สถานที่ปลอดภัย ห้องประชุม/ใต้โต๊ะในห้องเรียน
- วิธีขอความช่วยเหลือ โทร ๑๙๑ หรือแจ้งครู/ผู้ปกครอง
- สิ่งที่ต้องพก น้ำ, โทรศัพท์, ผ้าปิดจมูก
- การปฏิบัติตัว อย่าตะโกน, อยู่กับกลุ่ม, อย่าวิ่งแตกกลุ่ม

ตอนที่ ๒ วาดผังพื้นที่ปลอดภัย

แนวคำตอบ วาดแผนที่โรงเรียน มีจุดรวมพล เช่น สนามฟุตบอล และเส้นทางออกฉุกเฉินที่ปลอดภัย

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

๓. ประเมินใบกิจกรรม

รายการประเมิน	ดีเยี่ยม (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาถูกต้องส่วนใหญ่ มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย	เนื้อหาถูกต้องบางส่วน มีข้อผิดพลาดหลายจุด	เนื้อหาผิดพลาดมาก ต้องแก้ไขอย่างมาก
การจัดรูปแบบและความเป็นระเบียบ	จัดรูปการเขียนสวยงาม เป็นระเบียบมาก อ่านง่าย	จัดรูปการเขียนแบบดี เป็นระเบียบ อ่านได้ชัดเจน	จัดรูปแบบการเขียนพอใช้ ค่อนข้างเป็นระเบียบ	การเขียนไม่เป็นระเบียบ อ่านยาก
ความตรงต่อเวลา	ส่งตรงเวลา	ส่งช้าไม่เกิน ๒ นาที	ส่งช้าไม่เกิน ๓ นาที	ส่งช้าไม่เกิน ๔ นาที
การนำเสนอ	ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาดี เข้าใจได้	ใช้ภาษาพอใช้ เข้าใจได้บ้าง	ใช้ภาษาไม่ชัดเจน เข้าใจยาก

๔. การประเมินการทำงานกลุ่ม

สำหรับครูประเมินการสังเกตพฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรม

พฤติกรรมที่สังเกต	ดีเยี่ยม (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
ความร่วมมือ	ช่วยเหลือเพื่อนดี	ร่วมมือดี	ร่วมมือเมื่อได้รับการร้องขอ	ไม่ค่อยร่วมมือ
ความตั้งใจ	ตั้งใจมาก	ตั้งใจ	ตั้งใจปานกลาง	ไม่ค่อยตั้งใจ
ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบสูง	รับผิดชอบดี	รับผิดชอบปานกลาง	ไม่ค่อยรับผิดชอบ

หมายเหตุ

คลิปวิดีโอที่กำหนด และการประเมิน รวมทั้งเกณฑ์การประเมินสามารถปรับให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน